

PARC EMPRESARIAL GAVÀ
NOUS HORIZONS URBANS

Setembre de 2017

© Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona
Laboratori d'Urbanisme de Barcelona
Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori
Universitat Politècnica de Catalunya

© dels textos i imatges, els seus respectius autors

© Carles Crosas, editor
amb Manuel Bailo, Jordi Bellmunt, Sebastià Jornet i Manuel Ruisánchez, professors
i els estudiants d'Urbanística 5-Matí del curs 2016-17
Col.laboradors disseny i producció: Eva Garcia i Enric Villavieja (LUB)
Dibuix portada: L. García i A. Palomino

Impressió: Mediaactive Servicios Informáticos, S.L.

ISBN-9788498806823
Dipòsit Legal B 24369-2017

ETSAB Escola Tècnica Superior
d'Arquitectura de Barcelona

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH

en col·laboració amb:

Ajuntament
de Gavà

GAVÀ,
NATU
RAL
MENT

i el suport de:

 GARCIA FAURA
ARQUITECTURA
EN ALUMINI, INOX
FERRO I VIDRE

PARC EMPRESARIAL GAVÀ NOUS HORIZONS URBANS

- 5 **PRESENTACIÓ**

- 6 **INTRODUCCIÓ**
Espais Productius, territoris d'oportunitats
Carles Crosas

- 8 **OPORTUNITATS URBANÍSTIQUES**
Parc Empresarial Gavà - PEG, del Samontà al Delta
Carles Crosas

- 14 **Articulació Urbana**
Obertura: Manuel Ruisánchez

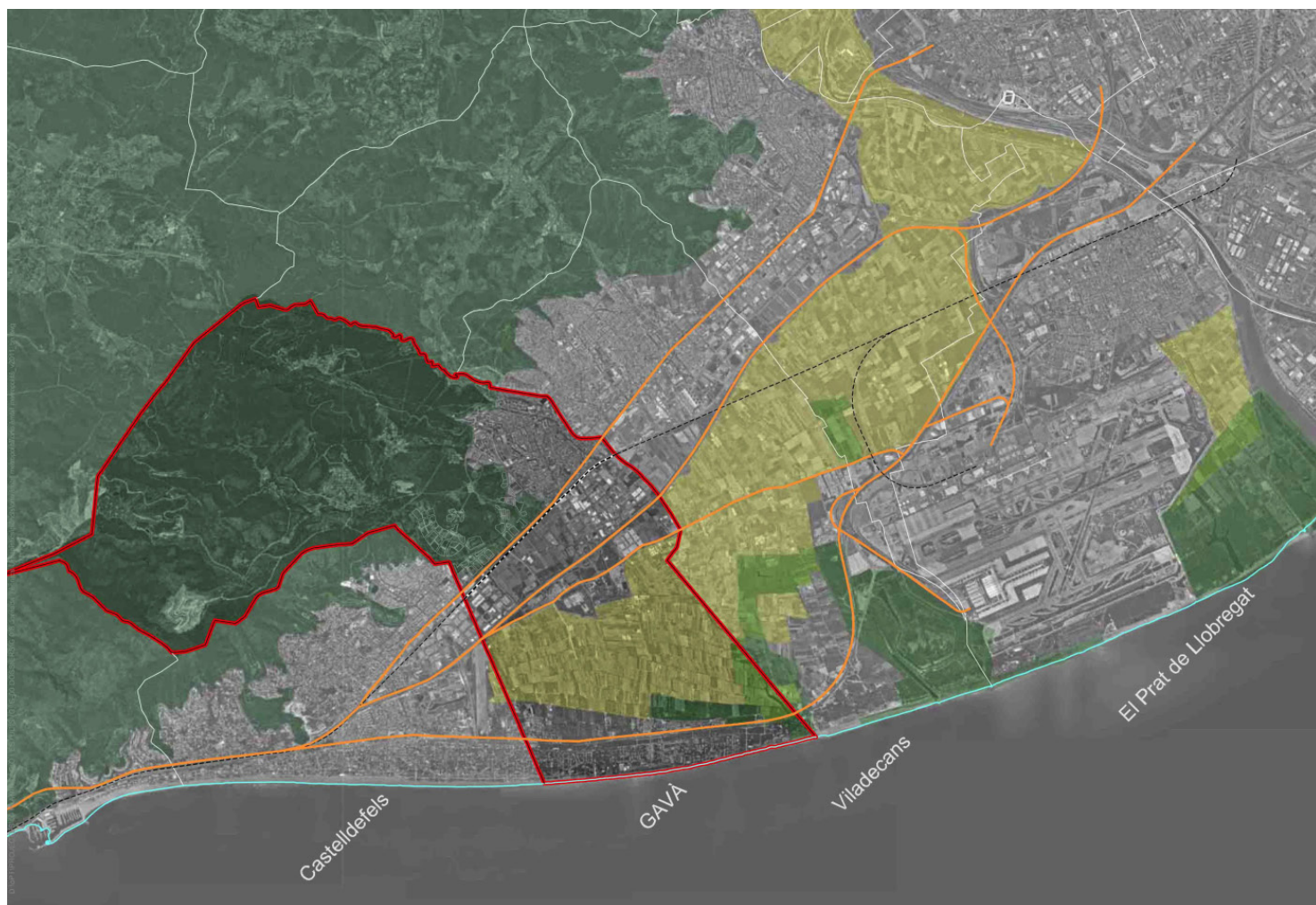
- 40 **Renaturalització**
Obertura: Manuel Bailo

- 66 **Intensificació Programàtica**
Obertura: Sebastià Jornet

- 92 **Noves Infraestructures**
Obertura: Jordi Bellmunt

- 118 **EPÍLEG: Una definició i una imatge**
Fidel Vázquez. Arquitecte Director Serveis Ajuntament Gavà

- 120 **Exposició i crèdits**

Gavà en el marc dels municipis del Delta del Llobregat. Font: Ajuntament de Gavà

PRESENTACIÓ

Raquel Sánchez

Alcaldeessa de Gavà

Hi ha moments i situacions en les quals convergeixen factors, circumstàncies i també -i necessàriament- estratègies, que, tot i les incerteses pròpies de l'etapa que vivim, comporten justament la certesa d'haver de fer-hi front. I, ras i curt, crec que ara és hora de reconèixer i aprofitar les oportunitats per donar resposta als nous requeriments socials, econòmics i urbans del territori on vivim. Hem de trobar respostes locals però que també obeeixen a dinàmiques metropolitanes i fins i tot globals.

Els ciutadans de Gavà ens sentim orgullosos del nostre entorn i ara l'hem de mantenir, millorar i fer perdurar. Les accions que impulsem des de l'Ajuntament les plantegem en el marc d'una nova agenda de la sostenibilitat referida a la sostenibilitat urbana, la sostenibilitat econòmica i la sostenibilitat social. Experiències com les que presentem en aquesta publicació són un exemple del compromís que administració local, món acadèmic -en aquest cas l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona de la UPC- i empreses locals per treballar plegats per la sostenibilitat del nostre model de territori.

Parlant de sostenibilitat urbana parlem de ciutat, de medi ambient i de territori. Donem veritable categoria al nostre territori reconeixent els valors naturals, econòmics, socials i culturals que ens diferencien. És conegut el nostre model de franges territorials que ara estem cosint amb propostes i projectes, també amb reflexions com les que fan els estudiants de l'ETSAB per a la zona urbana del parc empresarial de Gavà. Es tracta, al cap i a la fi, de perfilar i executar accions concretes que connectaran entre si les franges per tal de fer perdurar l'equilibri del nostre model, projectar-lo de portes endins i de portes enfora a partir dels valors que el defineixen.

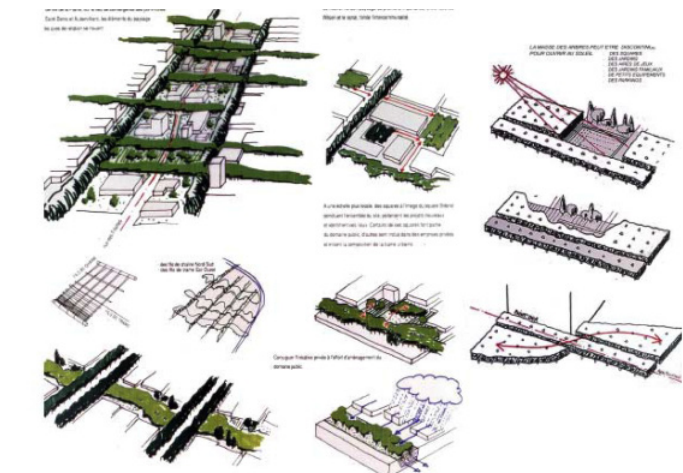
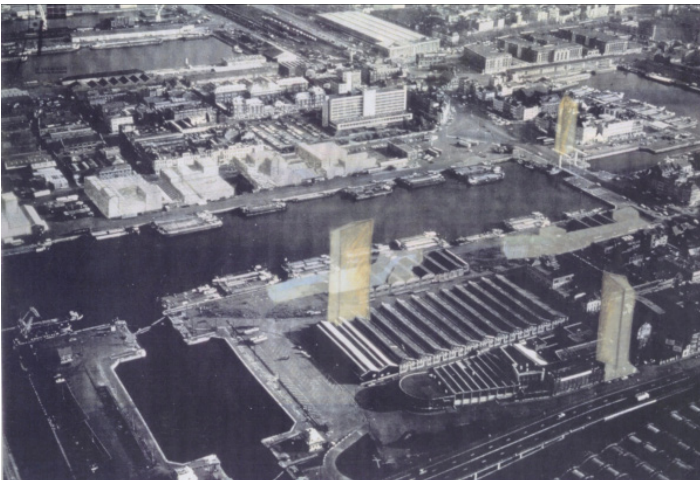
Quan ens referim a la sostenibilitat econòmica pensem en l'equilibri que ha de mantenir el sistema per oferir oportunitats de desenvolupament urbanístic, social i econòmic pel conjunt de la ciutat. Exemples evident en són el programa *Junts Fem Barri*: codecisió per definir i realitzar accions de millora de l'espai públic de petita i mitjana escala.

O Junts Pro Gavà - Made in Gavà: com l'Ajuntament treballa de la mà de les empreses de la ciutat per identificar necessitats i accions, compromisos mutus, per millorar el parc empresarial de la ciutat i el seu entorn urbà. Dos exemples que evidencien que, en termes de governança, Gavà, el seu Ajuntament, el seu govern municipal, confiem en la proximitat i el diàleg, la transparència i la ètica.

També amb la col·laboració que hem fet amb l'ETSAB hem contribuït a enfortir aquesta idea de model de ciutat compartida amb agents, en aquest cas de l'entorn universitari i també empresarial. Aquest és, reitero, el nostre compromís com a Ajuntament, i apel·lem a tothom a sumar-se a la força transformadora de la participació, la implicació i la complicitat, i de l'acció concreta, tangible que necessàriament l'ha d'acompanyar i que en definitiva serà la prova de l'èxit.

Com alcaldessa vull manifestar la nostra satisfacció i agraïment pel resultat de la col·laboració amb l'ETSAB, iniciada amb la signatura d'un conveni i concretada en tot el que mostra aquesta publicació. L'objecte del conveni era que estudiants i professors de l'ETSAB desenvolupessin al llarg de quatre mesos anàlisis i propostes arquitectòniques i urbanístiques per al sector industrial de Gavà circumscrit entre la traça del ferrocarril i l'autopista C-32 i les perpendiculars C-234 i el carrer de l'Enginy. A partir d'una informació bàsica inicial i assessorament per part de l'Ajuntament, s'han proposat intervencions d'escala urbanística, en base a l'anàlisi de les oportunitats i potencials del sector. Amb visites al terreny per part dels estudiants i professors, amb contacte directe amb algunes de les empreses del mateix sector, les propostes han assolit un grau de rigor que sens dubte tindran aplicació en futures propostes de transformació de la ciutat en aquesta franja productiva del territori.

En definitiva, un exemple fructífer de transferència de coneixement entre la universitat i l'administració pública on tots sortim guanyant i que, estic segura, empreses i ciutadans en veuran els resultats a mig termini.

1. Can Ricart - Barcelona / 2. Meatpacking District - Copenhagen
 3. Molls d'Antwerp (Manuel de Solà-Morales) / 4. Viadukt - Zurich
 5. Plaine Saint-Denis Paris ("Hippodamos 93" - Michel Courajoud) / 6. HafenCity - Hamburg

INTRODUCCIÓ

Espais productius, territoris d'oportunitats

Carles Crosas, Arquitecte i Professor ETSAB

A l'Àrea Metropolitana de Barcelona hi ha més de 4.000 ha de sòl d'activitats econòmiques i productives repartides en més de 150 polígons. Estudis recents estimen que només un terç d'aquest sòl estaria en condicions òptimes o en ple rendiment, el que suposa més de 1.000 ha amb aptituds, si no amb urgències, de ser transformades.

La regeneració dels espais productius és una qüestió prioritària, ja no només a l'àrea de Barcelona, sinó de manera més general, a la metròpolis contemporània. Ciutats d'arreu veuen desapropiar importants extensions concebudes per un tipus d'activitats productives que han anat canviant o que ja no hi són. La recent crisi econòmica i l'estructural "deslocalització" empresarial cap a països emergents són dos factors addicionals que situen l'atenció sobre el futur dels anomenats "sòls" industrials.

En èpoques recents de bonança econòmica es va entendre que el progrés de les nostres ciutats passava precisament per reconvertir progressivament els sòls industrials en nous espais per la residència. Antics complexos fabrils en emplaçaments privilegiats s'han anat "integrant" a la ciutat al llarg dels anys, esborrant-los totalment o reduint-los a uns pocs vestigis que adornen modernes ordenacions residencials. La indústria s'ha associat a quelcom tan necessari pel progrés econòmic com nociu des d'un punt de vista ambiental (contaminació, soroll, perill...) i per tant, l'objectiu de desplaçar-la allà on és menys molesta ha estat sovint una solució plena de bones intencions.

L'especialització funcional del territori, inspirada en els ideals de l'urbanisme modern, és i ha estat una moneda de doble cara. Per una banda, ha evitat incompatibilitats i conflictes que faciliten el funcionament de la complexa màquina metropolitana. Però per l'altra, ha creat alhora espais monofuncionals de poca intensitat urbana, seguint un patró que s'estén arreu.

Per tot això, avui ens referim a la zonificació urbana com una pràctica caduca i superada. Però, és possible la barreja dels components urbans quan ens referim a les àrees productives especialitzades? Són les grans dimensions i les rígides demandes dels espais productius més flexibles del que podria semblar a priori? Són la mixticitat i la diversitat funcionals mantres universals que podran resoldre els mals de la monofuncionalitat urbana imperant?

En els darrers anys, algunes d'aquestes qüestions han estat explorades a través d'alguns casos concrets en els tallers d'urbanisme de l'ETSAB. La creixent consciència ambiental i la necessitat de construir un entorn més sostenible ens guia a discutir com refer la ciutat sobre si mateixa, i en aquest propòsit, els antics espais industrials esdevenen un excel·lent laboratori d'experimentació.

Per una banda, les formes urbanes relacionades amb les activitats productives, i ja no diguem amb les activitats econòmiques, han

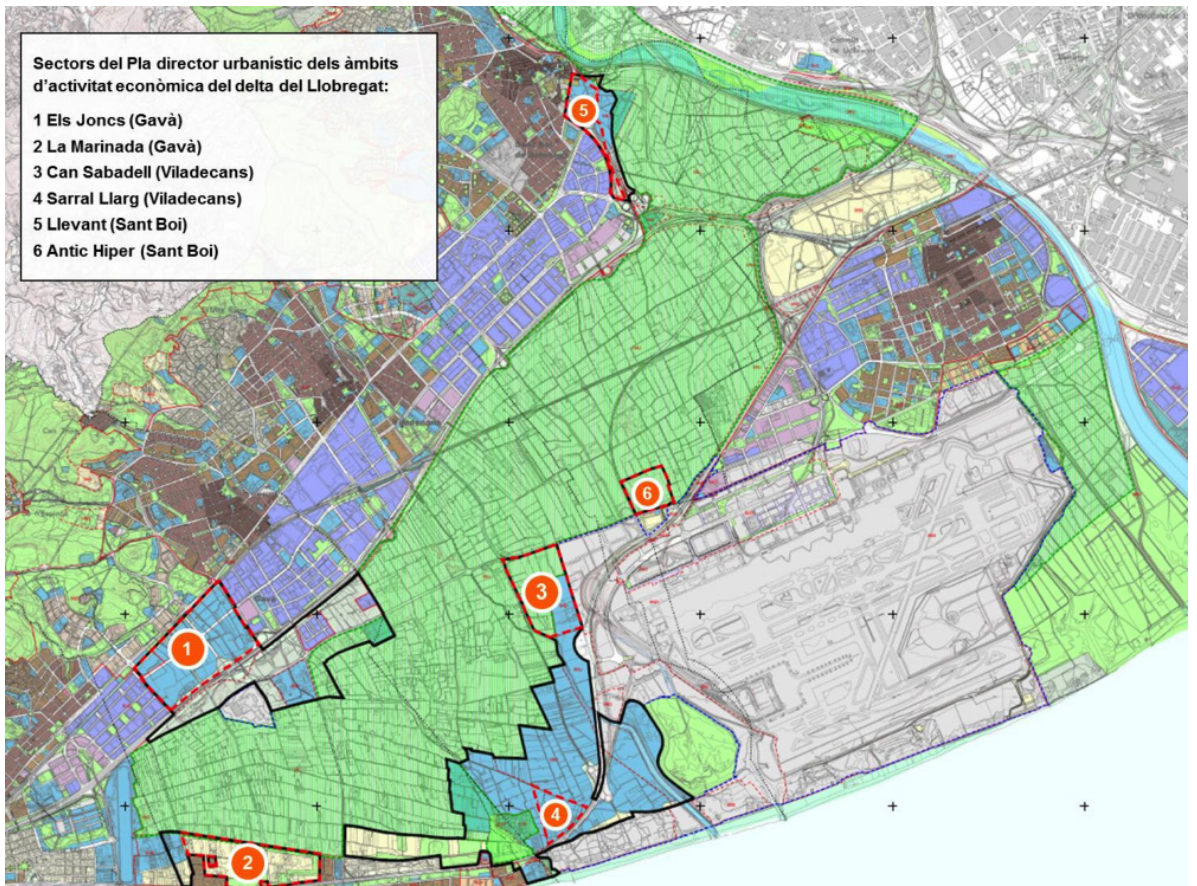
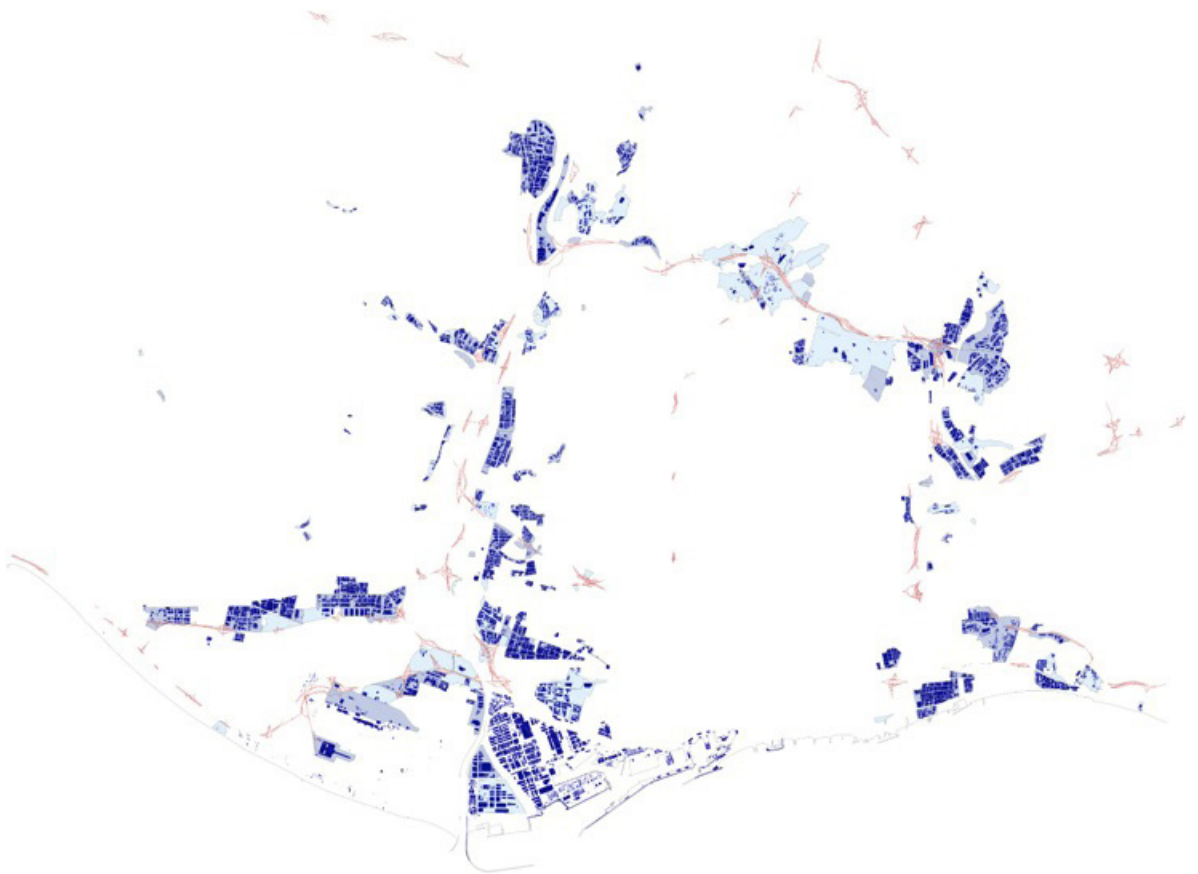
canviat molt. Els anomenats "polígons industrials" han derivat cap a un ventall de tipologies diferenciades i prou riques, que incorporen segons els casos comerç, oficines, logística, petits tallers, etc. En funció de quina sigui la naturalesa dels seus components, els nous polígons d'activitat tenen un grau de rigidesa a la transformació diferent, així com una capacitat de combinatòria amb la resta de la fàbrica urbana també variable: amb la residència, els equipaments, etc.

La imatge estereotipada del moviment pendular diari entre el lloc de viure (la ciutat residencial) i el lloc de treball (el polígon industrial) es dona ja per superada i la necessitat d'economitzar moviments (principalment amb vehicle privat) fa imprescindible superar l'atàvica separació entre els espais productius de la ciutat residencial.

El futur només farà que reforçar aquesta hipòtesi. Jeremy Rifkin ens en parla a la "Tercera Revolució Industrial", definint un escenari que supera definitivament la caducitat d'aquella "Segona Revolució" basada en el petroli i l'automòbil. Com havia passat temps abans amb el vapor i la indústria, ara un nou binomi – energies renovables i noves tecnologies – crea un escenari de canvis substancials en el sistema d'organització de la producció i el treball. Amb això, s'aventura que es tendirà a abandonar definitivament els models encara centralitzats i uniformes, per passar a una producció més personalitzada, atenta a una societat més diversificada i fent-ho possible a través de la nova tecnologia. La crisi dels models econòmic, energètic i ambiental, diu, només faran que empènyer cap a noves fórmules en les que la radical revolució en el camp de la comunicació, trobarà paral·lelismes en el camp energètic i en noves configuracions espaials.

Amb tot això, els projectes de "tabula rasa" – de substitució integral – tan habituals temps enrere, passen a ser progressivament més excepcionals per raons diverses: per la major versatilitat i diversitat dels processos productius, per la conveniència de no expulsar determinades activitats lluny de la ciutat central i també, per una nova consideració del "patrimoni urbà". El patrimoni deixa de ser només una qüestió de valor arquitectònic i històric d'uns edificis, i engloba dimensions molt més àmplies: llocs de la identitat i la identificació, associats a una certa memòria col·lectiva. En una ciutat moderna sovint poc caracteritzada, les preexistències esdevenen elements sobrevalorats, no només per la seva significació pròpia, sinó com a contrapunt de les formes de la ciutat contemporània.

Apreses aquestes lliçons, no es tracta ara de fer un judici amb ulls contemporanis sobre la pèrdua d'espais productius en àmbits centrals, denunciant el desencert d'unes decisions preses fa anys en un context diferent. Ni l'arqueologia ni el romanticisme ens permetrien recuperar aquella ciutat que ja no hi és. En canvi, tenim al davant un estol immens d'àrees productives que, com a espais dinàmics i canviats, ofereixen un terreny abonat per noves idees i un debat polièdric sobre com convertir-les en "ciutat".

1. Sectors productius a l'AMB. Indústria i logística. Font: AAVV. *Metropolis Barcelona*, 3 vol., Area Metropolitana de Barcelona, 2015
2. Pla Director Urbanístic dels àmbits d'activitat econòmica del Delta del Llobregat. AMB-Generalitat de Catalunya, 2015
3. Gavà, el Delta i les infraestructures - Esquema interpretatiu: L. Garcia i A. Palomino

OPORTUNITATS URBANÍSTIQUES

Parc Empresarial Gavà, del Samontà al Delta

Carles Crosas, Coordinador Curs Urbanística 5-M - ETSAB

Gavà i la indústria

Fa un segle la fàbrica Roca va instal·lar-se a l'extrem meridional del municipi de Gavà, assenyalant el valor de posició d'un territori que estava encara molt lluny de qualsevol consciència metropolitana. Abans i després, nombroses grans indústries van anar-se estenent per uns territoris de topografia suau banyats pel Llobregat, tant al Delta com sobretot a la Vall Baixa.

Com els altres municipis veïns de rel agrària, Gavà canviaria progressivament la seva tradicional fesomia amb una industrialització que ha alimentat el seu progrés. Durant el segle XX, la indústria va transformar el territori i va diversificar la seva configuració social. El tren va ser un element clau en aquest procés, permetent l'assentament d'empreses de referència i esdevenint un valuós nexa d'unió amb les altres ciutats metropolitanes. De ben segur, ho serà encara més en un futur no llunyà.

Carreteres i autopistes inserides en traçats relativament paral·lels, atents a una geografia dual marcada per la plana deltaica i les estivacions del Garraf, han sumat valor a l'accessibilitat d'aquest territori, facilitant el moviment de ciutadans i atraient empreses i activitats. El Parc d'Activitats de Gavà – el PEG – se situa en una posició quasi calcada als espais productius de les veïnes poblacions de Sant Boi, Viladecans i Castelldefels i pren les coordenades d'aquestes infraestructures per definir un rectangle de prop de 10ha entre la traça del ferrocarril i l'autopista C-32 per una banda, el límit municipal amb Viladecans (c/ de l'Enginy) i la perpendicular C-234 per l'altra.

Però el valor de posició d'aquest territori va més enllà de les vies que el creuen i els nusos i estacions que hi donen accés. La proximitat amb el "hub" infraestructural del Delta del Llobregat – amb el port, els trens d'alta velocitat i l'aeroport – li dona una excepcional accessibilitat a escala global.

Gavà i el Delta

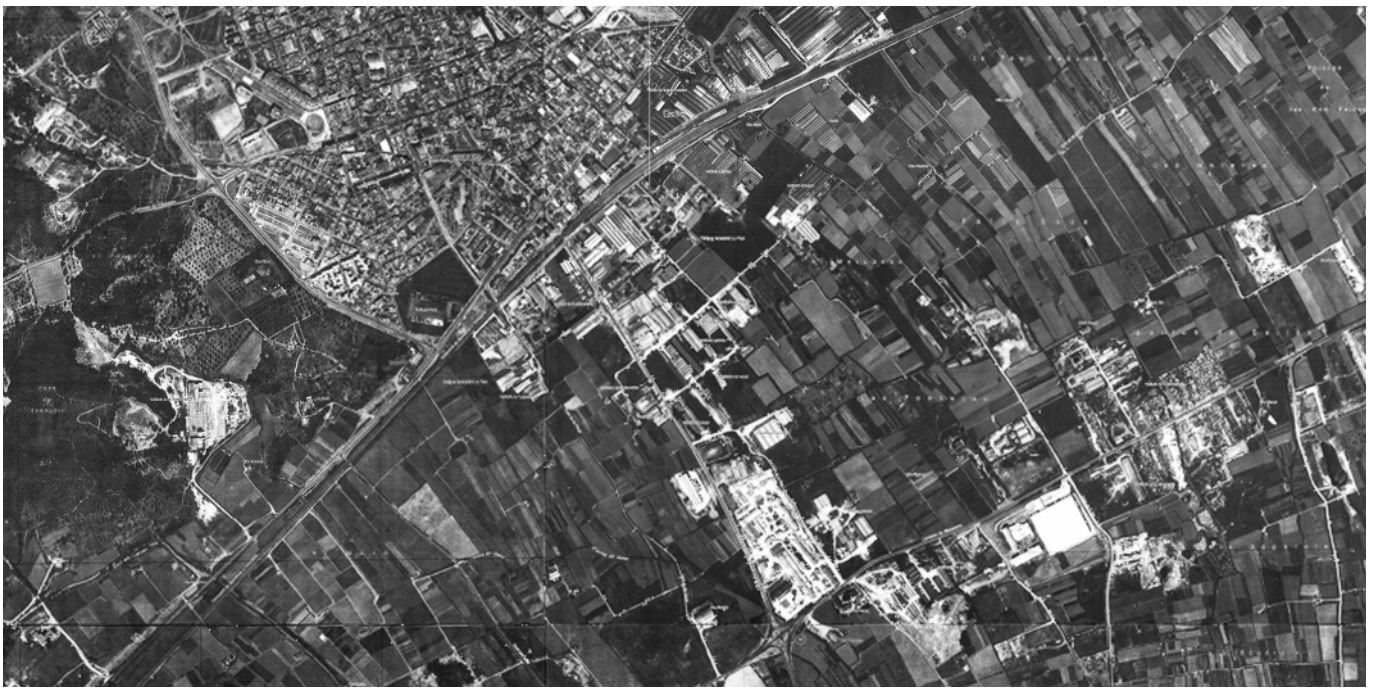
Les infraestructures al voltant del Delta doncs, permeten imaginar un futur de major intensitat per aquesta àrea. Fa només cinc anys, l'opció desestimada d'emplaçar un gran clúster de casinos i hotels – Eurovegas – en aquest espai privilegiat, va posar novament de relleu el seu atractiu i enormes capacitats, encara que fos en aquesta ocasió a través d'un projecte fantasma.

Més enllà de les controvèrsies generades arran d'aquestes expectatives, el cas il·lustra el gran potencial d'aquest territori i l'impacte que pot tenir sobre cadascun dels municipis que el configuren, obligats a equilibrar les vocacions locals amb la seva veritable condició metropolitana. Esperem que el Pla Director Urbanístic Metropolità de Barcelona, que just ha començat a caminar, sigui un instrument eficient per aquest propòsit.

En geografies no tan allunyades, exemples com el de l'aeroport de Schiphol a la regió d'Amsterdam il·lustren les dinàmiques de desenvolupament no necessàriament negatives que generen avui territoris aeroportuaris. Reflexions com les de l'arquitecte Kees Christiaanse sobre "Airport Regions" i "Airport Cities" permeten imaginar l'abast d'aquests grans 'hubs' territorials que van més enllà de projectes com la Ciutat Aeroportuària del Prat.

Complementàriament, el contacte del PEG amb el Delta - la traça tangent de l'autopista - convida també a preguntar-se com convindria fixar els límits d'ocupació d'aquesta excepcional plana agrícola sotmesa a una forta pressió antròpica metropolitana. Aquest és encara un tema pendent, quan la protecció d'una àmplia franja com a Parc Agrari no és raó suficient per evitar els continus retalls en el seu perímetre. Els més aprovats més recentment (veure plànol annex), sembla que responen més als equilibris del planejament administratiu municipal que a una veritable idea metropolitana, com segur exigeix un entorn tan singular.

Evolució del territori. Ortofotografies 2015, 1986 i 1956-57. Institut Cartogràfic de Catalunya

Nous horitzons pel PEG

Des d'aquest context territorial i temporal es planteja l'exploració dels nous horitzons pel Parc d'Activitats Empresariales de Gavà en base a uns punts de partida.

En primer lloc, se sosté que en el fràgil territori del Delta, cal intensificar abans que desenvolupar nous sòls per activitats econòmiques: cal per tant, assajar estratègies d'intensificació sobre els àmbits ja ocupats. La contigüitat entre el PEG existent – amb les seves virtuts i defectes – i el Pla dels Joncs adjacent – projecte vigent i aprovat per l'extensió de noves activitats a l'altra banda de la C-234 - esdevé paradigmàtic per la nostra discussió. Seria possible imaginar que les activitats de nova generació que s'espera atreure al Pla dels Joncs podrien tenir cabuda en els espais encara vacants, intersticis, solars malaguanyats i infrautilitzats del PEG? Seria aquesta una oportunitat per no tancar l'última finestra encara oberta de connectivitat entre els sòls agrícoles i la serra del Garraf. Una hipòtesi aquesta, sens dubte difícil de vehicular des del punt de vista de la gestió urbanística, però de ben segur útil per una exploració sobre el potencial dels teixits existents i per formar el criteri urbanístic dels estudiants sobre situacions anàlogues.

Un segon punt de partida és la no definició a priori del programa a implantar. Just al contrari: explorar d'acord amb les activitats assentades i el potencial immanent, quines proporcions i quines activitats podrien combinar-s'hi a fi de no expulsar els actius existents. En aquest sentit, l'ús residencial tindria una consideració més limitada, atesa la massa crítica que en general demanda i apareix només com una opció singular en àmbits molt concrets i condicions especials (habitatge dotacional, habitatge-taller, etc.). Com a resultat, programes diversos i amb intensificacions diferents són testeats per aquest mateix espai, amb més voluntat de pluja d'idees que pretensió de complementarietat.

La tercera màxima és trencar la condició de "polígon" d'aquest espai: forçar la imaginació per convertir el PEG en un lloc veritablement "urbà", en certa continuïtat amb el centre urbà de Gavà i amb la resta de sistemes metropolitans. La seva incorporació mental com un fragment de "ciutat" i no com allò que està "a les afores" passa entre d'altres, per reconsiderar les aptituds cíviques dels seus espais i les seves possibilitats com a un lloc ambientalment més sostenible on és possible caminar i passejar. Observar quina policromia és possible en un entorn gris dissenyat des de la més ordinària lògica funcional on camions, aparcaments i espais magatzem haurien de deixar de ser els únics protagonistes.

Taller d'idees i projectes urbanístics

En base a aquest marc general, uns 140 estudiants de quart curs de l'ETSAB han discutit amb els seus professors d'urbanística idees i projectes que siguin capaços de relacionar escales diferents. Unes propostes que posin en relació els valors locals amb les aspiracions territorials i que esbossin uns ordenació urbanística pel conjunt, on es combini l'atenció a l'arquitectura dels edificis amb la definició d'espais oberts i carrers. Els projectes se circumscriuen en l'estricta perímetre del Parc d'Activitats i malgrat el potencial que hagués pogut tenir, no s'ha contemplat l'àmbit de la fàbrica Roca a l'altra banda del ferrocarril.

Amb les eines pròpies del disseny urbà i a partir de la comprensió de l'anatomia i fisiologia del lloc, es discuteixen i s'assagen actuacions estratègiques per la millora de les condicions ambientals, socials, ecològiques, funcionals i en definitiva urbanes, d'aquests espais. Els projectes imaginem programar-se flexibles al temps, als actors i a les necessitats canviants. Amb esforç, busquen ressaltar qualitats d'alguns espais o edificis preexistents, tot combinant el que és nou amb el que ja existia, els edificis comuns amb els més singulars.

Els resultats són diversos i la lectura resulta complexa per la naturalesa i l'extensió de l'àmbit d'estudi. Tots busquen una transformació global del PEG, sense definir però una normativa urbanística que en canvi homogeniament les condicions, sinó proposant estratègies i accions concretes en alguns dels seus espais: algunes oportunitats en el perímetre, d'altres, en llocs més centrals. Tot i que en realitat cadascuna de les propostes suma diverses intencions, ens ha semblat oportú fer una tria il·lustrativa d'algunes estratègies urbanístiques que es repeteixen.

En un primer grup, algunes propostes destaquen l'oportunitat d'articular i reforçar selectivament alguns elements urbans com a motor de canvi (carrers, cruïlles, nodes, etc.). Seguint una estratègia molt habitual de l'urbanisme, es confia en l'**estructura urbana** per jerarquitzar i canviar l'atonia de l'espai amb propostes de nova urbanització i/o addició d'edificis que donin un major caràcter a l'espai.

Uns altres projectes busquen la **millora ambiental** del polígon en base a criteris ecològics que permetin un millor equilibri amb el seu entorn: fer-lo més sostenible i alhora més atractiu per l'ús ciutadà. Són propostes que ressalten els valors dels sòls agrícoles del Delta, com una condició d'entorn que d'alguna manera podria restituir-se en alguns espais del propi PEG. Propostes que s'esforcen a travar continuïtats naturals, fer més verdes les mansanes renaturalitzant intersticis infrautilitzats, permeabilitzar el sòl per millorar el cicle de l'aigua retallant esplanades d'asfalt i formigó, etc.

Una tercera estratègia se centra en la **diversificació i intensificació programàtica** del PEG. Tot i ser conscients de les dificultats de localitzar programes específics en parcel·les concretes (són moltes les variables que ho faran possible o no com la propietat, les demandes del mercat, la dinàmica de les empreses existents, etc.) s'especula sobre les oportunitats de la combinatòria programàtica. Es temptegen nous programes que podrien implantar-se de manera més simultània o seqüencial, buscant sinèrgies entre les activitats existents i les noves: alguns podrien tenir un caràcter més temporal, d'altres més permanent; alguns tindrien un caràcter més públic (equipaments de tota mena), d'altres sorgirien d'iniciatives privades...

Finalment, un darrer grup de propostes confia en la **capacitat de les infraestructures** com a argument de canvi radical d'algunes àrees del PEG. No es tracta aquí de reclamar la modernització de les infraestructures que permetria l'assentament d'activitats de tipus tecnològic, sinó de formular algunes solucions de millora de l'aïllament del polígon en relació a les vies del tren i a l'autopista. L'optimisme d'aquestes propostes les porta a considerar solucions tridimensionals que permetrien la continuïtat imprescindible per trencar l'aïllament del PEG, re-escalant en molts casos l'estació i la façana del ferrocarril com a grans espais d'oportunitat en el perímetre del polígon.

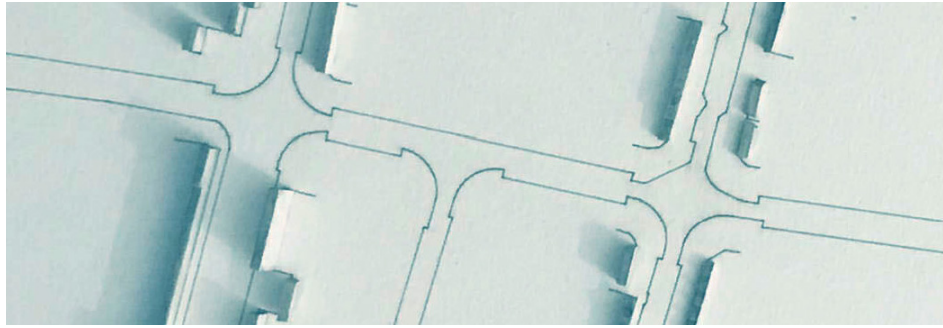

A RTICULACIÓ URBANA

Reflexions a propòsit de *'Punt i línia sobre el pla'* de V.Kandinsky

Manuel Ruisánchez, Arquitecte i Professor ETSAB

QUE

Tot i que els processos de concentració urbana per les migracions massives del camp a les ciutats son irreversibles i d'ordre global, no podem donar resposta a aquest fenomen fent confiança només al creixement indefinit de les nostres estructures urbanes per damunt del territori en el que se situen.

La necessitat d'establir un equilibri entre els sistemes naturals i els sistemes urbans, que permeti la seva compatibilitat i supervivència, ens fa pensar que l'evolució de les nostres ciutats estarà més en la transformació de les seves estructures existents (regeneració, reconversió, rehabilitació, reutilització, reciclatge,...), que en el creixement extensiu de nous teixits. El futur no passa per l'extensió autista sinó per la transformació integradora.

A ON

Entre les àrees urbanes que periòdicament són objecte de transformació es troben els teixits industrials o productius, teixits subjectes a cicles d'expansió i de recessió que són, o han estat, essencials pel desenvolupament econòmic de la ciutat. Aquesta activitat econòmica és dinàmica, evolutiva, feta de processos complexos en etapes d'industrialització successives, que donen lloc a l'aparició de tipologies edilícies pròpies i estructures urbanes específiques implantades en el territori.

Gavà es pot considerar com a paradigma de la ciutat del S.XX, la ciutat del "zoning" del moviment modern, que ha estat construïda des de l'especialització funcional. Els teixits residència (habitar) i les àrees industrials (treballar) són clarament segregats per la infraestructura ferroviària, creant una ciutat dual. És un territori de reflexió i laboratori d'experimentació per assajar el trànsit de la ciutat del SXX al SXXI.

PER QUÈ

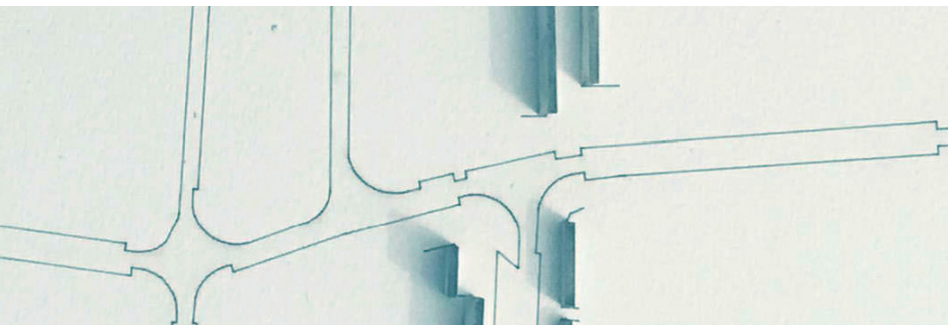
L'obsolescència dels sistemes industrials, que cíclicament és produïda per l'aparició de noves tecnologies disruptives, tal i com està succeint des de finals del S.XX amb les tecnologies digitals (TIC), suposen processos de crisi i evolució en el model econòmic i del treball de les nostres societats.

Aquests canvis, que afectant als processos de producció, als sistemes de distribució i de comercialització de l'activitat industrial ja existent, fan possible l'aparició de noves formes d'activitat econòmica, que impliquen necessàriament la transformació de la ciutat i de la forma de vida dels seus ciutadans.

PER A QUÈ

La resiliència i adaptabilitat han de ser valors centrals de l'evolució de les nostres ciutats per fer front als reptes d'una època caracteritzada per la transició i superposició entre dos models relacionals (analògic/digital).

Els treballs del curs són l'oportunitat per assajar hipòtesis de transformació de l'existent, que permetin la interrelació dels sistemes naturals amb els sistemes urbans, la integració dels usos tradicionalment segregats, afavorint la seva mixtura, per donar continuïtat a les activitats del cicle vital, oferint noves formes d'activitat econòmica i noves formes de compatibilitat d'usos.

COM

Prenc com a referència els quatre capítols de "Punt i línia sobre el pla" de V.Kandinsky (Introducció, el punt, la línia i el pla bàsic) per tal de reflexionar sobre el procés de projecte i les estratègies d'intervenció en el exercici de Gavà.

- Introducció

"Cada fenómeno puede ser experimentado de dos modos. Estos...no son arbitrarios, sino ligados al fenómeno y determinados por la naturaleza del mismo o por dos de sus propiedades: exterioridad - interioridad."

La descoberta de teixits urbans poc coneguts i habitualment perifèrics, com les àrees d'activitat econòmica, ens porta a reflexionar sobre les formes de coneixement de la ciutat, de com es produeix l'experiència de la realitat mitjançant els sentits, destacant entre d'ells la mirada. La mirada sobre la condició física (tectònica/espacial) del lloc i la mirada sobre la condició d'ús de l'activitat econòmica i social que es desenvolupa.

- El pla bàsic

"Por plano básico se entiende la superficie material llamada a recibir el contenido de la obra."

El pla bàsic materialitza les característiques rellevants de l'estructura urbana existent, reconeixent les seves fragilitats o condicions de risc, descobrint els valors intrínsecs del lloc, detectant els seus elements de resistència al canvi i fent aflorar les seves àrees i condicions d'oportunitat, en funció de la seva capacitat i/o cost de transformació.

- El punt

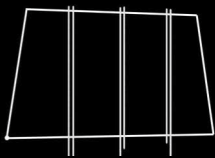
"El punto geométrico es invisible. De modo que debe ser definido como un ente abstracto... Creo que, sin embargo, oculta diversas propiedades "humanas"

El punt es l'element d'identitat urbana per excel·lència, que estableix la condició mínima de lloc. Nodes, cruïlles, singularitats,... estableixen una sèrie de posicions al territori que poden esdevenir estratègiques, tant per la seva posició relativa dins de l'estructura de vialitat i d'espais públics, com per la capacitat d'esdevenir elements generadors d'oportunitats en relació a les seves condicions d'ús i transformació.

- La línia

"La línea geométrica... es la traza que deja el punto al moverse y es por tanto su producto. ...Hemos dado un salto de lo estático a lo dinámico"

La línia es el paradigma de la tensió generadora en l'estructura urbana. Reconeixem aquest concepte en les seqüències d'activitats diverses que és desenvolupen al llarg de determinades vies urbanes, que esdevenen part de l'imaginari col·lectiu i per tant creen una identitat urbana, especialment quan arriben a un alt grau d'intensitat d'usos complementaris. Aquestes línies de tensió poden establir estructures i formes de relació diverses, reforçant les existents i incorporant-ne d'altres que són latents.

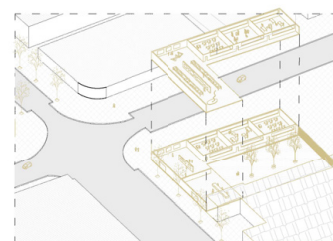
PROLONGACIONES

Bernice Aneiros i Joel González
Taller Manuel Bailo i Sebastià Jornet

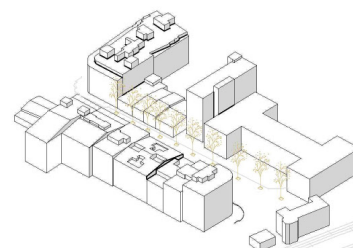
El projecte busca la continuïtat de tres carrers que uneixen el centre de Gavà i el polígon, i la seva permeabilitat en relació al caràcter de les façanes. A través d'alguns passos per sobre i sota la via del tren, el cosit entre la ciutat i el polígon és factible.

La continuïtat espacial característica de les façanes dels carrers al centre de la ciutat es perd amb la disposició d'edificis aïllats i enretirats respecte el carrer en l'àrea del parc d'activitats. En base a aquesta observació, es pretén estendre la sensació urbana de major recolliment fins a l'àmbit productiu, creant una façana més continua, més permeable i més habitable, fixant-nos en l'espai entre les edificacions.

El PEG es revitalitza puntualment a partir de la implantació d'una escola d'art i uns tallers, peces que permetria estendre una façana contínua composta amb els propis materials del lloc. En un altre punt, la Rambla de Salvador Lluich, d'un caràcter més peatonal amb restaurants i petits comerços, s'estendria ocupant una fàbrica que es reforma per donar lloc a un espai multi-gastronòmic que aprofita i proporciona els productes de collita pròpia a Gavà.

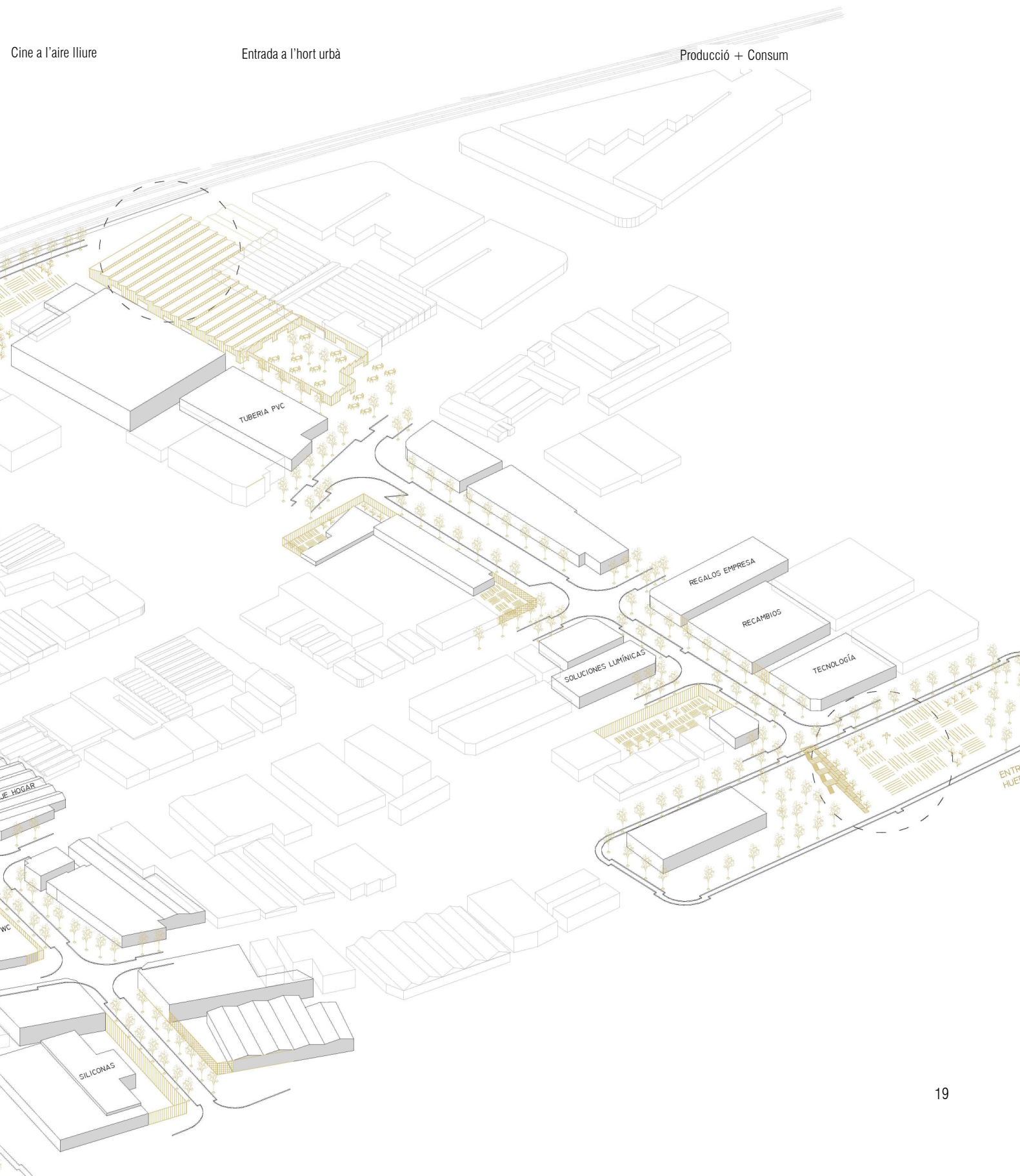
Escola d'art + Taller

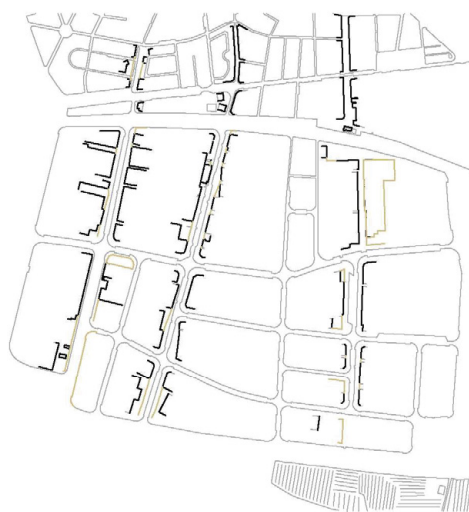
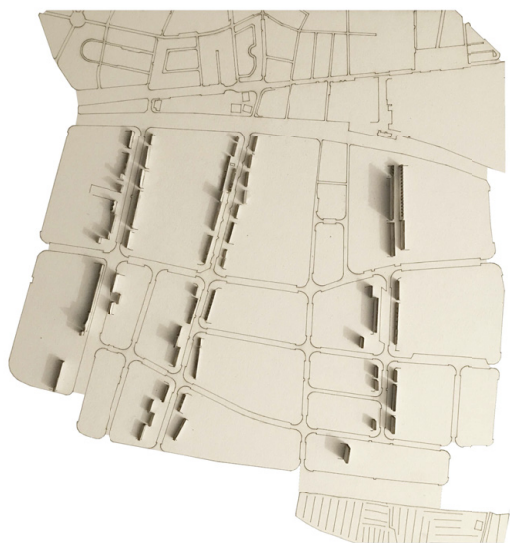

Cine a l'aire lliure

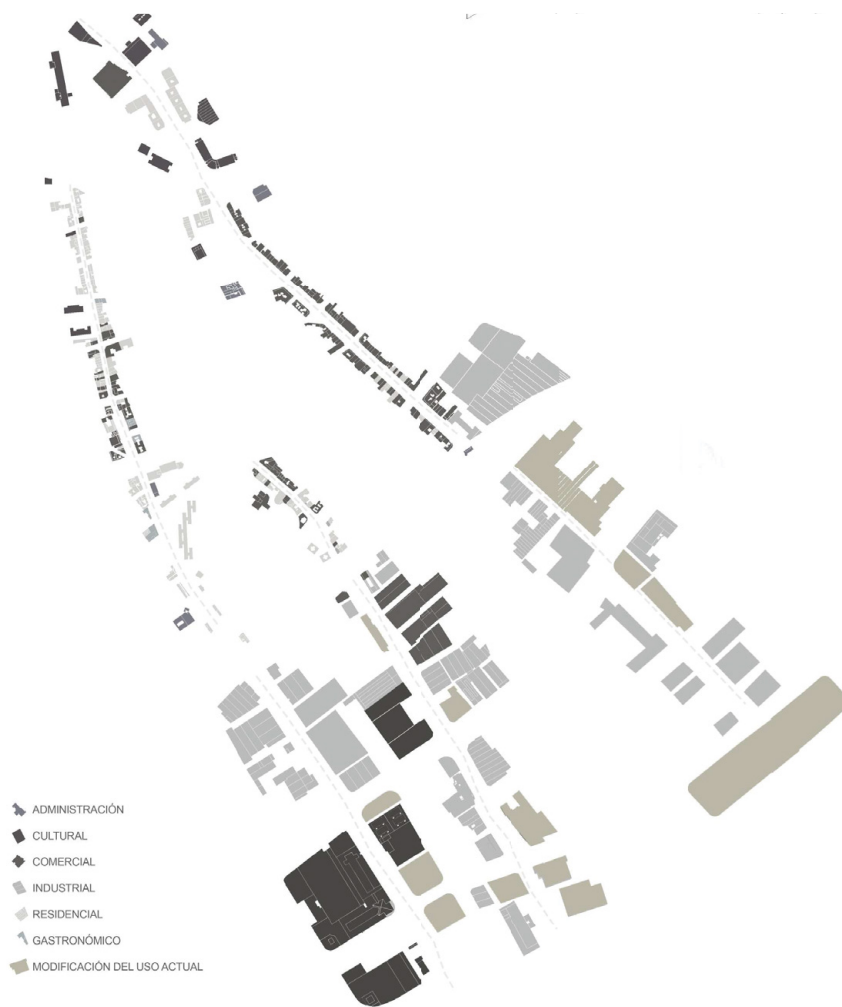
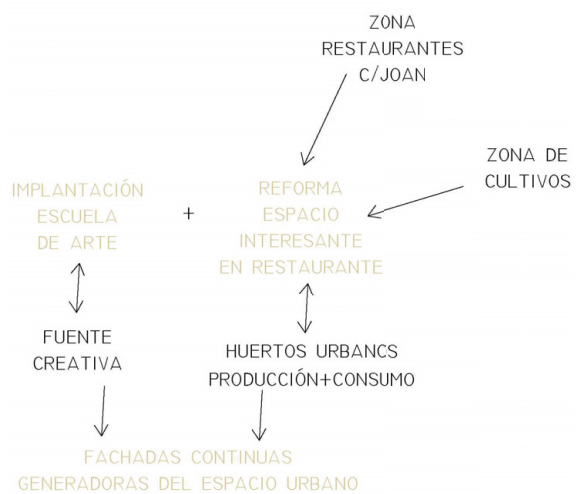
Entrada a l'hort urbà

Producció + Consum

Discontinuitats de façanes

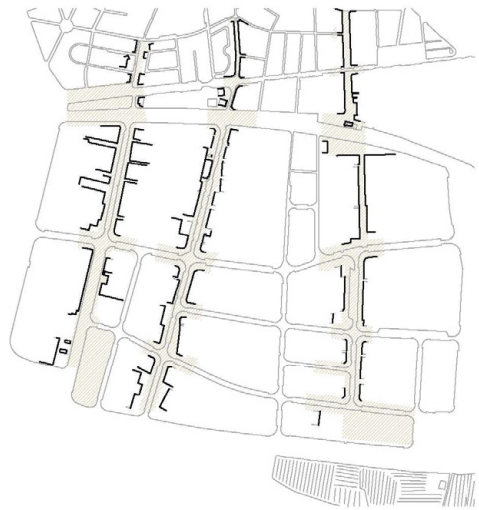

Façana carrer escola d'art + taller

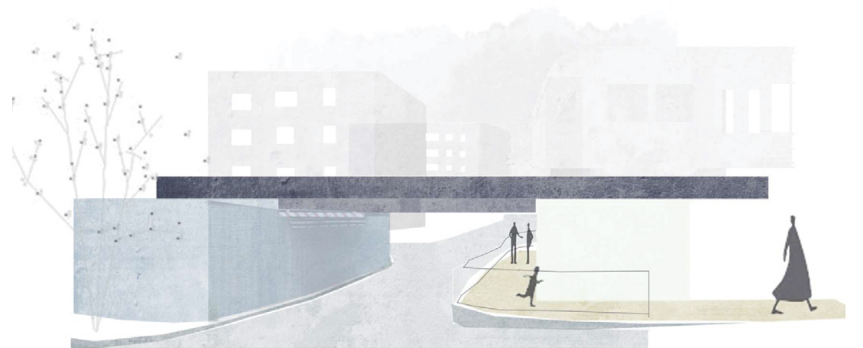
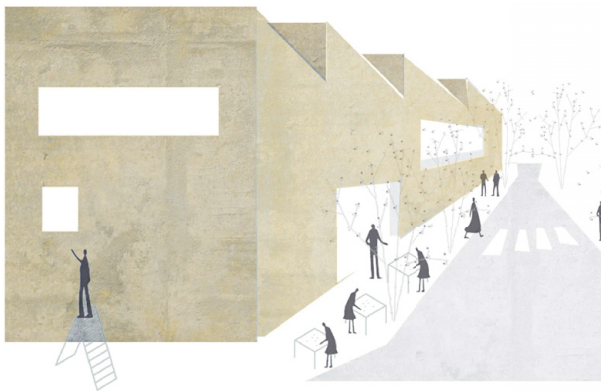

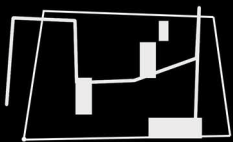

Nous equipments

Nous eixos d'espais públics

VIBRACIONS

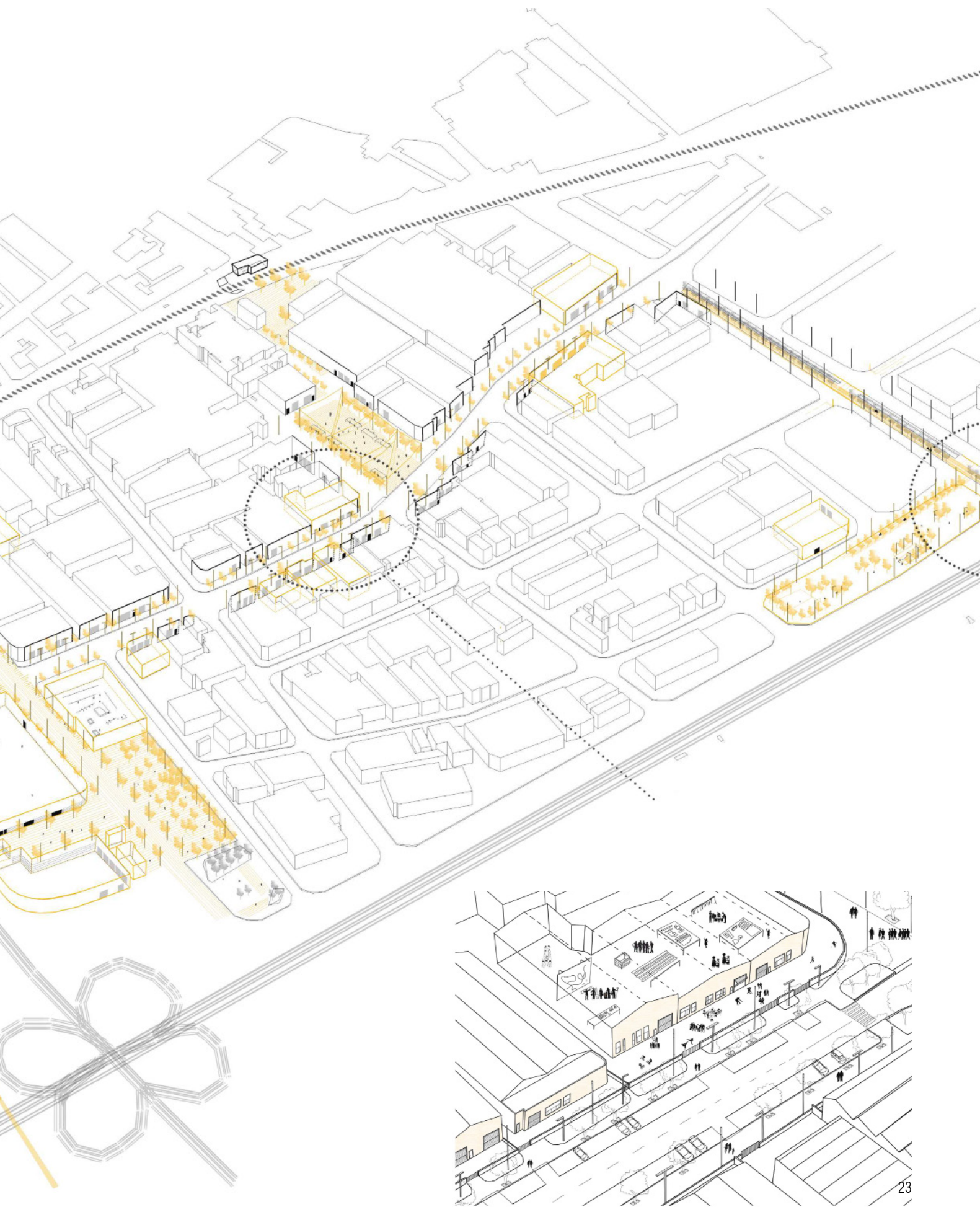
Irene Sánchez i Andrea Nicolás
Taller Manuel Bailo i Sebastià Jornet

Pot ser el parc agrícola un espai només pels pagesos del Delta? Pot el polígon ser un espai només per industrials? No seria possible que els vianants, concentrats en el nucli urbà de Gavà, tinguessin raons per dispersar-se per aquestes àrees?

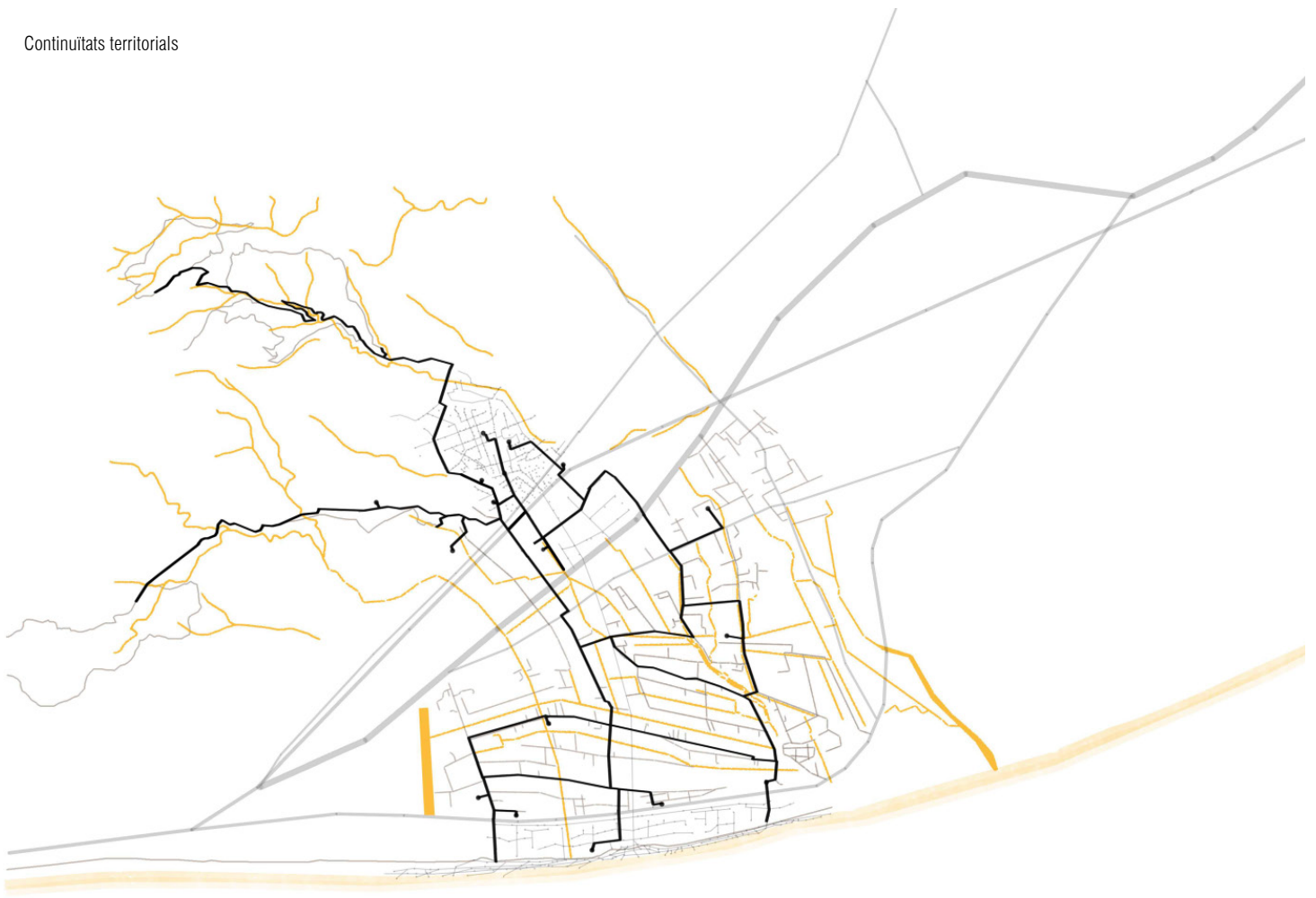
Per aconseguir-ho, aprofitaríem els camins actuals per connectar punts rellevants que es troben actualment en desús i que potenciariem per crear nous recorreguts. Algunes activitats efímeres podrien ser l'esquer, per activar i desactivar aquests espais en funció de les hores i dies de la setmana.

El projecte defineix en primer lloc un diagrama de les connexions tant transversals com longitudinals que relacionen les vessants del Garraf amb el Parc agrari. S'observen amb major detall les oportunitats sobre el teixit existent, per exemple fixant-nos en les obertures de plantes baixes. El projecte d'intensificació dels recorreguts es faria a través de la inserció selectiva de noves activitats en algunes d'aquestes naus i sempre tenint en compte la complementarietat horària de les activitats com a base d'aquesta estratègia.

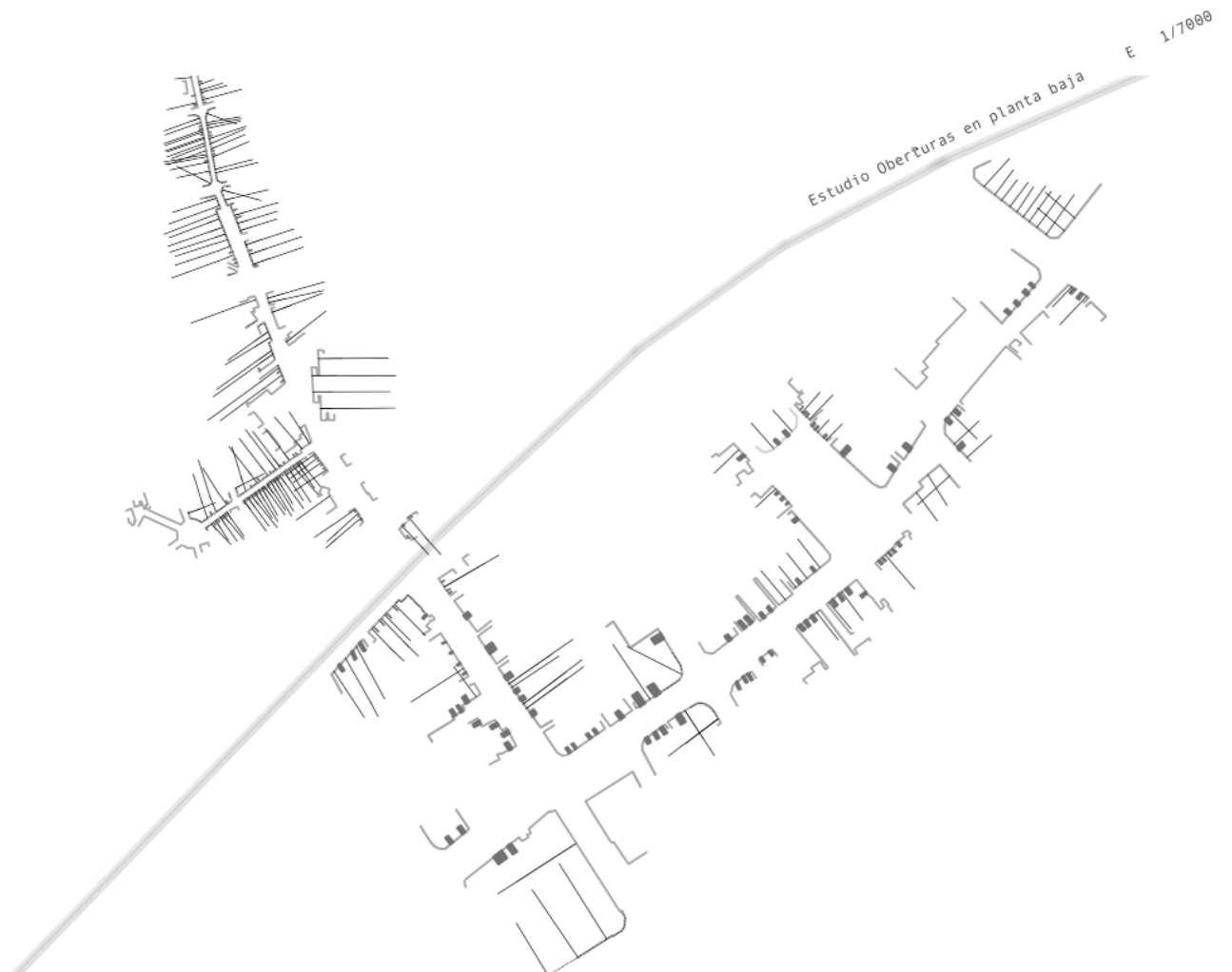

Continuitats territorials

Estudi obertures planta baixa

Estudi de connexions

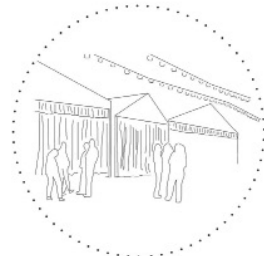
''Botigues al carrer''

Sábados: tiendas locales de Gavà pueden vender sus productos en la calle de la Energia aprovechando las naves rehabilitadas y la ocupación de dicha calle.

Ferias comarcales o entre municipios

Fines de semana: beneficiándonos de la proximidad del tren a este punto, lo disponemos para poder montar/desmontar ferias de diversos sectores entre numerosos municipios.

Actividades deportivas

Toda la semana: empleamos la riera como eje natural, que te conduzca al parque agrícola e incrementamos el uso deportivo destinando una de las naves rehabilitadas a un gimnasio, que establezca actividades deportivas en el parque agrícola, como por ejemplo excursiones en bicicleta.

Venta productos agrícolas

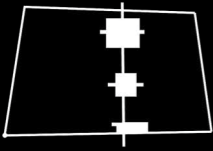
Entre semana: Uso de la nave rehabilitada

Sábados: Uso de la nave + ocupación calle del Átomo para atraer a la gente a los senderos agrícolas

Workshops

Toda la semana: empleamos naves rehabilitadas como espacios destinados para artistas independientes donde poder establecer relación con otros y crear sus obras.

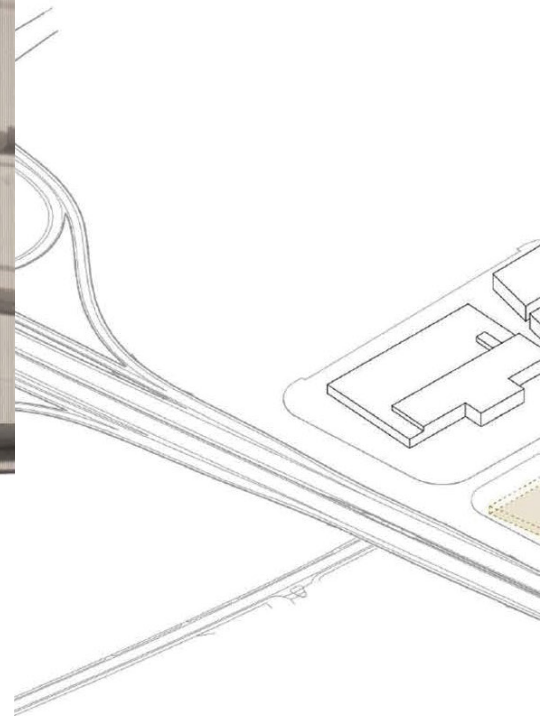
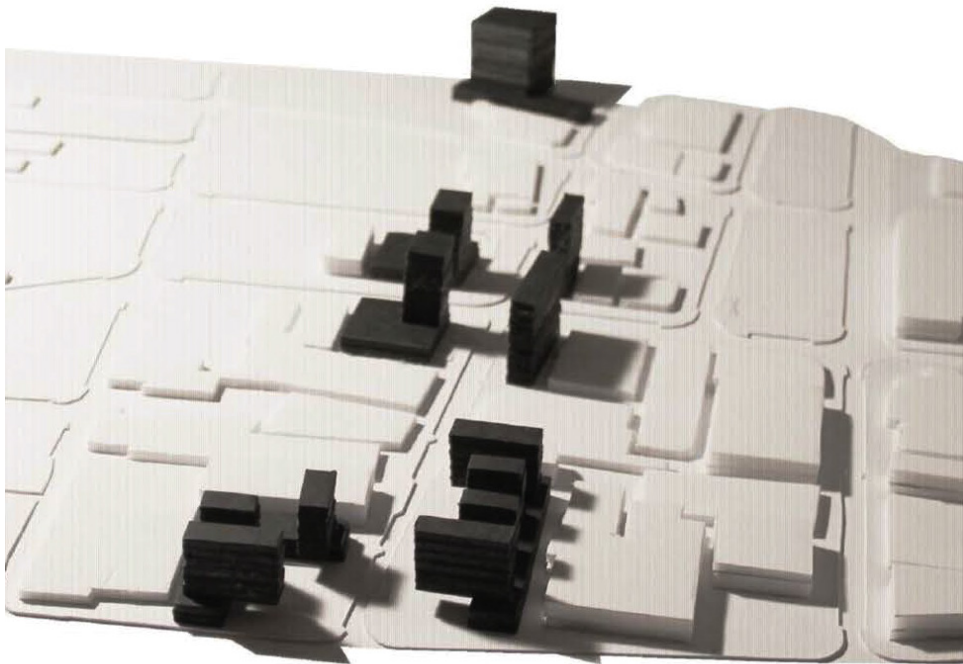

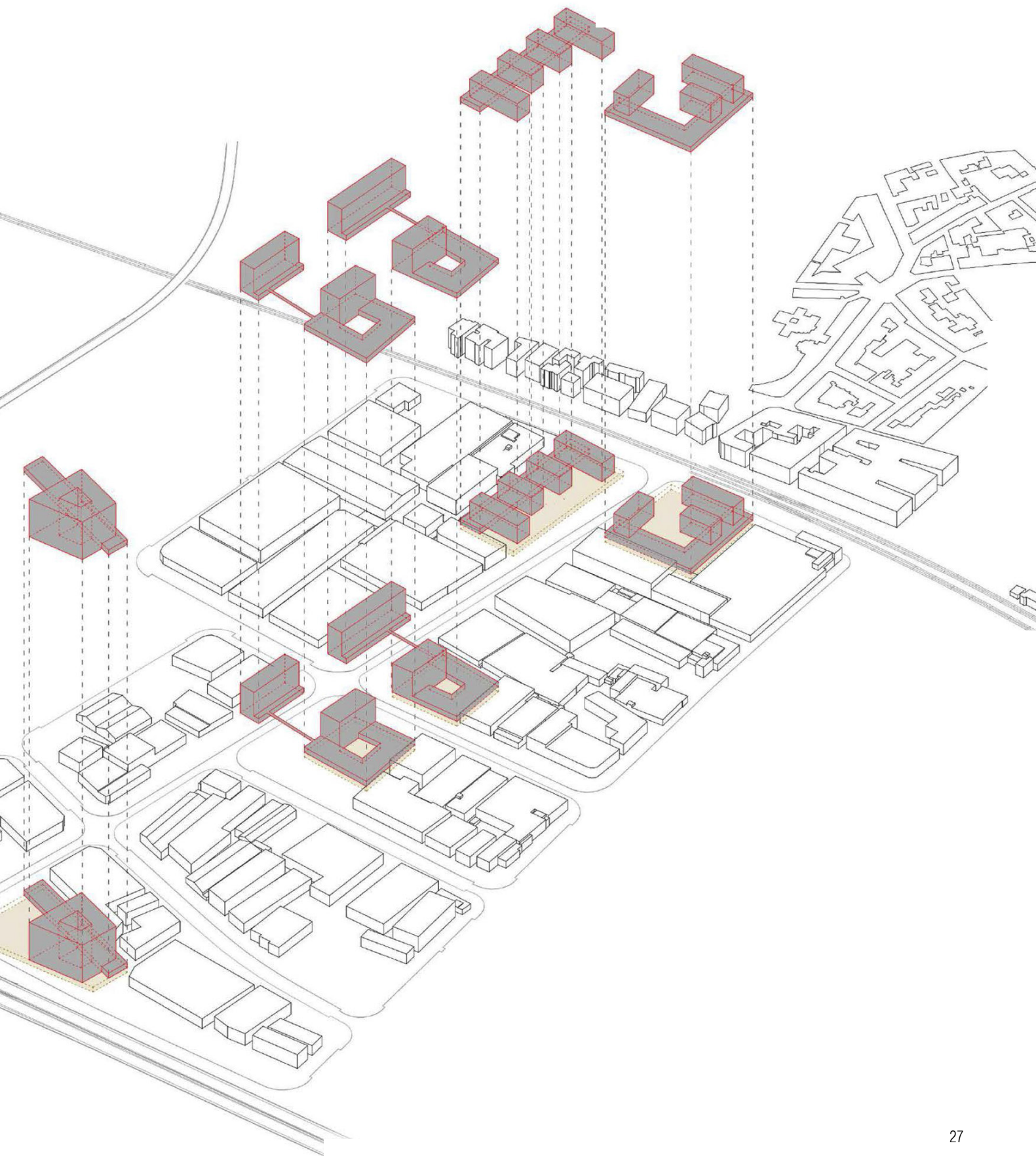
TRES CRUÏLLES

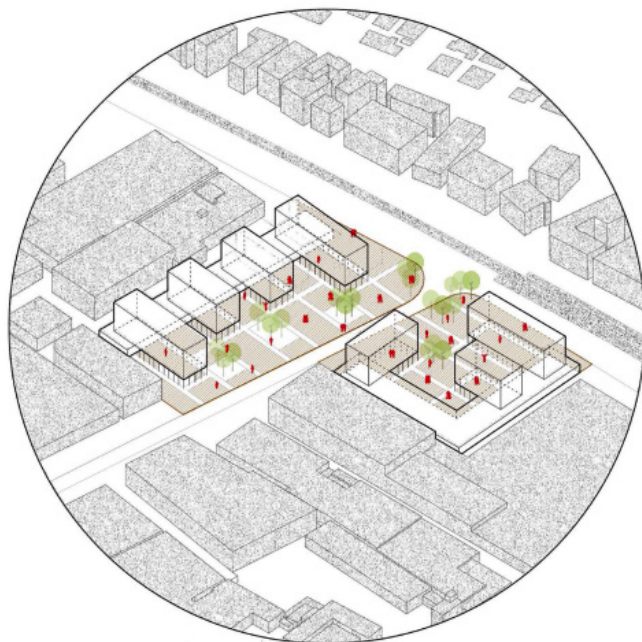
Alex Novell i Alberto Hueso
Taller Manuel Ruisánchez

L'estratificació dels diferents teixits urbans que conformen el territori de Gavà, disposant franges paral·leles a la costa (platja-urbanitzacions-delta-espai productiu-nucli urbà) està en l'origen d'aquest projecte. En aquest cas es vol posar en valor la connectivitat entre aquestes franges jerarquizant específicament un dels eixos verticals que travessa la zona industrial, dotant-lo d'una nova mixticitat d'usos i fluxos per mitjà de la implantació d'activitats complementàries.

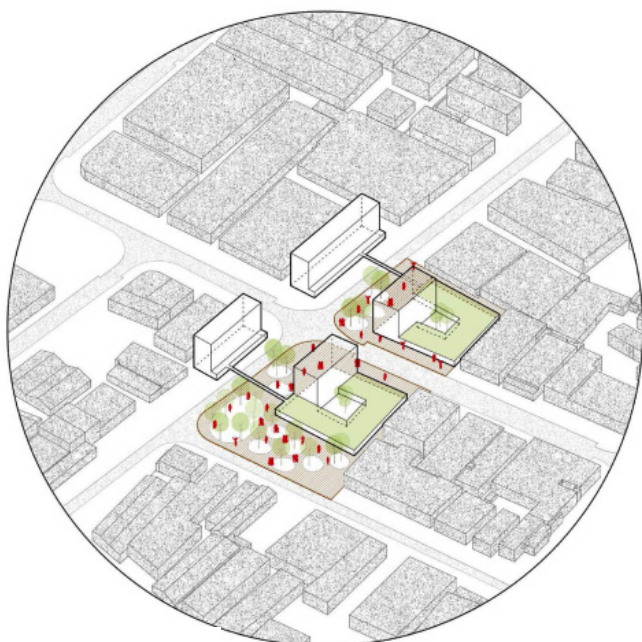
Centrats en l'espai del PEG, es defineixen una sèrie d'actuacions volumètriques a les tres cruïlles principals amb les traces horitzontals (el tren, l'autopista i el carrer central) a través d'un estudi volumètric precís que dotaria al conjunt de l'eix d'una singularitat molt notable i serviria com a veritable motor de la transformació d'aquest espai.

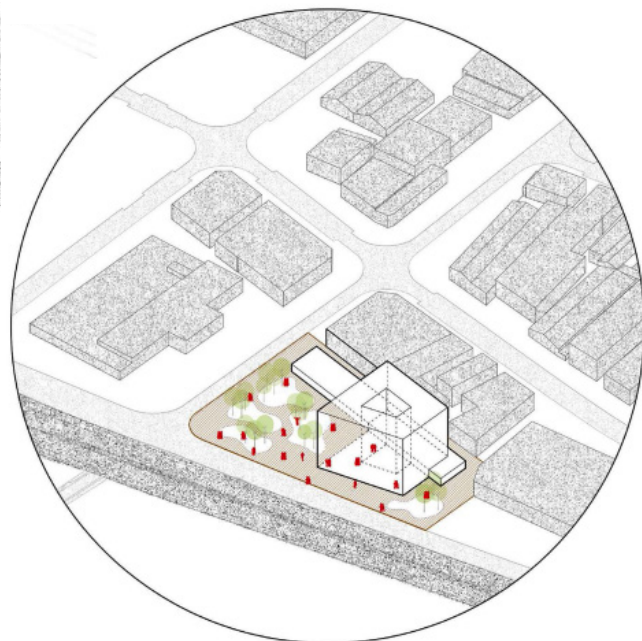

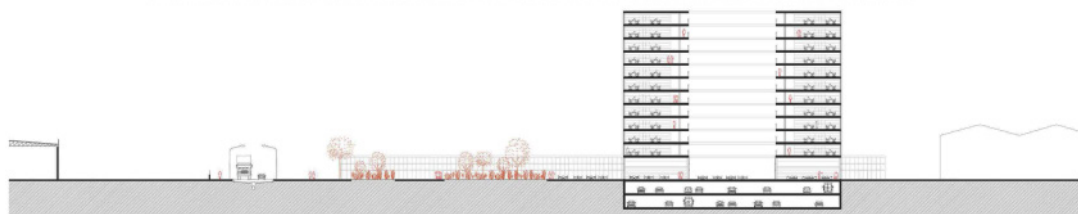
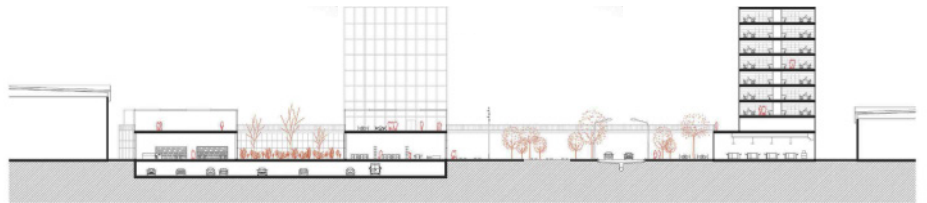
Equipaments + Oficines

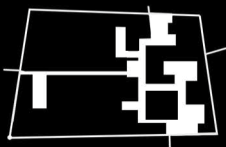

Habitatges + Serveis

Punt de referència - Autopista

CONCATENACIÓ

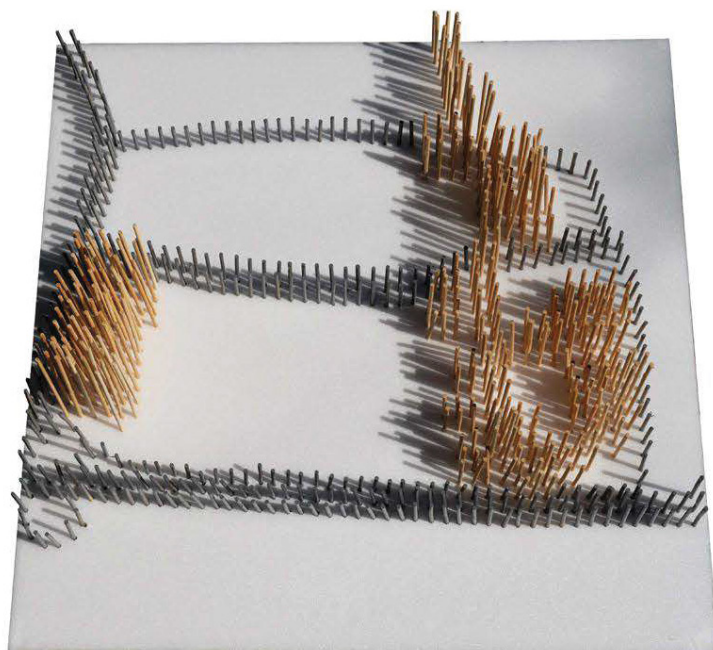
Jan Carol i Javier Salvador
Taller Jordi Bellmunt

Després d'analitzar les possibilitats espaials del polígon en relació a l'augment de densitat, es defineix un tipus d'actuació amb la idea de generar mitjançant l'addició d'habitatge i de terciari, una nova centralitat que complementi la ja existent a Barnasud.

Per la seva proximitat amb l'estació de tren, es considera convenient que les noves peces d'habitatge apareguin entorn a un eix imaginari com a prolongació de la Rambla de Gavà interrompuda actualment per les vies ferroviàries.

En els espais en desús al voltant d'aquest recorregut es col·loquen de manera concatenada conjunts d'habitatge singulars, que inclourien activitats productives i generarien a l'interior de les illes una nova escala d'espai públic. La tipologia d'edifici seria un híbrid entre els blocs d'habitatge i la planta productiva terciària.

Amb aquesta intervenció es vol generar un model de vida més comunitària i autosuficient, on tingui valor el consum propi dels productes i la venda a l'escala local. Aprofitant grans espais de coberta comunitaris es genera dos tipus d'espais públics, a dues cotes diferents per tal d'afavorir aquesta hipòtesi.

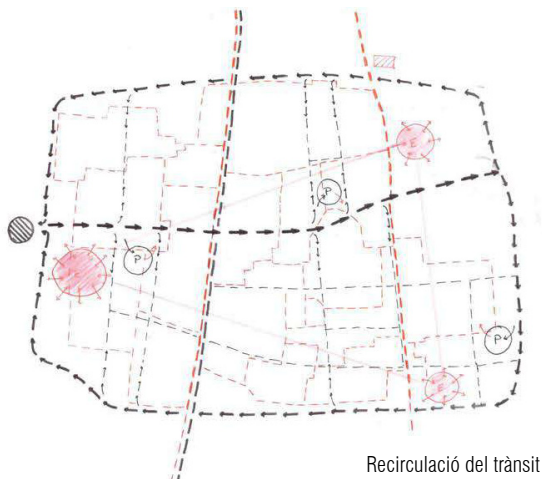

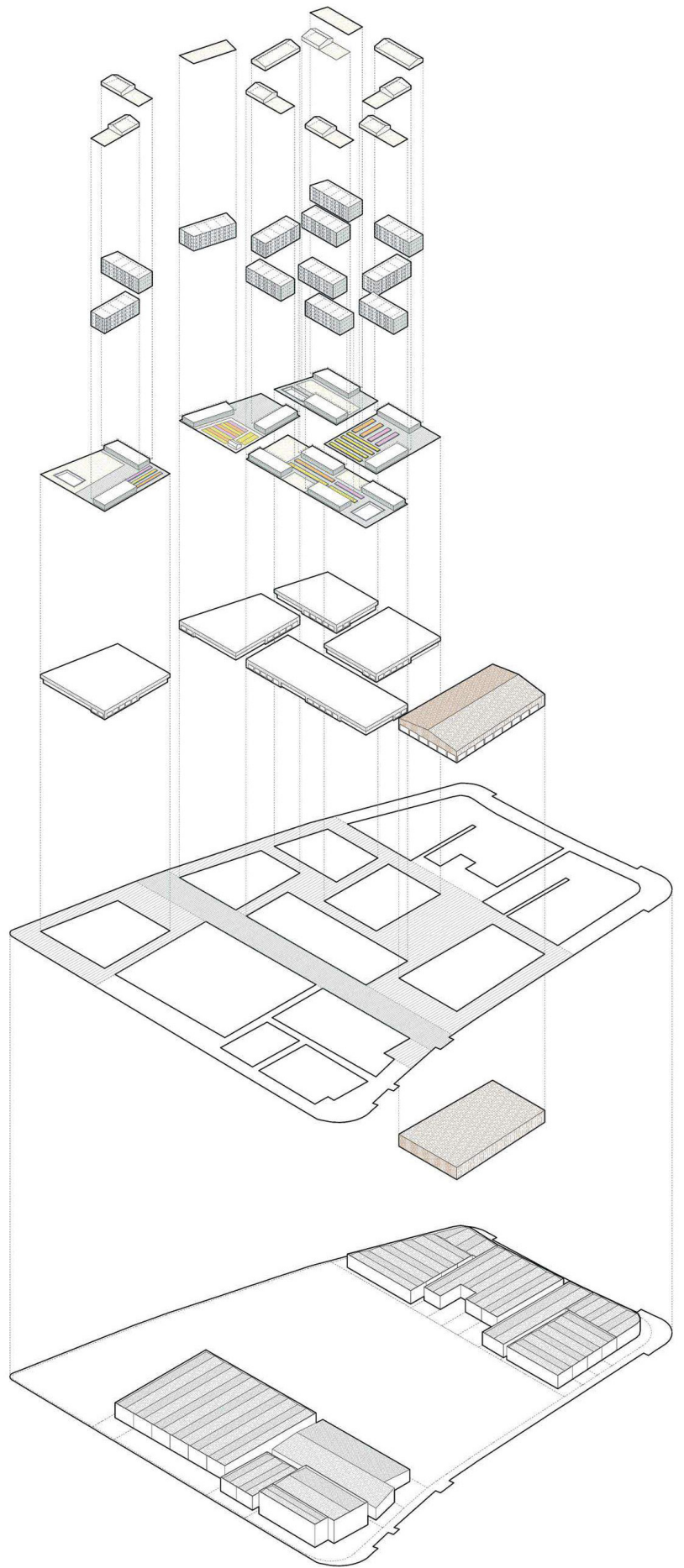
Espais en desús

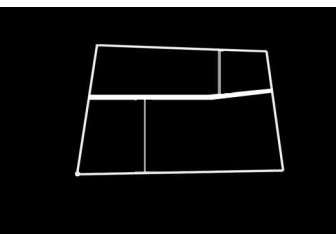
Recirculació del trànsit

Estratègia

Axonometria i tipologies

RAMBLA TRANSVERSAL

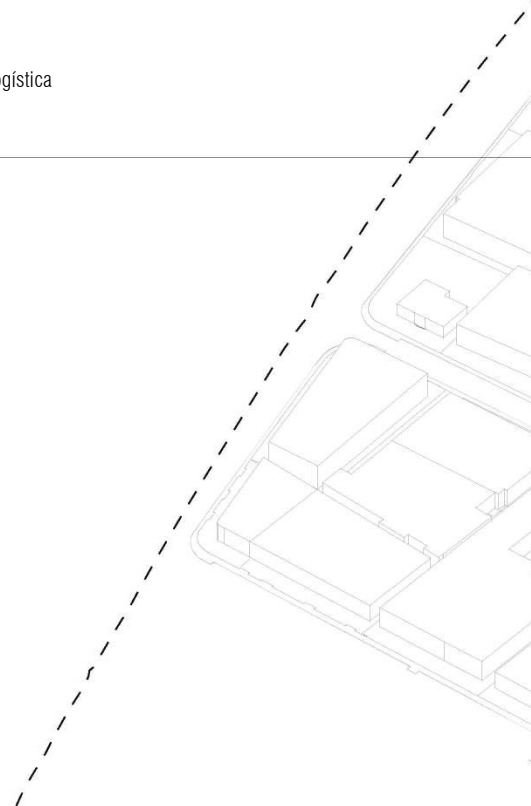
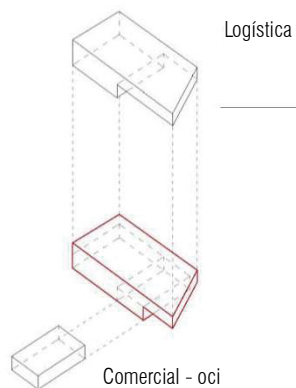
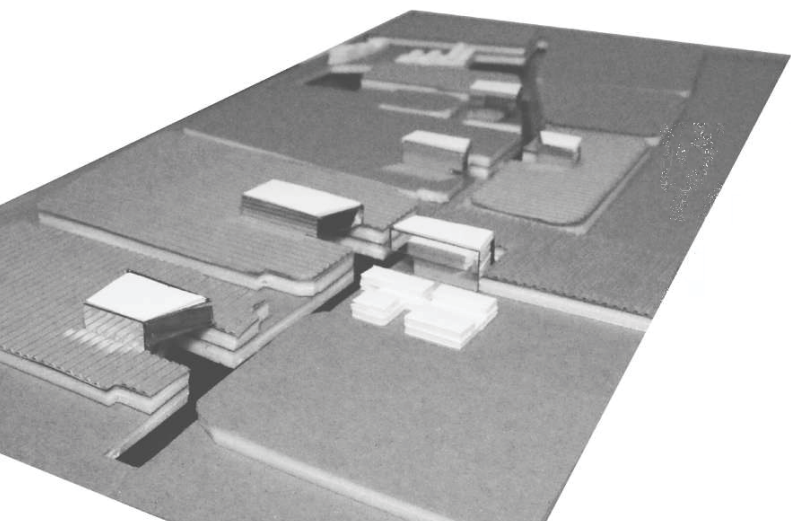
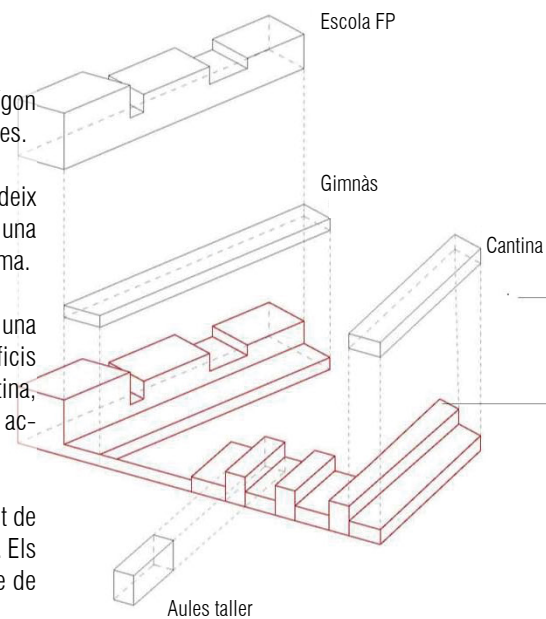
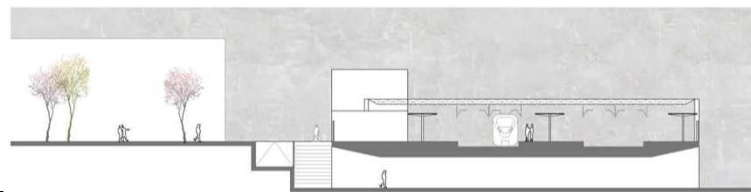
Gala-Cristina Feliu i Omar González
Taller Manuel Bailo i Sebastià Jornet

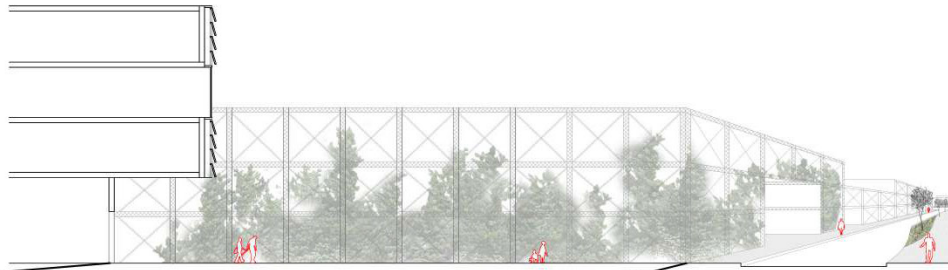
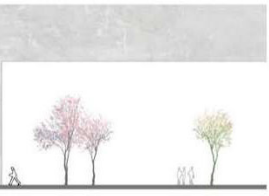
La successió d'eixos verticals que connecten Gavà centre amb el polígon tenen la virtut d'estendre's pel Parc Agrari fins a Gavà Mar i les platges.

Per tal de complementar la successió d'eixos mar-muntanya es decideix reforçar un eix horitzontal perpendicular que els uneix, configurant una nova estructura de nuclis de producció i venda seguint aquest esquema.

La definició d'una nova "rambla" horitzontal es formalitza a través d'una nova urbanització i aprofitant espais buits on es col·locarien nous edificis d'ús mixt: una escola de formació professional, un gimnàs, una cantina, unes aules taller, etc. Es tracta de barrejar l'ús industrial amb el les activitats terciàries.

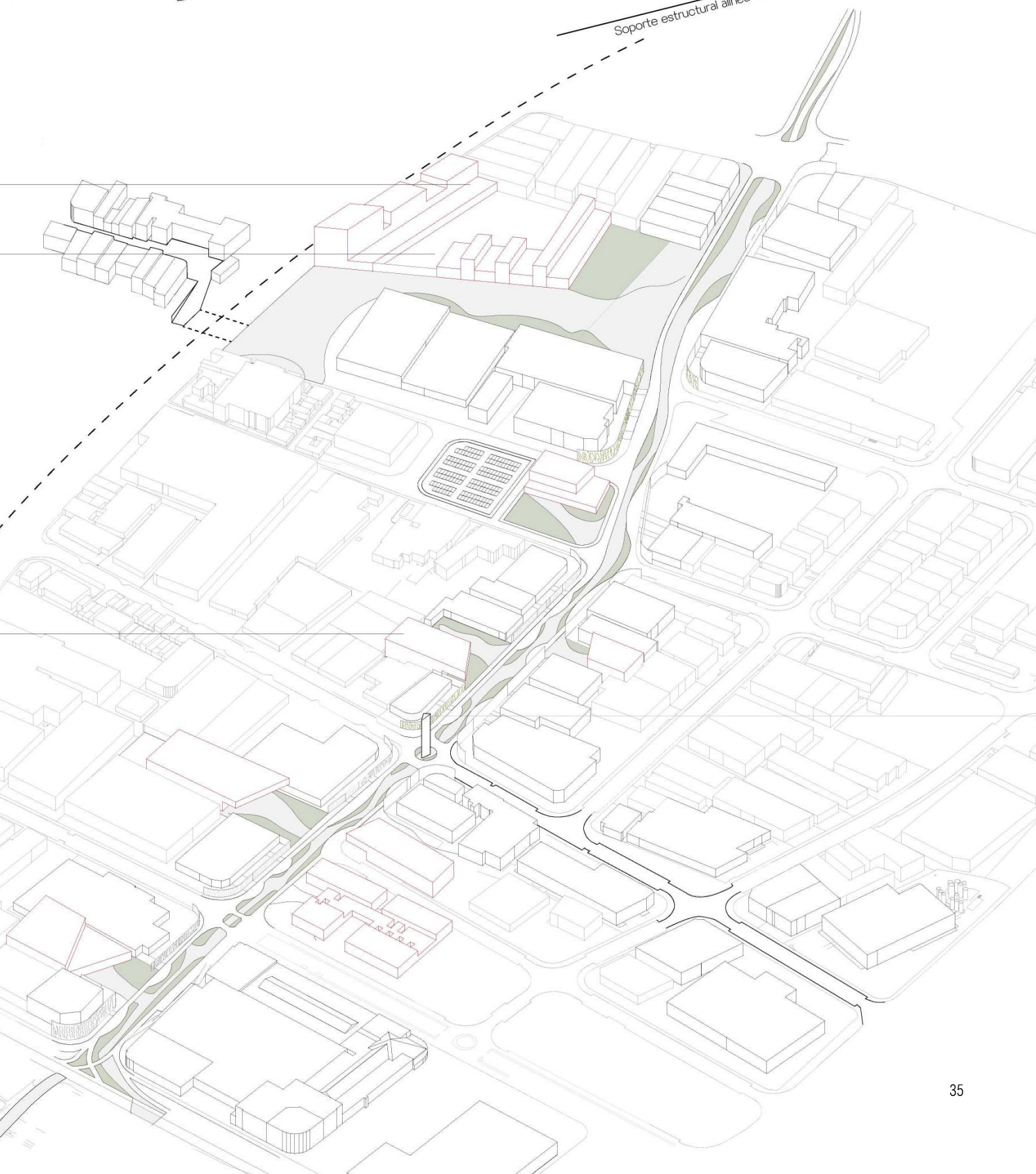
La implantació dels nous edificis en combinació amb el manteniment de certs espais buits configura una seqüència irregular al llarg del carrer. Els nous elements, amb la seva materialitat, componen una nova imatge de conjunt i són noves referències del lloc.

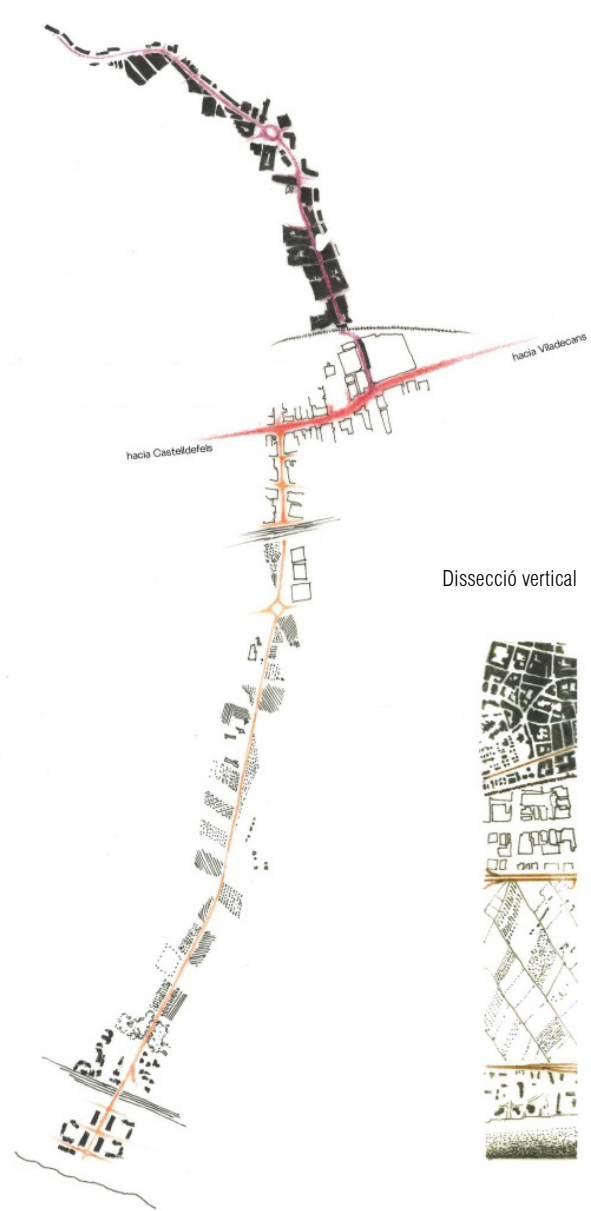
Linealidad fachadas rota por nuevos vacíos

Soporte estructural alinea fachadas

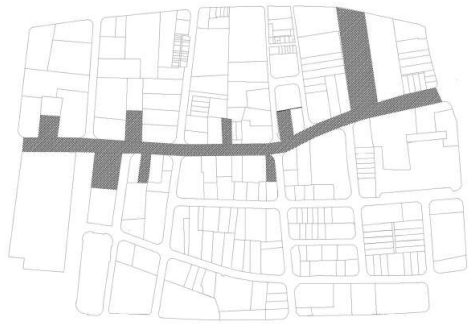
Vertebració del projecte

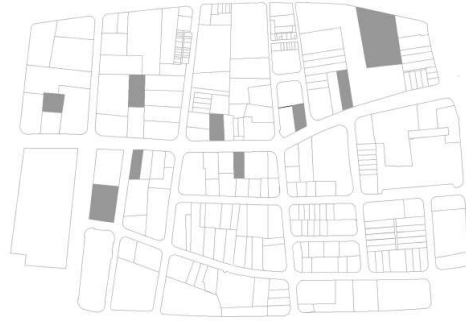
Dissecció vertical

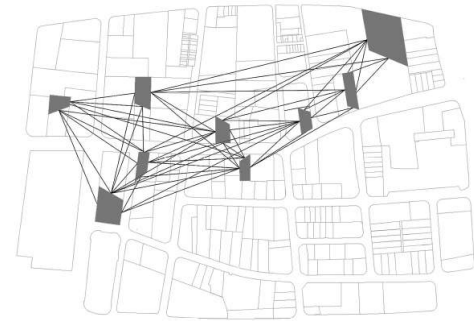
Planta general proposta

Àmbit

Nous volums

Relació visual entre nous volums

Alçat des de la Rambla Central

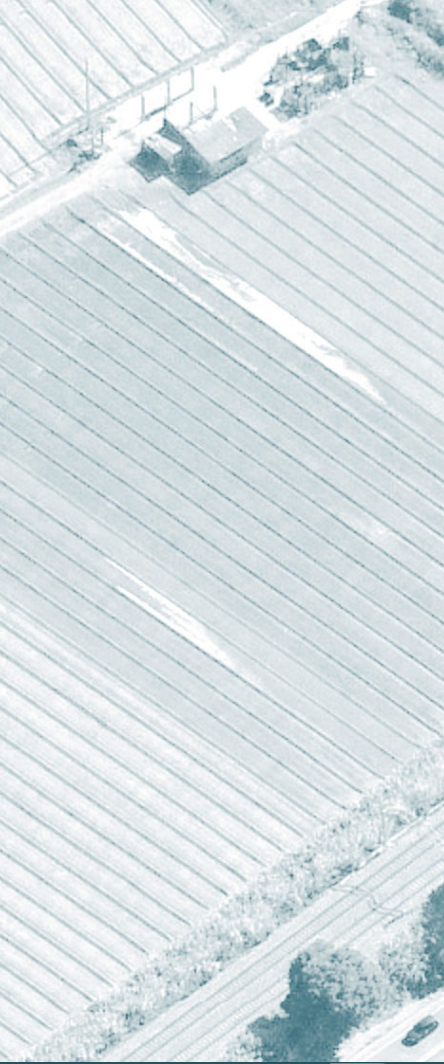
Estudi gir dels camions

fotogrames - Núria Gómez i Núria Tarrés

R

ENATURALITZACIÓ

Rasca rasca la dolça sort

Manuel Bailo, Arquitecte i Professor ETSAB

Premi?

L'últim joc llençat per la loteria de Catalunya conegut amb el nom "Rasca Rasca la Dolça Sort" desprèn, mentrestant jugues neguitós a l'atzar rasant les caselles del cartonet, l'olor de maduixa.

Aquest darrers anys, especialment difícils per l'arquitectura, sembla ser que l'única manera segura de poder fer un bon projecte sigui fent el "Rasca i Rasca". M'explico: davant l'àcida crítica que ha rebut l'arquitectura com un dels principals responsables de la bombolla immobiliària i de la crisi terrible que hem viscut, i que encara vivim, avui sembla que, fer veure que no es fa res, és l'única manera possible de fer un bon projecte d'arquitectura.

Tinc la sensació que els arquitectes vivim atemorits, com si ara toqués ser molt discrets intentant no cridar l'atenció, no fos cas que se'ns tornés, una altra vegada, a fer-nos responsables del que està passant. Em sembla, que hem viscut, fins i tot que encara vivim, una etapa en la que tocava tornar a l'essència de l'arquitectura per no posar en dubte, en cap cas, la necessitat del que s'estava fent. Per això, aquest darrers anys, un projecte havia de ser, ha de ser, fonamentalment inexpressiu, invisible; despullat, sempre, de tot el que era, és, innecessari. Hem viscut, vivim, una etapa d'emergència, en la que sense cap mena de dubte el primer era, és, invertir els nostres recursos, escassos, per a garantir les primeres necessitats.

Hem viscut, vivim, una etapa en la que l'enginy de l'arquitecte ha esdevingut clau per projectar. Fer una arquitectura responsable, sense recursos, ha donat com a resultat d'aquests anys d'austeritat uns projectes de qualitats excepcionals. Una arquitectura, aquesta, bàsica, mínima, capaç d'interpretar amb intensitat la realitat. Projectes, però coneguts i sense massa risc, tots ells deutors de la tradició arquitectònica catalana defensada i abanderada per Oriol Bohigas als anys 60. Una arquitectura que pren d'exemple projectes com els habitatges del carrers Pallars premi FAD el 1959. Una arquitectura matèrica del totxo que enllaçava amb el modernisme català, d'arquitectes com Gaudí i Jujol, que es fonamentava en l'essència de la construcció, l'estructura i la matèria per fer-ne l'expressió de la seva imatge.

Del projectes "Rasca Rasca" hem après que moltes vegades els arquitectes hem de saber no fer res; que el projecte arquitectònic consisteix precisament en deixar de fer arquitectura per fer arquitectura (una actitud, per una altra banda, no massa innovadora, que ja va ser clarament enunciada i practicada el 1996 per arquitectes com Lacaton Vassal al projecte Place Léon Aucoc a Bordeaux); que l'estratègia del projecte rau moltes vegades en el silenci de l'autor per donar veu al lloc i els seus usuaris; hem assimilat que no sempre és necessari intervenir per fer arquitectura.

Però, per una altra banda, també hem après que el “Rasca Rasca” no és sempre un projecte; que el no fer no és necessàriament una solució màgica i universal que garanteix una resposta adient per a totes les ocasions. Darrerament hem caigut en el “Rasca Rasca” com si aquesta fos l’única solució possible per projectar. Fins hi tot ens estem acostumant a no fer res quan és precisament el lloc el que demana una proposta radical, capaç per transformar les condicions originals. Malauradament, estem veient molts projectes que, rasant, pretenen recuperar i dotar de valor a suposats béns històrics que en realitat són buits d’interès cultural i patrimonial.

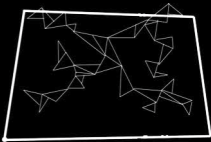
Crec que hem caigut en una actitud autocomplaent “Rasca Rasca” esterilitzadora. Com si es tingués por de proposar i arriscar; confonent l’essència arquitectònica amb una falsa imatge matèrica de compromís. L’arquitectura i l’urbanisme necessiten risc i compromís per construir una societat i una ciutat millor. No sempre és vàlida una arquitectura mínima basada exclusivament en l’austeritat. L’arquitectura, i la cultura, es fonamenta especialment en la generositat i en la creació no sempre mesurada. L’arquitectura es construeix des del dubte, i amb una actitud desinteressada que no pretén ni persegueix exclusivament un resultat final. Utilitzant les paraules del professor Nuccio Ordine: “la cultura, l’arquitectura, gravita en la utilitat d’allò inútil”.

L’exercici, que hem desenvolupat a Urbanista 5-M, al Parc Empresarial de Gavà-PEG també hem tingut projectes “Rasca Rasca”. Propostes sensibles que han sabut reconèixer les condicions especials del lloc. El polígon industrial de Gavà, encintat entre l’antiga carretera C-245 i l’utopista C-32, és un sòl industrial, en forma de faixa, situada a la l’accessió de la ciutat. Aquest polígon, com la majoria dels sòls industrials desenvolupats els darrers 40 anys a Catalunya, ha passat de ser una zona situada a les afores de la ciutat, lluny del centre urbà, per esdevenir, avui, la façana principal del municipi. La façana de Gavà davant del parc agrari.

Desenvolupar un exercici de transformació urbana al PEG necessita, obligatòriament, d’un estudi de la seva situació geogràfica. La condició frontissa entre el nucli urbà i el parc agrari, demana d’una revisió de la seva connectivitat i permeabilitat entre aquestes dues àrees de condicions arquitectòniques i paisatgístiques tan diferenciades.

Els projectes “Rasca Rasca” del curs d’Urbanística 5 ens han permès visualitzar al polígon noves situacions urbanes i descobrir espais públics latents capaços de catalitzar nous llocs de relació. Projectes, aquests, que aprofiten i desmunten edificacions industrials existents per renaturalitzar i recuperar la permeabilitat del polígon. Noves vies agràries creuen i connecten el nucli de Gavà amb el parc agrari transformant la condició industrial obsoleta del polígon.

Però és sempre el projecte “Rasca Rasca” la solució? No estem, darrerament, rasant massa? Tinc la sensació, de que ens hem acostumat a jugar tant que estem embadalits per l’olor de maduixa de les cartolines.

VENT I OLORS

Daniela Da Silva i Alba Araguas
Taller Manuel Bailo i Sebastià Jornet

El projecte posa l'atenció a les característiques del vent en els carrers de la zona industrial a través de l'estudi de l'efecte Venturi. Amb aquesta mirada es proposen una sèrie de nodes amb una geometria que doni resposta a les condicions analitzades, dilatant-se i contraient-se segons sigui necessari.

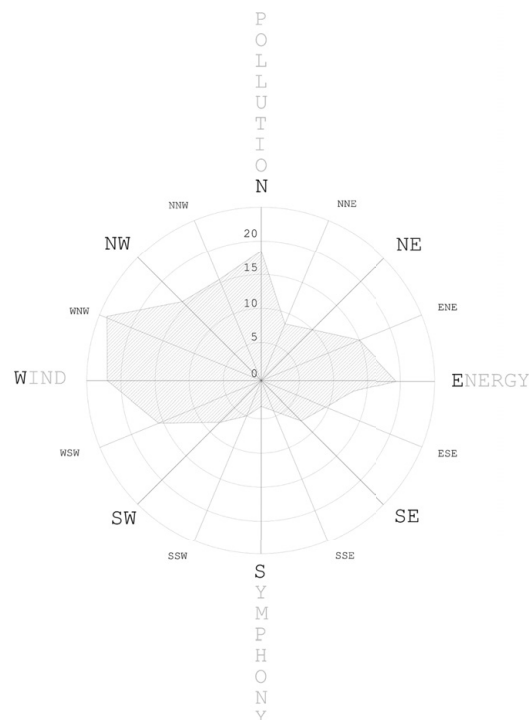
Aquests nodes sorgeixen de la combinació de 4 components:

-El material: El policarbonat ajuda a mantenir la il·luminació a les fàbriques a les quals aquests nodes s'adhereixen.

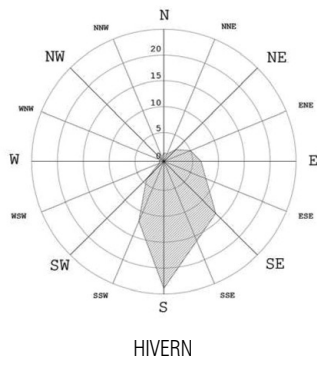
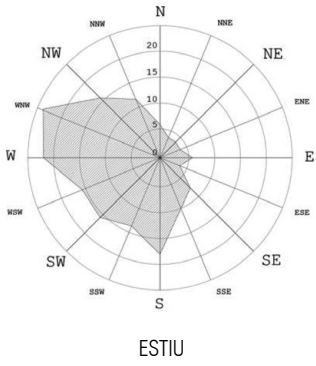
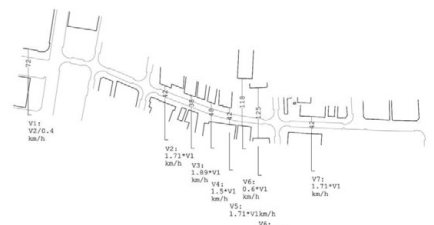
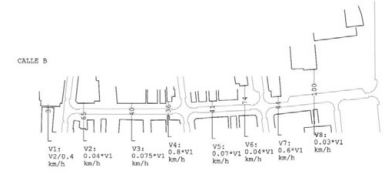
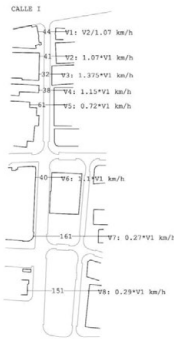
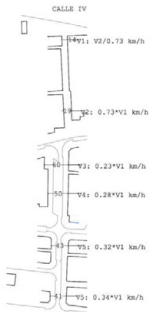
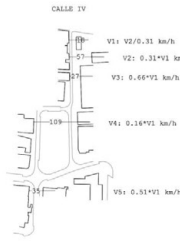
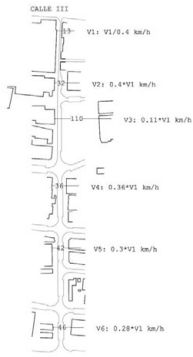
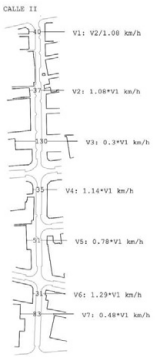
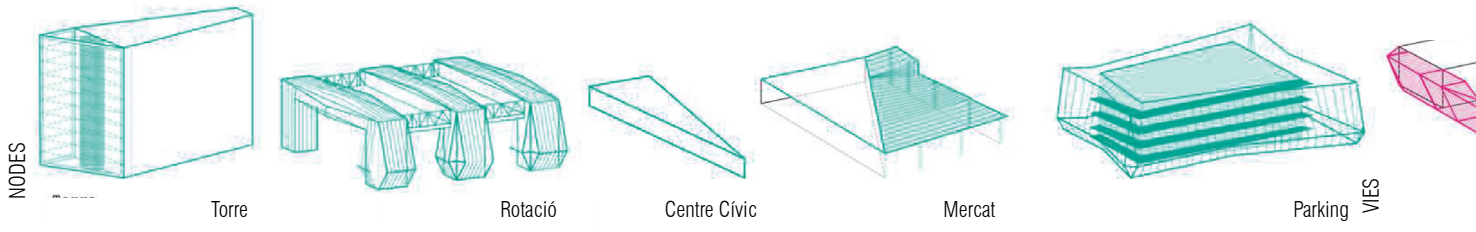
-La vegetació: El projecte busca impregnar el polígon d'un to sensorial. Les olors vénen donades per un conjunt de plantes aromàtiques que estan integrades en la secció urbana i que distribueixen per tot el polígon les olors que desprenen els camps aromàtics del parc agrari, fins arribar a la Rambla de Gavà.

-L'aigua: La secció urbana ha estat modificada per conduir el cabal d'aigua que permet mantenir la vegetació proposada.

-La ventilació: Aquests nodes no són espais aclimatats però es projecten amb grans obertures laterals i a la coberta per assegurar la ventilació creuada.

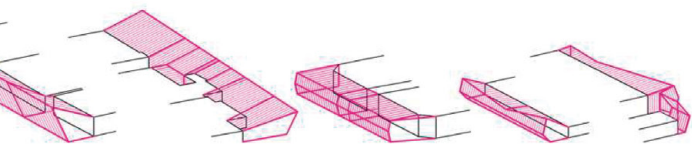

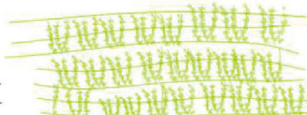

Plantes carrers i estudi efecte venturi

Pantalles

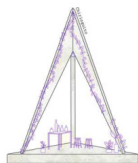
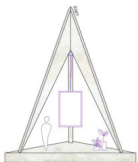
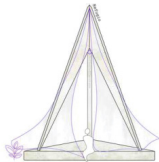
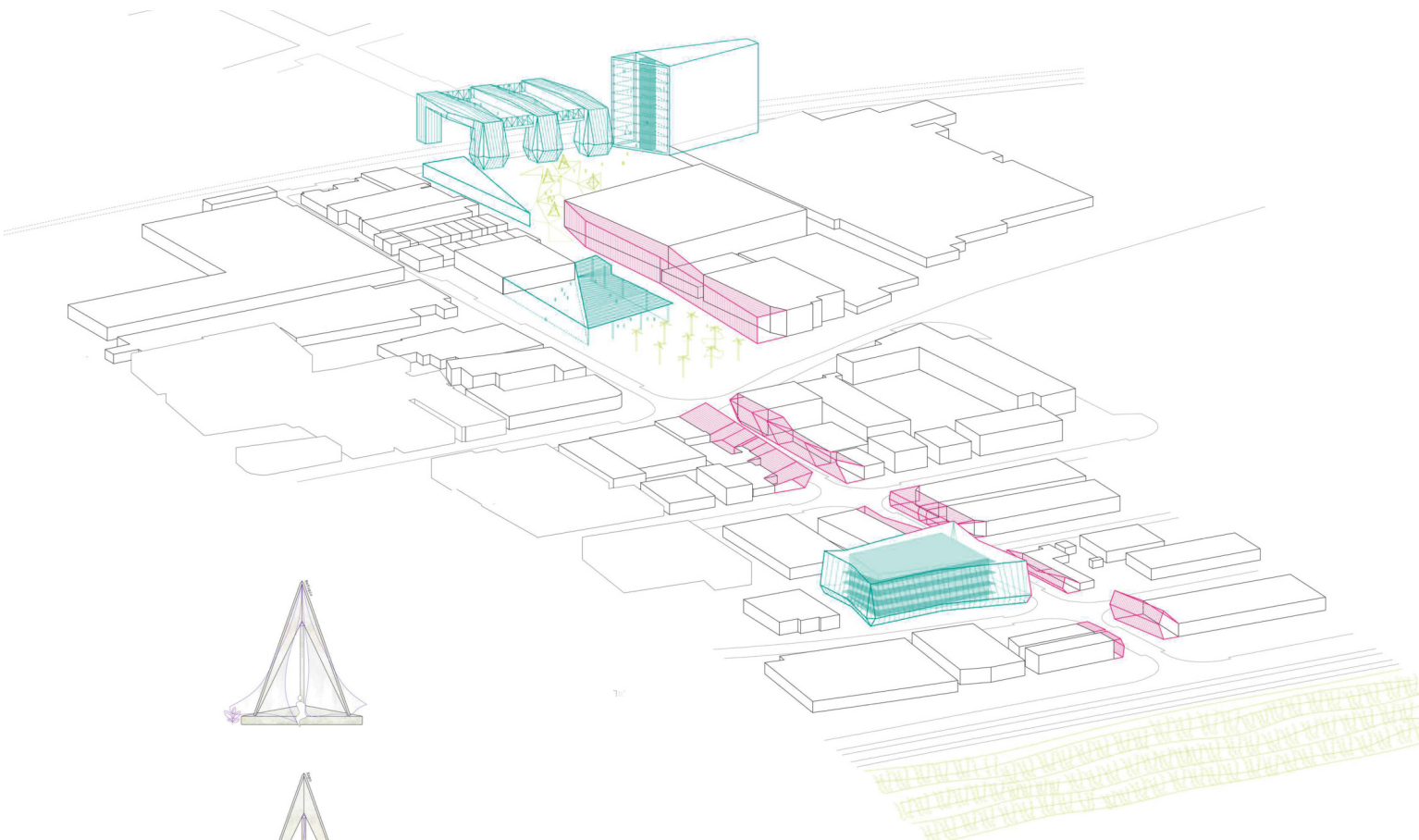
Plantacions

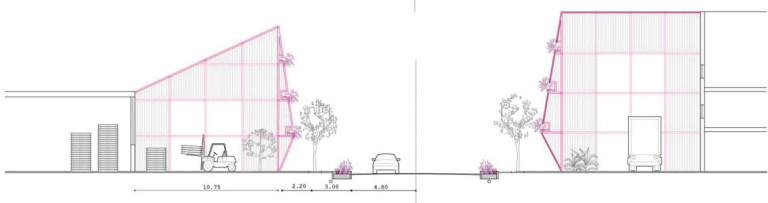
Refugi

Moli

Mobiliari urbà

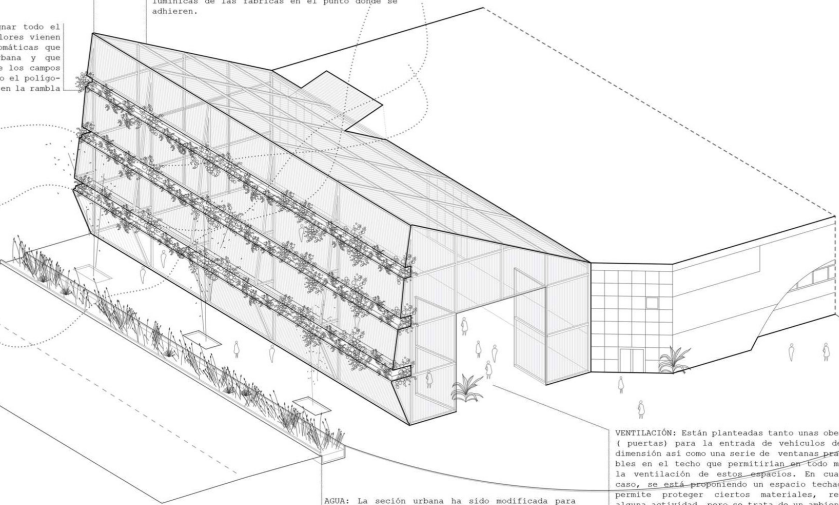
VEGETACIÓ: El projecte busca impregnar tot el polígon de un tone sensorial. Les olors vises donats per un conjunt de plantes aromàtiques que estan integrades en la secció urbana i que distribueixen aquestes olors derivades de les camps aromàtics del parc agrari per tot el polígon industrial, per arribar a culminar en la rambla peatonal de Gavà.

GEOMETRIA: Controlar el efecte Venturi a través de contraccions i dilatacions en les carrers segon sea necessari.

MATERIAL: El policarbonat es un material transparent que nos permetre mantenir les condicions lumíniques de las fábricas en el punto donde se adhieren.

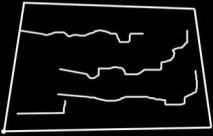

Mapa de nodes

AGUA: La secció urbana ha sido modificada para asumir el caudal de agua superficial mediante un nuevo sistema de drenaje que colabora con la irrigación de las plantas. De la misma manera, la geometría de estas piezas contribuye a la evacuación de agua ya que se trata de un cubierta inclinada.

VENTILACIÓ: Están planteadas tanto unas oberturas (puertas) para la entrada de vehículos de gran dimensió así como una serie de ventanas giratorias en el techo que permitirían en todo momento la ventilación de este espacio. En cualquier caso, se está creando un espacio techado que permite proteger ciertos materiales, realizar alguna actividad, pero se trata de un ambiente que no está acimatado.

PASSATGES

Elisenda Dalmau i Ana Rodriguez
Taller Manuel Bailo i Sebastià Jornet

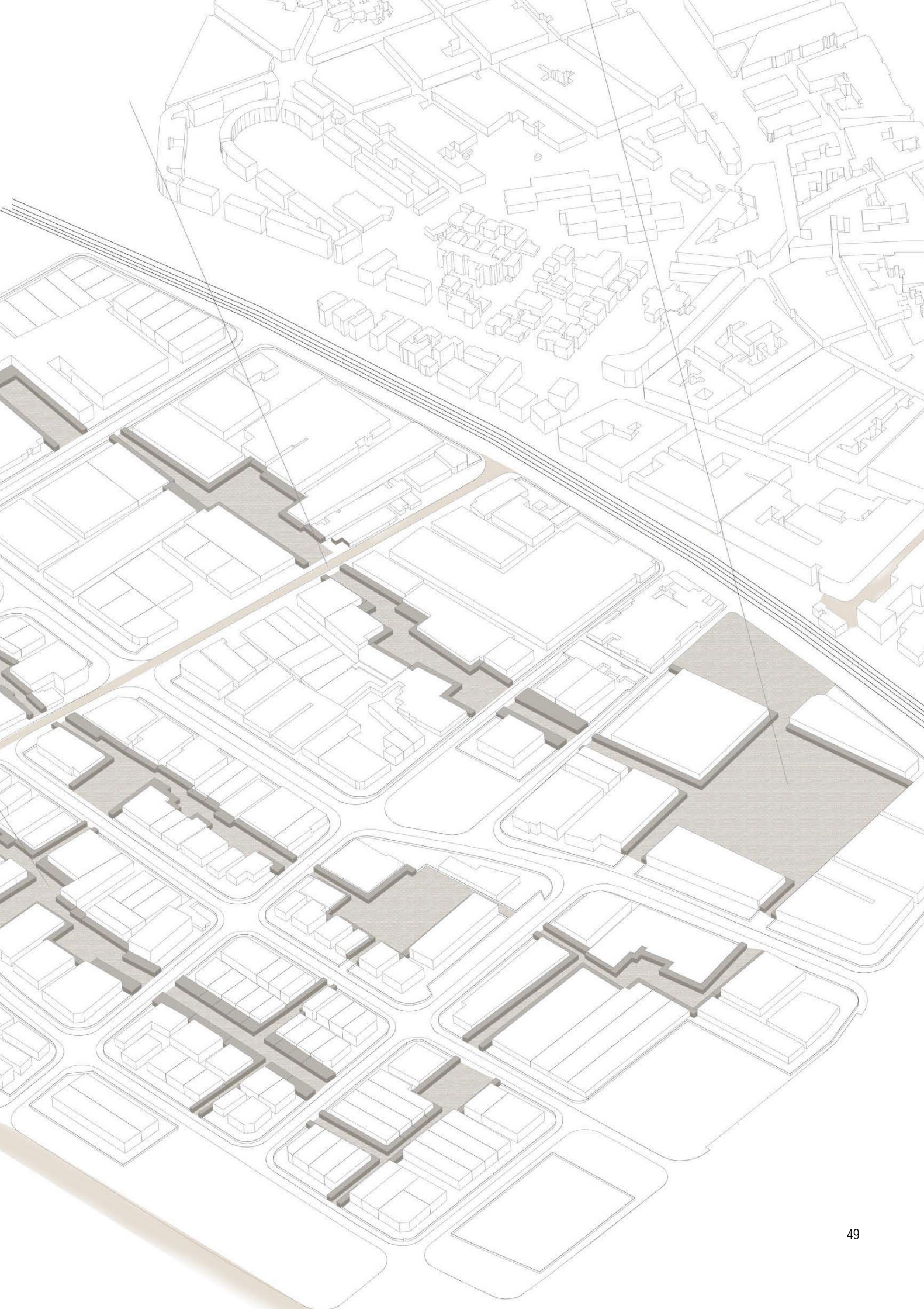
La proposta parteix de potenciar les activitats al polígon a través de diferents estratègies i de la caracterització dels espais públics oferint noves relacions entre els espais plens i buits.

En primer lloc, el reforç d'una via ràpida que doni servei i connexió al conjunt d'empreses relacionades amb l'automòbil i d'aquesta manera, potenciar les sinèrgies entre si i propiciar-ne l'aparició de noves relacions al voltant d'aquest eix.

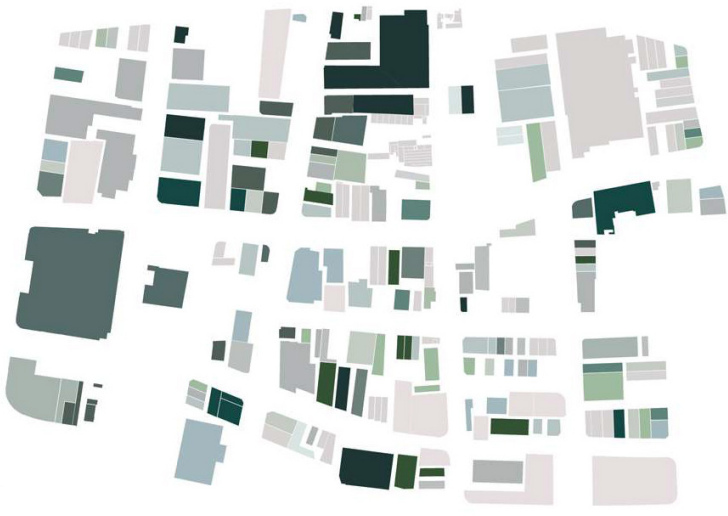
En segon lloc, buidar transversalment les illes del polígon per l'aparició d'una malla de carrers peatonals amb nous espais comercials incorporats i que activin el sector terciari del polígon per tal de lligar-lo a la zona residencial de Gavà.

Per últim, aquesta malla busca connectar dos grans espais col·lectius projectats com són el BarnaSud i la plaça del costat de l'estació que conformaran l'oferta de oci i restauració del polígon i donaran principi i final a la malla peatonal projectada.

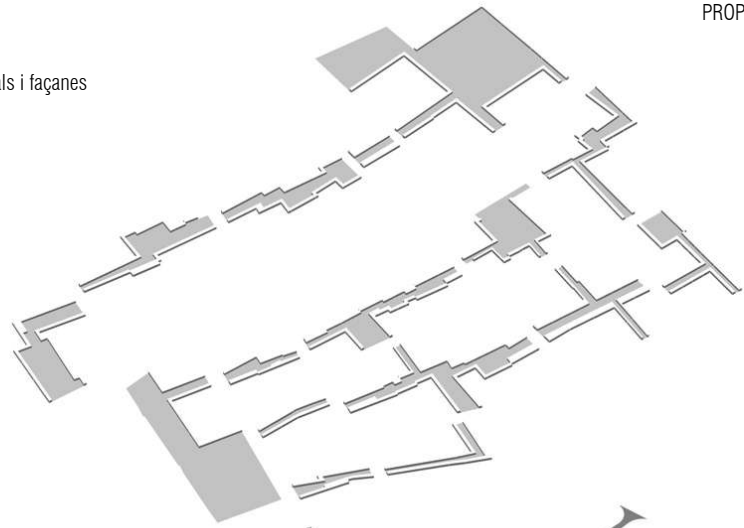

Esquema distribució usos

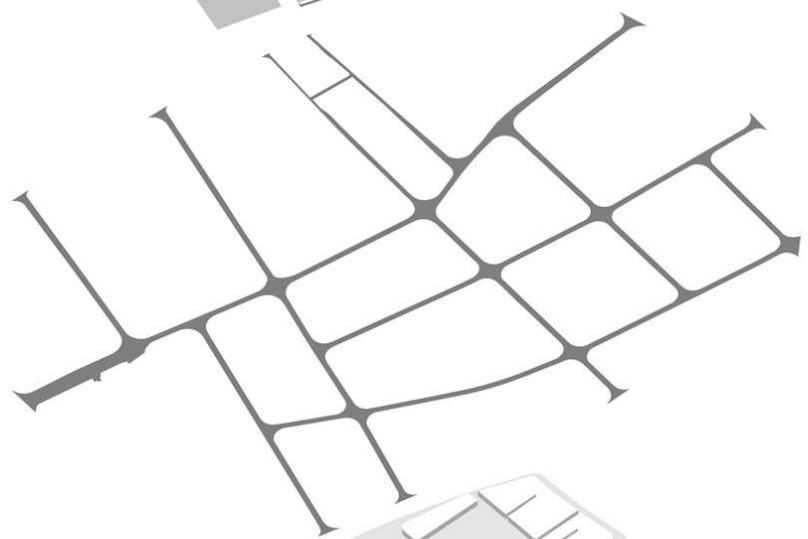

- Alimentación - Restauración
- Artes gráficas - Impresión - Papel
- Automoció
- Construcción y derivados
- Grans Magatzems
- Electricidad - Electrónica - Óptica
- Empresas de servicios
- Logística - Distribución - Transporte
- Madera - Muebles
- Otros servicios a empresas
- Recuperación industrial - Vertedero
- Siderurgia - Metalurgia - Maquinaria

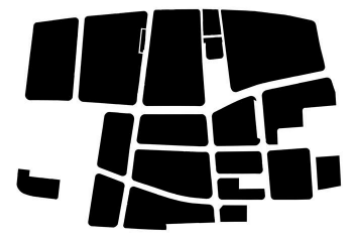
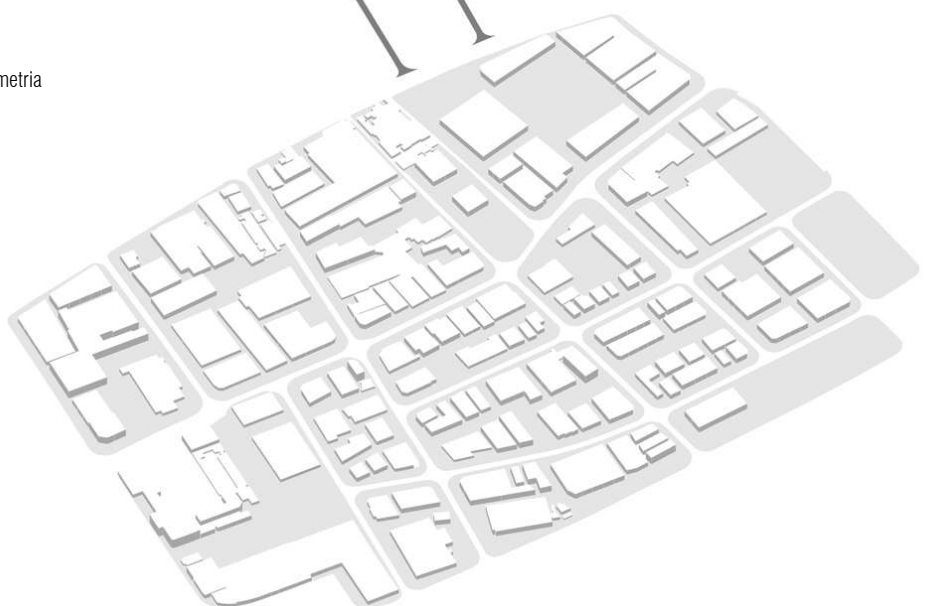
Carrers peatonals i façanes

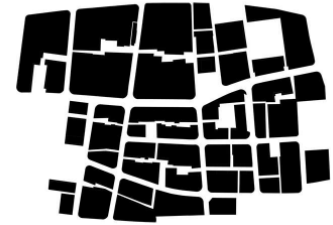
Carrers trànsit

Volumetria

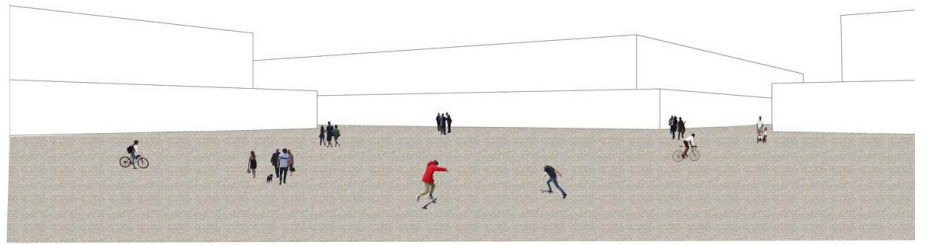
ACTUAL

PROPOSTA

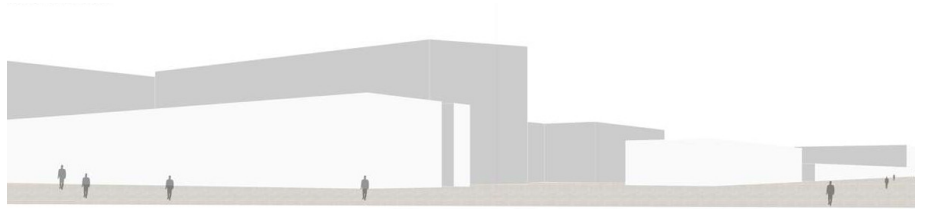
1

Carrers peatonals

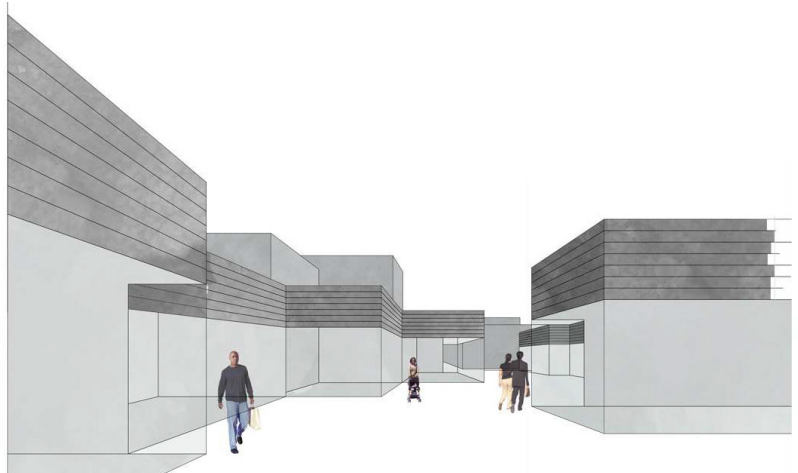
2

Via ràpida

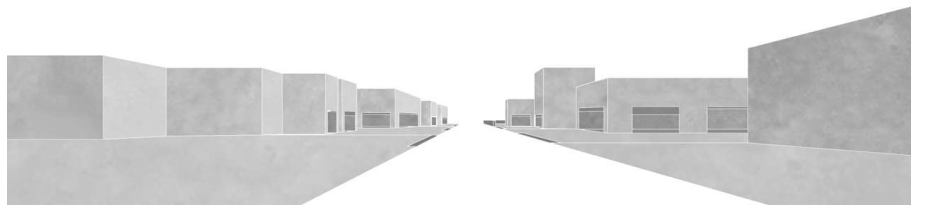
3

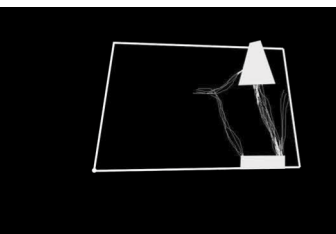
Pol plaça estació

4

Pol Barnasud

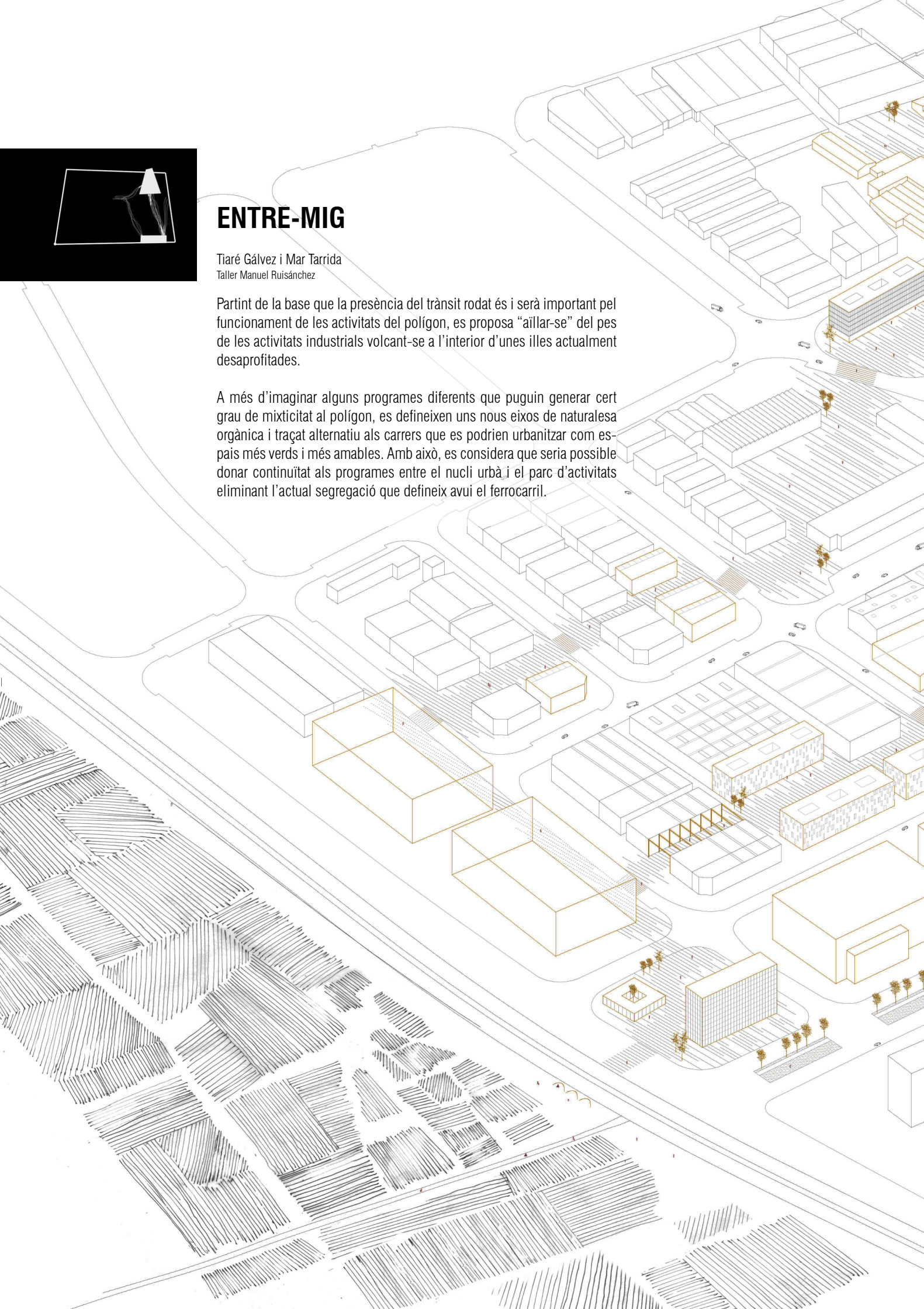

ENTRE-MIG

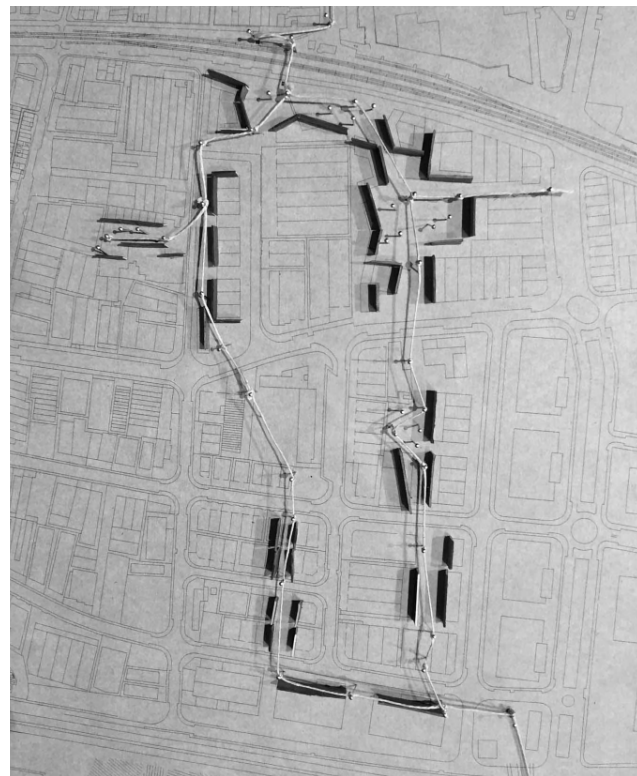
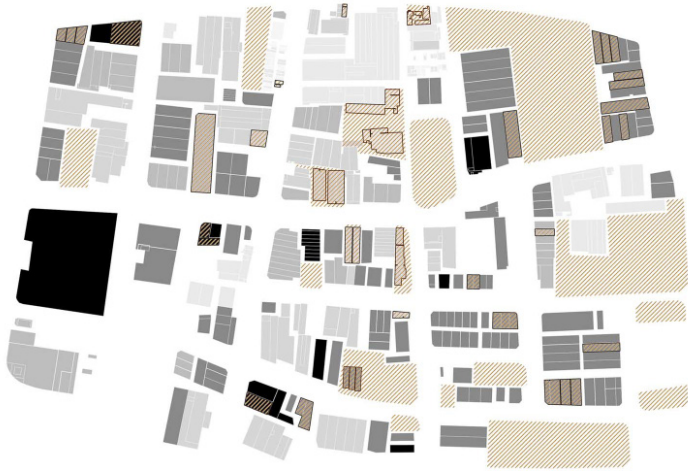
Tiaré Gálvez i Mar Tarrida
Taller Manuel Ruisánchez

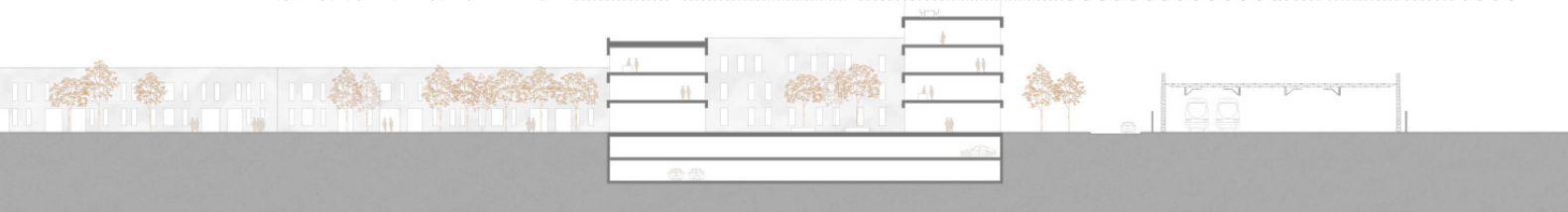
Partint de la base que la presència del trànsit rodat és i serà important pel funcionament de les activitats del polígon, es proposa "aïllar-se" del pes de les activitats industrials volcant-se a l'interior d'unes illes actualment desaprofitades.

A més d'imaginar alguns programes diferents que puguin generar cert grau de mixicitat al polígon, es defineixen uns nous eixos de naturalesa orgànica i traçat alternatiu als carrers que es podrien urbanitzar com espais més verds i més amables. Amb això, es considera que seria possible donar continuïtat als programes entre el nucli urbà i el parc d'activitats eliminant l'actual segregació que defineix avui el ferrocarril.

PERMEABILITAT

Elisabeth González i Anna Jou
Taller Carles Crosas

L'objectiu general de la proposta és millorar les condicions i imatge del polígon, no només per aconseguir que la població creui la frontera del tren, sinó també per explorar el seu potencial atesa l'excel·lent comunicació amb l'aeroport i l'autopista.

Per fer-ho es proposa una certa "renaturalització" que millori alguns problemes d'inundació per la manca de permeabilitat del sòl, buscant eliminar els paviments no drenants on no siguin imprescindibles i substituir-los per sòls que filtrin l'aigua i qualifiquin l'entorn: llocs amb millor qualitat de disseny urbà, millor qualitat acústica i ambiental.

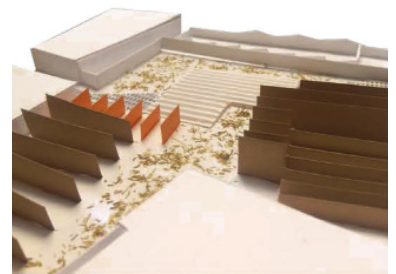
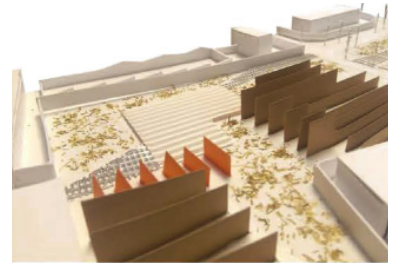
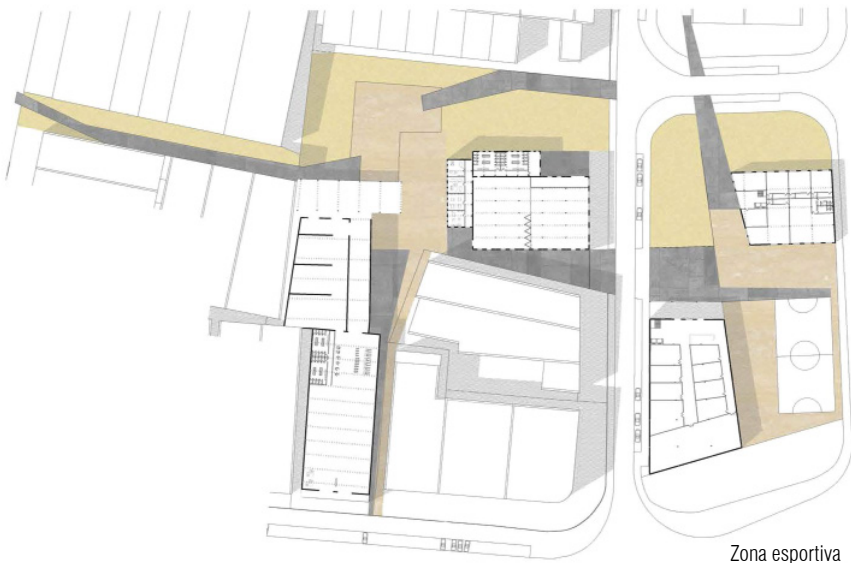
S'aprofiten algunes parcel·les actualment en desús per fer algunes obertures a les mansanes, creant espais de passatge interior no necessàriament continus. El seu valor està en singularitzar uns espais on s'imagina rehabilitar o construir nous volums agrupant usos lúdics, residencials i de serveis que farien més intens el PEG.

Elements naturals: Serra Garraf, rieres i sòl agrícola

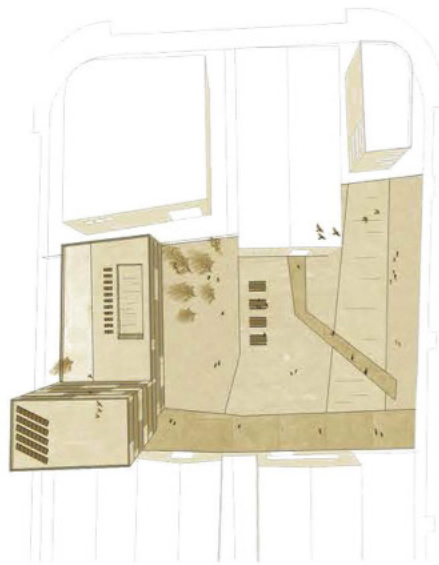

Zona esportiva

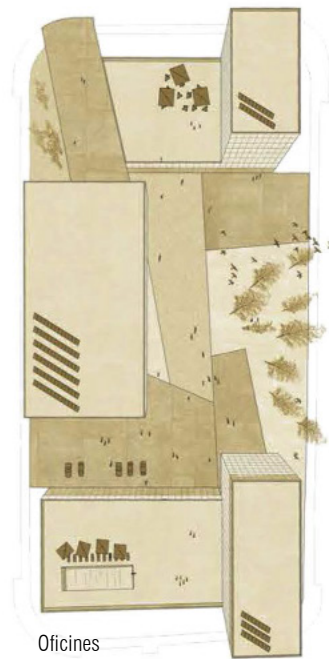

PLANTA USOS I PAVIMENTS

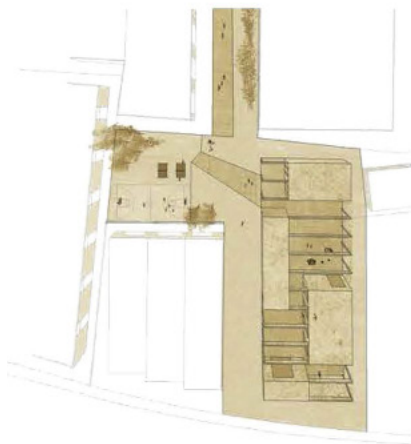
- Propietat privada d'ús públic.
 - Coworking i club artístic
 - Crossfitt i centre de dansa
 - Estació de Rodalies
- Propietat pública.
 - Mercat del poble
 - Escola Bressol
 - Centre de FR d'esports
 - Casal del joves
- Propietat privada, oficines.
 - Empreses del sector agrícola
 - Empreses d'informàtica
 - Petites empreses de serveis
- Propietat privada, vivendes.
 - Vivendes socials sostenibles
 - Plantas baixes ús terciari
 - Tallers d'aprenentatge

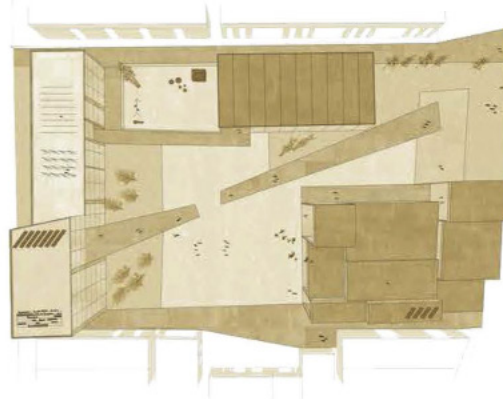
Oficines i hotel

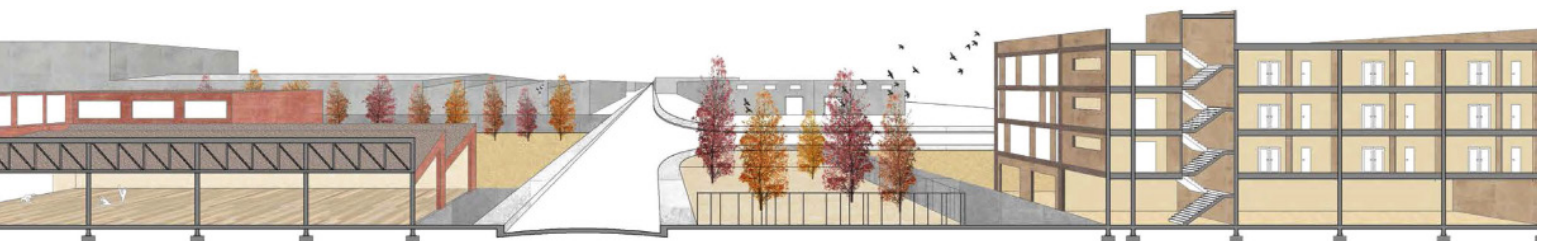
Oficines

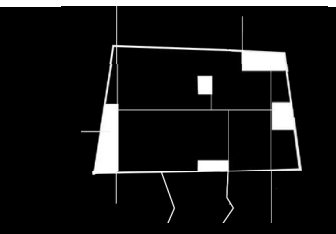

Casal de joves

Mercat, esola bressol i habitatges

SIMBIOSI

Irina Berdonces i Pol Gaynés
Taller Manuel Bailo i Sebastià Jornet

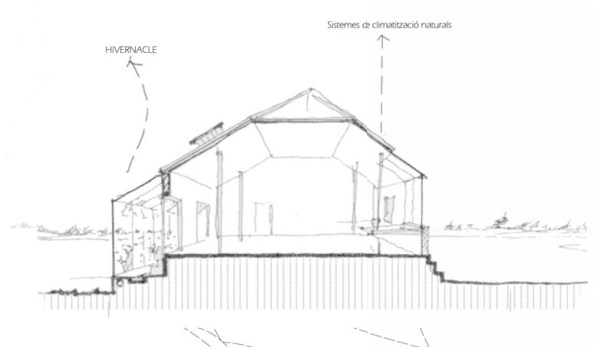
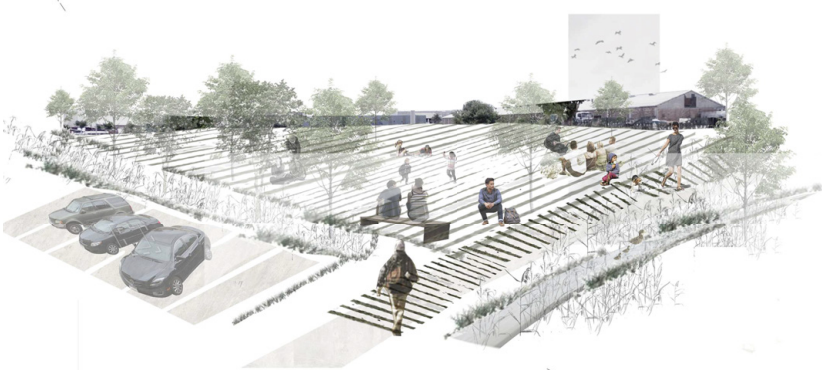
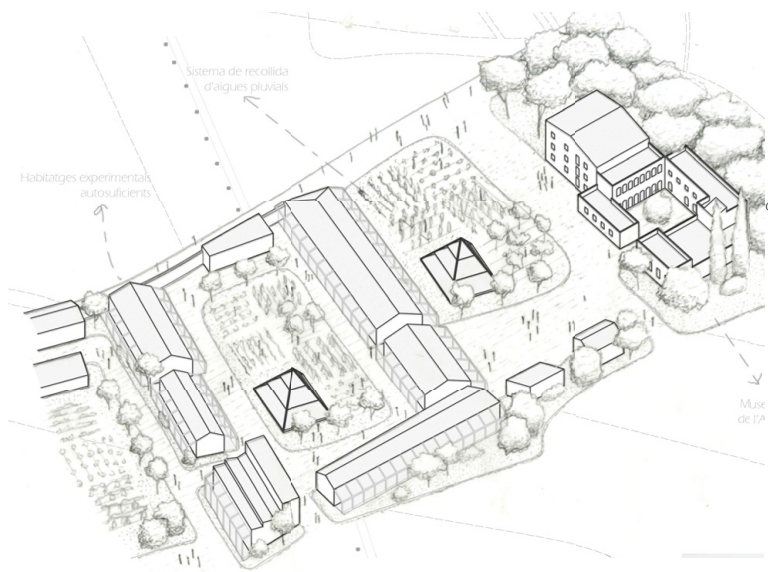
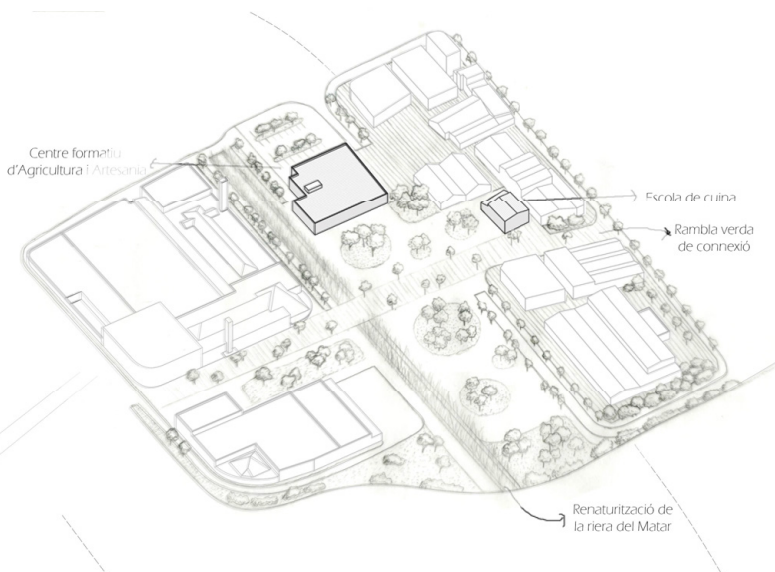
La renaturalització del polígon és l'argument principal del projecte mitjançant la recuperació de les rieres i la connexió amb el parc agrari, vertebrant el territori i establint un diàleg entre les franges residencial, industrial i agrària a través del verd.

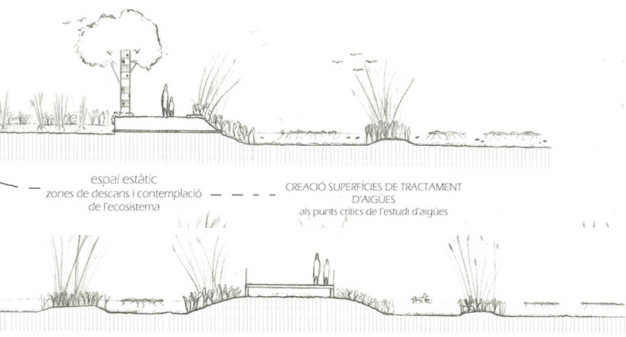
Per aconseguir-ho es proposen nous usos i programes localitzats en els carrers transformats que impulsarien una nova filosofia d'ús a la zona. Aquests programes van des d'un centre cívic i una escola de cuina a horts urbans en alçada i espais col·lectius que defineixen l'espai renaturalitzat.

Una nova secció dels carrers afavoreix l'absorció de l'aigua i defineix espais més còmodes com a alternativa a les grans esplanades de formigó que trobem actualment.

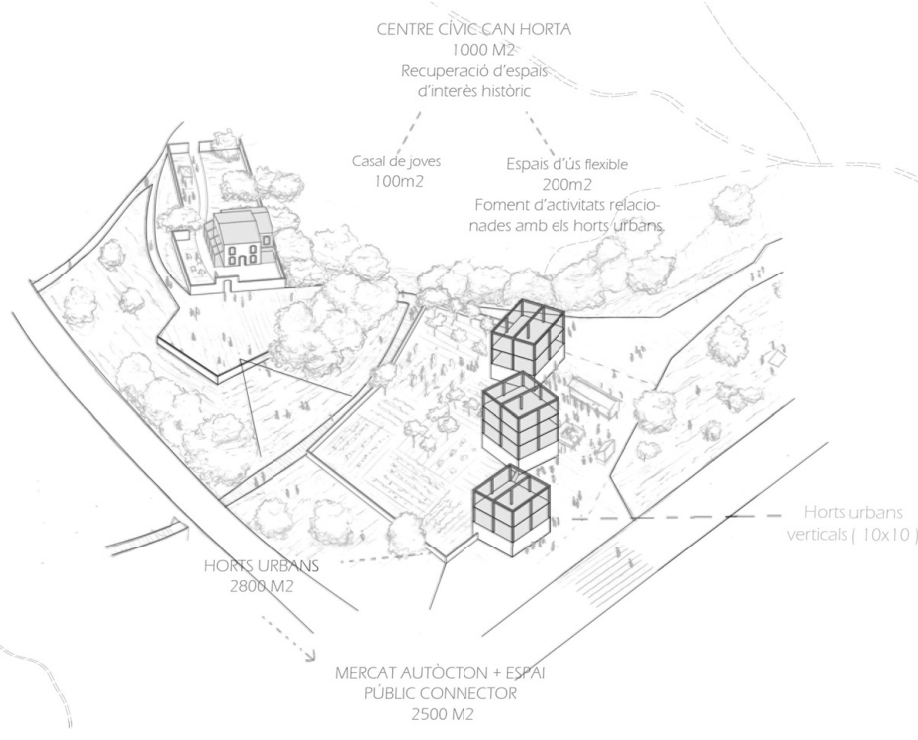
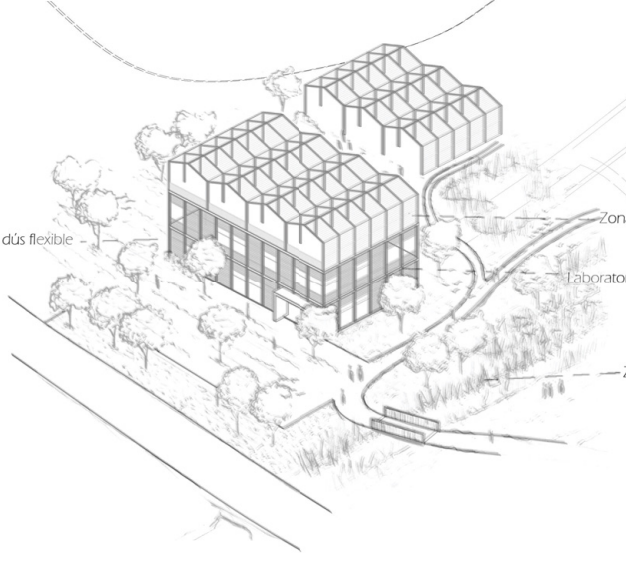

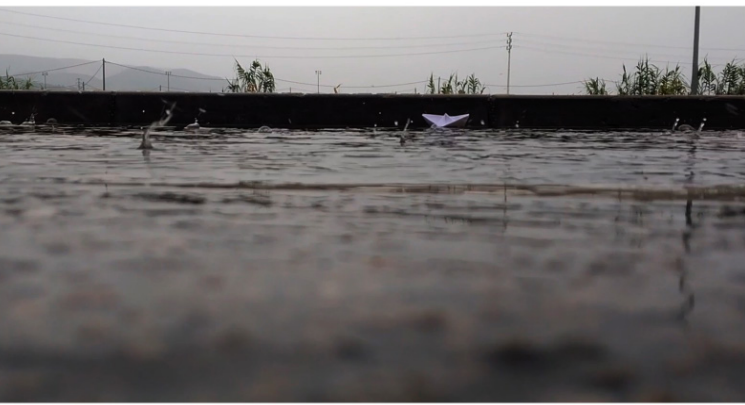

Renaturalització riera i camins

fotogrames - Laia García i Andrea Palomino

INTENSIFICACIÓ PROGRAMÀTICA

Intensificació de programes

Sebastià Jornet, Arquitecte i Professor ETSAB

El necessari reciclatge urbà, al que haurà de concentrar la mirada de l'acció de l'urbanisme en els propers anys, focalitza l'atenció sobre ciutat existent i en especial sobre alguns dels teixits industrials que ja han cobert el seu cicle productiu i que requeriran en el futur una actuació més precisa del projecte i més oberta en la definició del programa, que integri un nou concepte d'ús i de les seves compatibilitats amb la resta dels usos amb els que comparteix un mateix espai comú.

Els nous temps estan posant cada cop més en crisi la vella idea de la zonificació, que equival a la separació de funcions dins de la ciutat existent, de forma que ja queden lluny els postulats del moviment modern de entendre la urbs com un conglomerat de tres funcions bàsiques i diferenciades: "habiter, travailler et circuler". La complexitat, la complementarietat i la diversitat de funcions, esdevenen avui en dia un valor en el nou urbanisme i en la manera contemporània d'ordenar les nostres ciutats.

L'habitatge està deixant de ser la cèl·lula individual on només es menja i dorm, per convertir-se cada cop més en un espai polifuncional on el treball ocupa un lloc en xarxa en un món hiperconnectat. Respecte la funció del treball, s'ha produït una dissociació clara entre el lloc de la feina i el lloc de la producció, de forma que també els postulats fordistes de la producció en cadena, han passat a ser substituïts per un concepte productiu d'ensamblatge de parts elaborades en llocs molts diferents del clàssic lloc i centre de producció que era la fàbrica. El treball està prenent noves formes complexes de relació, on en qualsevol cas, la compatibilitat entre diferents activitats a la ciutat i en especial la de residir, està transformant la lògica tradicional espacial de la distribució de funcions en la societat.

Per la seva part, la circulació ja no només afecta a les persones sinó sobretot a les matèries i els productes, de forma que la logística intel·ligent, ocupa un paper més i més important en els processos productius i els costos econòmics dels productes, que inclouen des de la sol·licitud oberta i amplia de la demanda fins la cobertura eficient i ràpida de la mateixa, amb una oferta cada cop més global. La distribució just-in-time comença a ocupar cada cop més nous espais en la ciutat productiva, desplaçant les velles fàbriques de producció industrial a les segones corones urbanes o inclús més enllà, en un món cada cop més globalitzat.

Front aquests reptes, un conjunt d'exercicis de la transformació del teixit industrial de Gavà, han apostat decididament per una resposta on la intensificació de programes, passa clarament per ser un element referent que prendrà formes diverses, tot optimitzant l'espai i a la vegada reaprofitant el valor de proximitat del lloc on s'intervé.

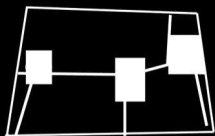
La intensificació portarà sens dubte una major diversificació dels usos i funcions, treballant en sinergia productiva, augmentant la resiliència d'un metabolisme més divers i en definitiva projectant de nous teixits productius i d'activitat econòmica que optimitzen el territori en el que s'ubiquen.

De la lectura i mirada dels treballs realitzats en el curs es podrien agrupar sobre aquest epígraf de la intensificació de programes, un conjunt d'estratègies plantejades pels estudiants per aquesta necessària la regeneració del polígon, en tres grans grups que es corresponen cadascun d'ells a una tipologia d'estratègia projectual diversa:

- **Centralitats Intencionades.** En aquest grup podríem incloure aquells treballs que concentren l'esforç de la transformació en la definició d'un nou lloc central que a la seva vegada actua com a catalitzador de la resta de les transformacions de la resta del teixit industrial. La concentració volguda, premeditada i intencionada de les accions sobre un lloc més concret, és la base de la lectura que interpreta la necessitat de dotar aquest territori d'un nou lloc central, un nou espai referent que ara no existeix i a partir del que estendre l'acció de la regeneració més amplia del polígon. En aquest grup estarien els treballs identificats amb les claus C1, C3 i C5.

- **Osmosi urbana.** Correspondria a aquesta estratègia els treballs que han entès la necessitat d'establir una major relació i intercanvi entre el polígon i la ciutat de Gavà, de forma que la intensificació de programes passa en aquest cas, per la localització intencionada d'equipaments, serveis, dotacions i noves activitats, principalment l'habitatge, que traspasa el límit que actualment és la via del tren, facin també del polígon industrial un part més de la vida cívica i social de Gavà, de forma que l'actual infraestructura ferroviària deixi de ser una frontera per passar a ser una membrana o filtre urbà soluble que admet el traspàs de usos i activitats entre una i altra part d'aquest territori metropolitana. En aquest grup estarien els treballs identificats amb la clau C2.

- **Hibridacions d'activitats.** Finalment en aquest apartat inclouríem aquells treballs que, a diferència dels casos anteriors, plantegen la possibilitat d'aprofitar la situació existent i incorporar nous usos i noves activitats repartides en el conjunt amb una certa similitud en algun cas amb la primera de les estratègies mencionades sobre centralitats intencionades, però que en aquest cas estableix un repartiment més homogeni i amb una estratègia de reaprofitament d'allò que existeix i que en el futur realment pot ser un suport per un potencial nou lloc de noves activitats econòmiques. En aquest grup estarien els treballs identificats amb la clau C4.

'CHECKPOINTS'

Guille Mayol i Ferràn Mora
Taller Manuel Ruisánchez

Per tal de revitalitzar l'espai d'activitats es decideix definir unes poques actuacions aïllades que actuïn de manera concentrada. En funció de la trama de carrers existents, s'analitzen els recorreguts a peu que corresponen a les distàncies de 5, 15 i 30 minuts. Es pren la de 15 minuts com a màxima raonable que pot recórrer una persona sense necessitat d'un vehicle, ja sigui privat o de transport públic.

Amb aquest criteri se seleccionen tres punts d'actuació dins de la franja central del polígon, que afavoriran la circulació transversal en el carrer principal del polígon. Els tres nodes nous, emplaçats a certa equidistància, són fruit de la combinació de programes diversos i complementaris entre si. En el primer, prop de l'estació, es compona una ordenació amb habitatge i equipaments de caràcter més urbà. En el segon, BarnaSud s'acompanya d'altres grans peces com un centre tecnològic, un centre de drons, un centre esportiu i un gran aparcament. Finalment, sobre el carrer de l'Enginy se situa un centre d'oficines, a més de serveis relacionats amb la mobilitat i el transport.

Checkpoint 2

Checkpoint 3

Checkpoint 1

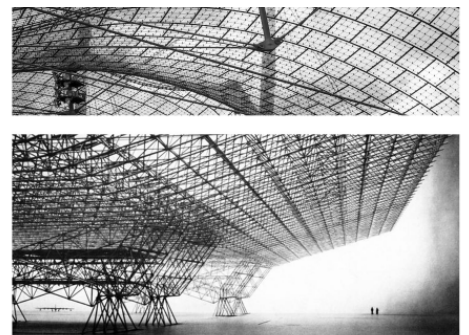
Distàncies a peu

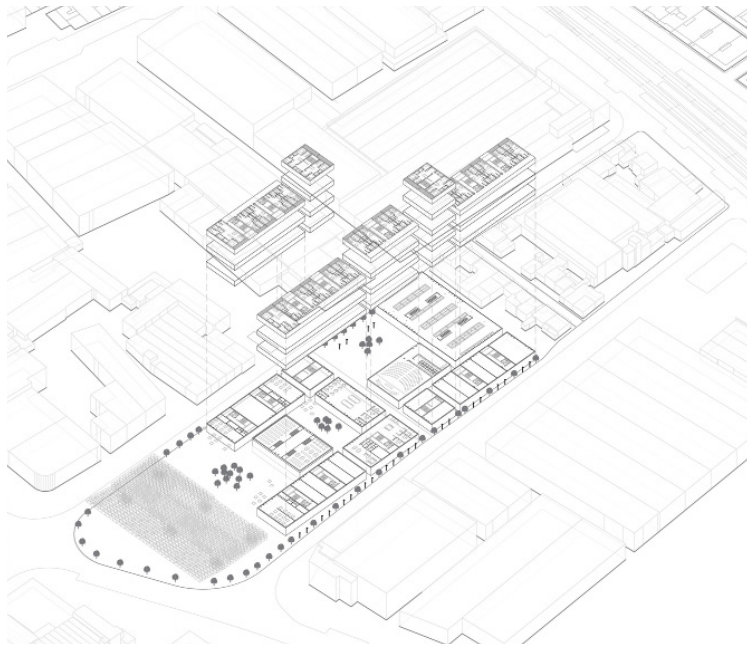
INSTANT CITY
Archigram 1950

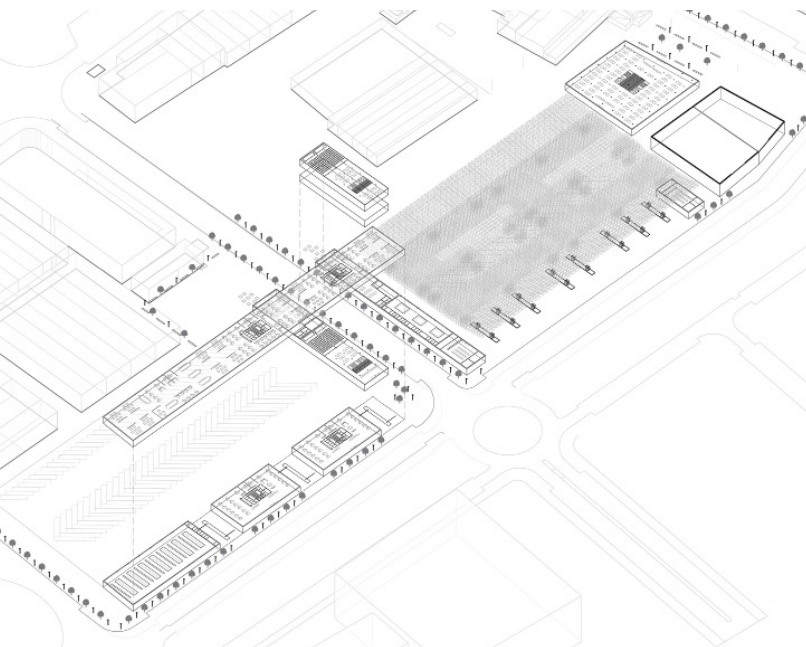
PASSIVE CITY
GAVÀ 2016

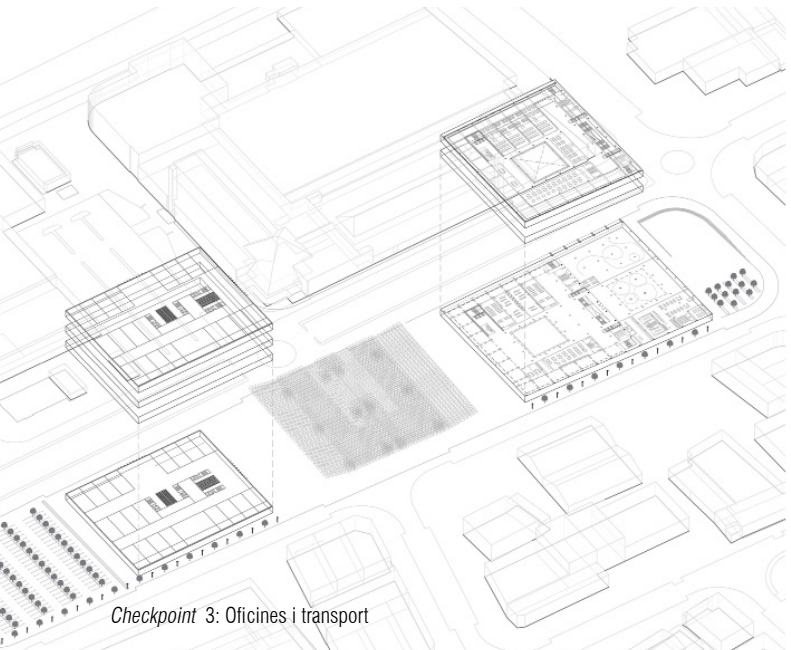
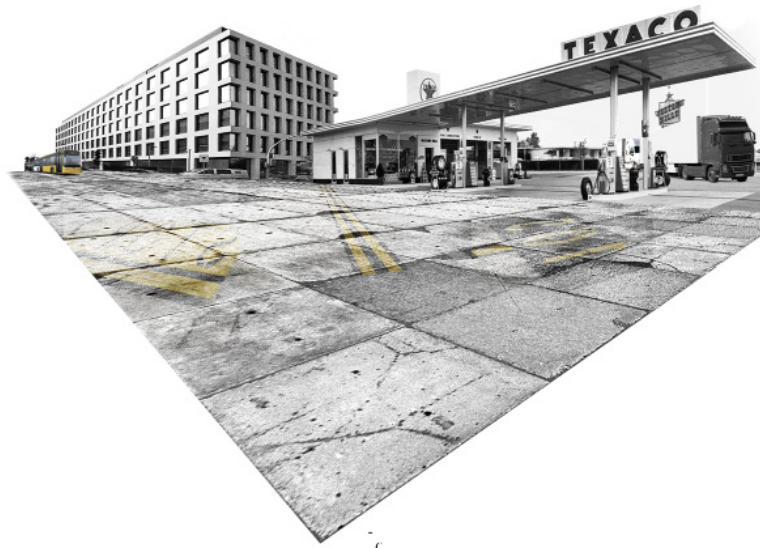
EINES
Gavà 20XX

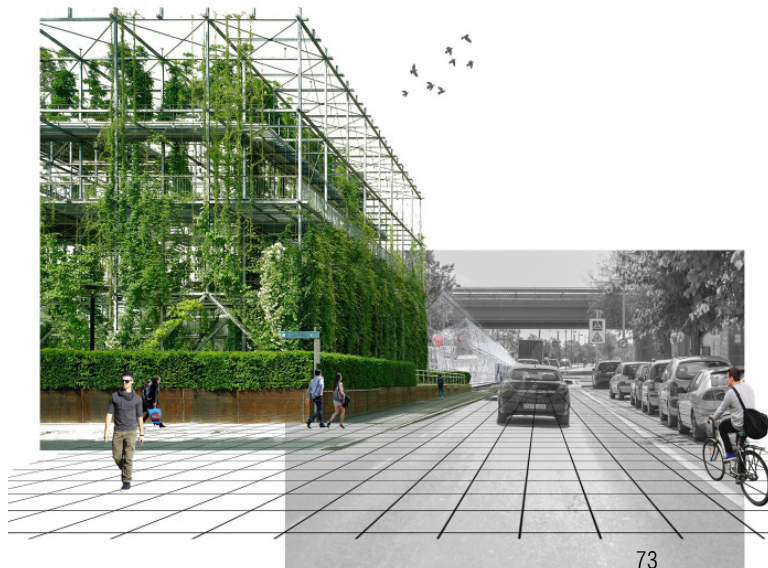
Checkpoint 1: Grans equipaments i serveis

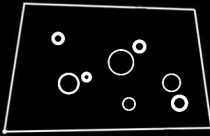

Checkpoint 2: Habitatge, serveis i equipaments

Checkpoint 3: Oficines i transport

ESDEVENIMENTS

Alicia Francisco i Lucia Redondo
Taller Carles Crosas

Una nova malla programàtica es planteja en base a catalitzadors d'activitats i serveis a l'escala de Gavà i de l'àrea metropolitana, mitjançant la intervenció en punts estratègics en uns recorreguts diferenciats que servien de pauta per transformar el polígon.

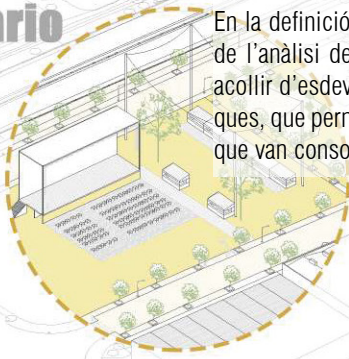
En tres punts diferents s'incorpora l'habitatge seguint el recorregut de l'avinguda del Progrés que creua horitzontalment el polígon. La posició estratègica de dues dotacions, un centre cívic i una biblioteca, s'acompanyaria també de la rehabilitació de diferents espais destinats als serveis i l'oci.

En la definició d'aquests recorreguts els nous espais públics, obtinguts de l'anàlisi de parcel·les i edificis existents, serien una peça clau per acollir d'esdeveniments temporals i efímers, com mercats i fires temàtiques, que permetrien una intensificació progressiva del polígon a mesura que van consolidant-s'hi les noves activitats.

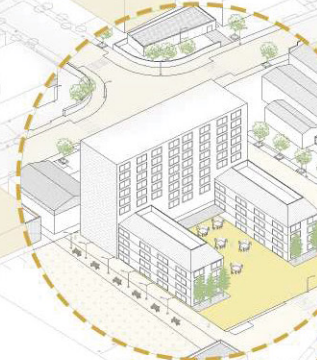
Se realizan fe
de gastron
de gustaci
comida en la ca

de bares posibilita la
callesya que se forma
una zona repartida de ocio nocturno. Si
hay gente en la calle a todas horas será
un espacio sano y diverso

escenario

**viviendas B
hotel**

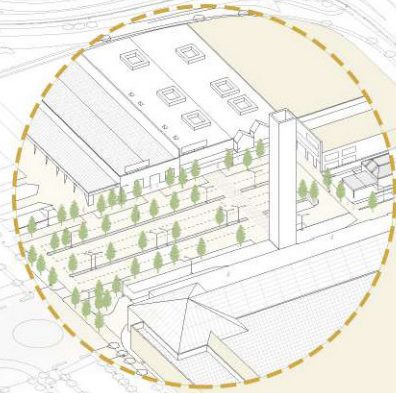
**huerto
comunitario
parque**

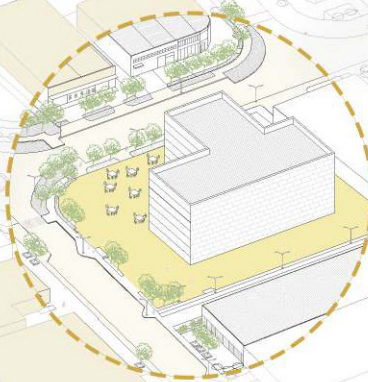
viviendas A

logística oficinas

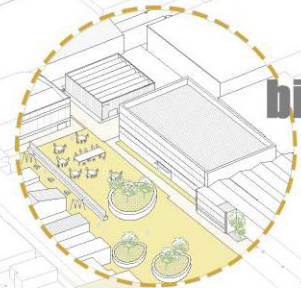
El itinerario comercio ofrece temática específica de productos. Una nave contiene varios comercios con el mismo tipo de productos.

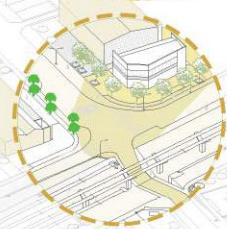
viviendas C

Se rehabilita la nave abandonada como residencia artística con patio, jardín para exposiciones y falleres.

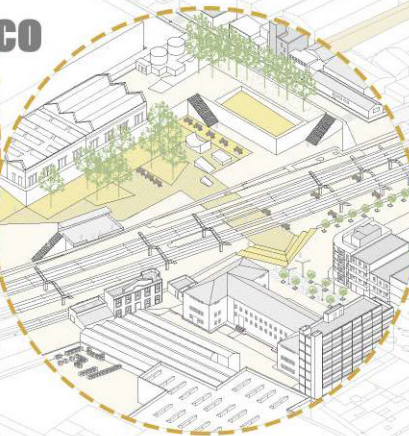
Son necesarias estructuras de sombra y arbolado, así como merendero y asientos para los espectáculos.

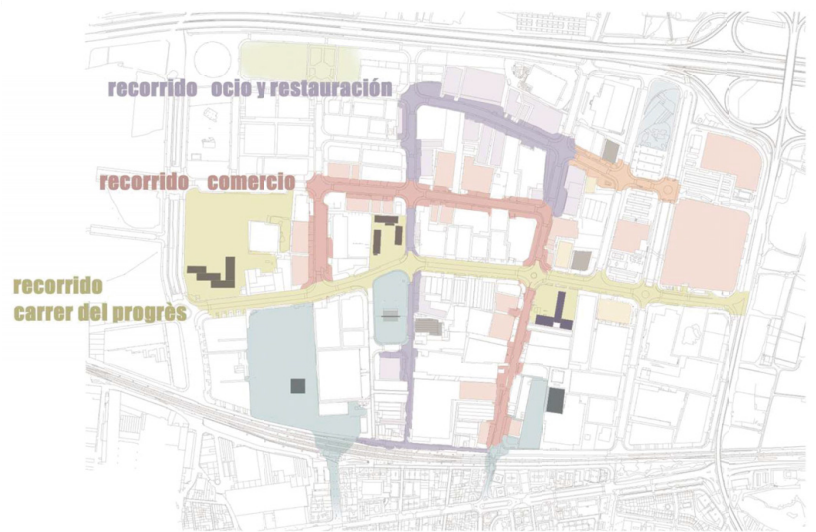
biblioteca

centro cívico

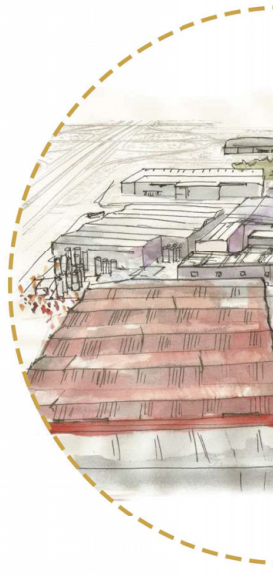
Para hacer más accesible el acceso al polígono, se desobstaculiza la entrada liberando el espacio que se encuentra debajo de las vías en las dos entradas ya existentes.

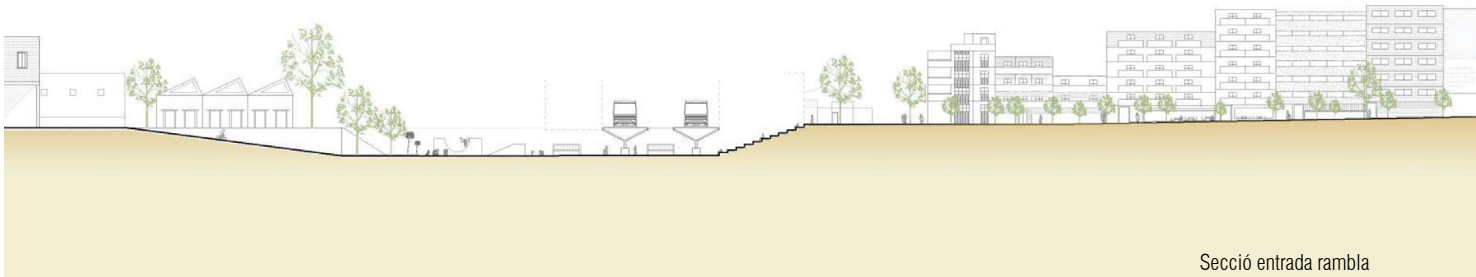
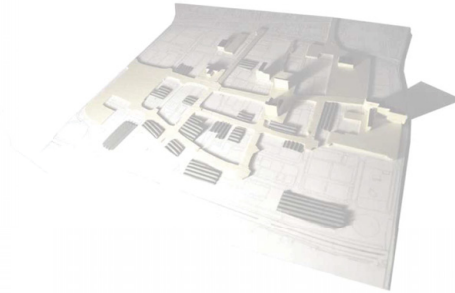
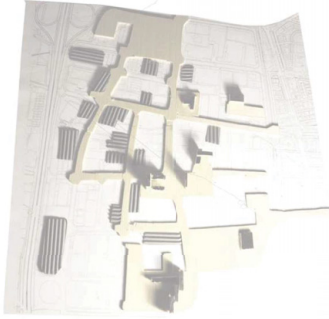
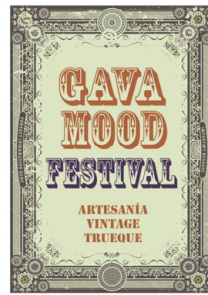
Avinguda del progrés

Bloc A. parc i hort

Passeig de l'oci,

Secció entrada rambla

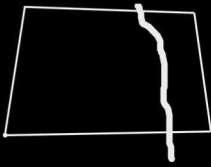
gastronomia i bars

Plaça central. Bloc B. Residència artística

Plaça de les vies. Bloc C. Biblioteca

LA RIERA

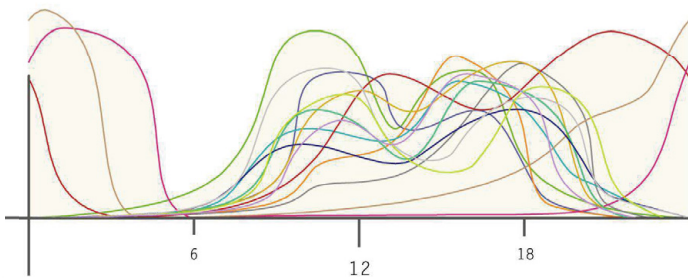
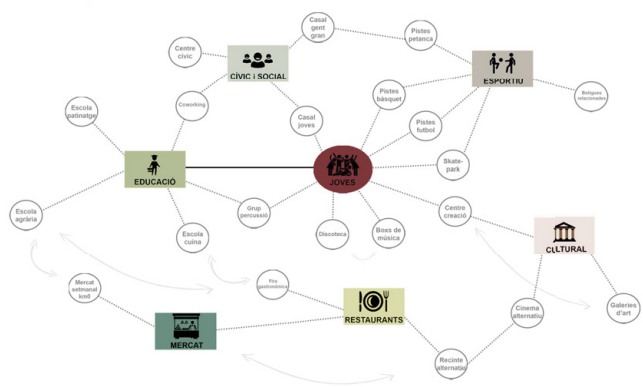
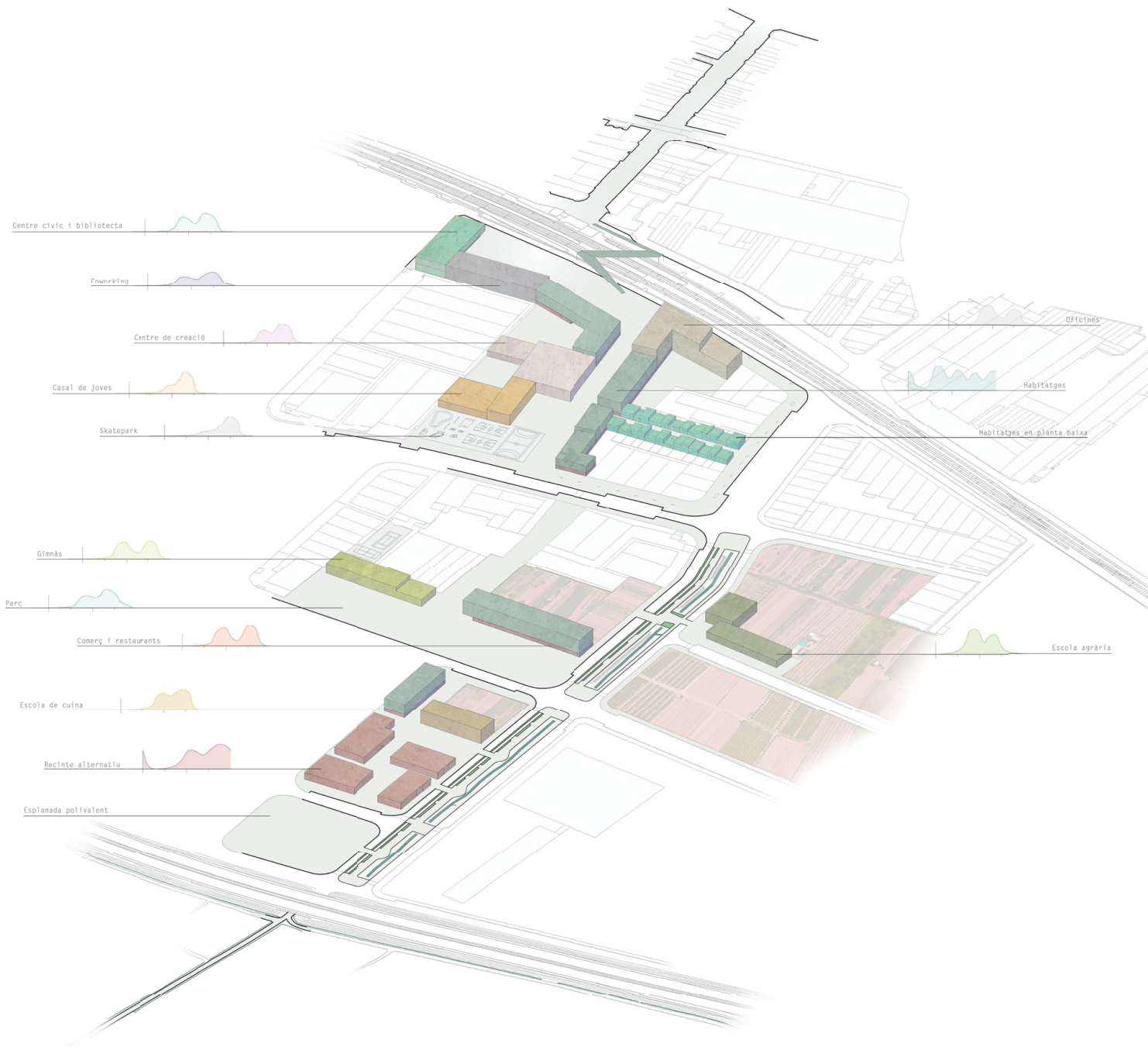
Pau Pizà i Mireia de la Asunción
Taller Jordi Bellmunt

La intenció d'establir una nova connexió transversal entre la població i els camps de conreu a través del polígon passa per difuminar els límits entre les tres franges funcionals (residència, indústria, agricultura) i establir una transició utilitzant la traça de la riera parcialment soterrada com a argument.

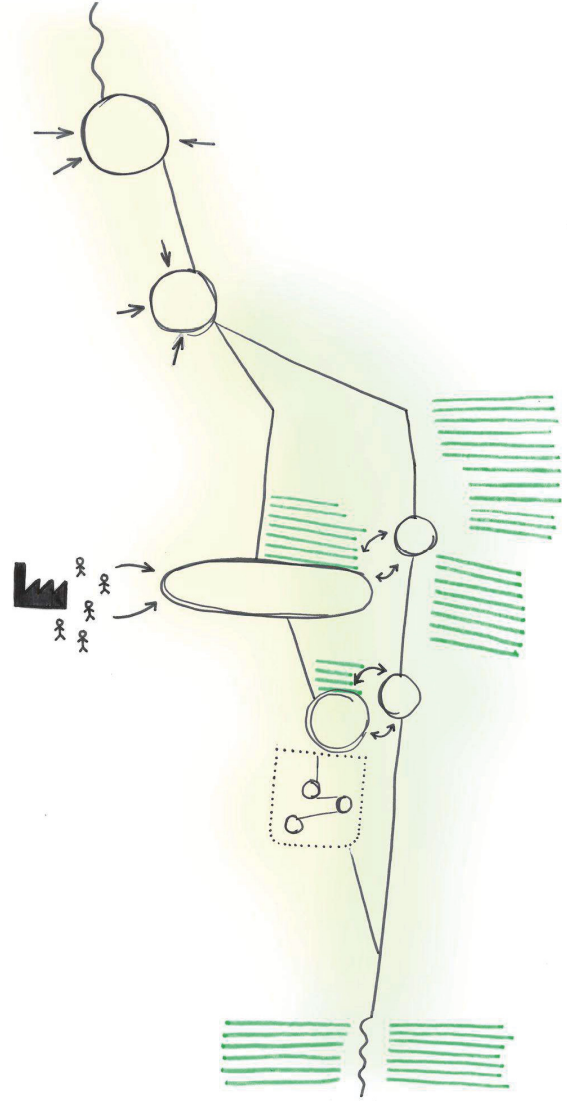
Aquesta decisió de tipus estructural es materialitza amb la intensificació dels usos del polígon buscant optimitzar l'ús en franges horàries complementàries. La interrelació programàtica i la convivència d'usos ve possibilitada per la naturalesa dels edificis, amb programes en planta baixa i d'altres en alçada, variant les tipologies.

L'estructura de la proposta es basa en la bifurcació de dos eixos, un de passeig i l'altre centrat en les activitats i els equipaments proposats, amb una nova secció pel "carrer de la riera" que s'adapta al parc agrari per una banda i per l'altra millora el contacte amb el polígon.

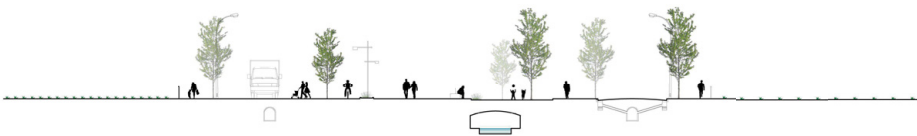

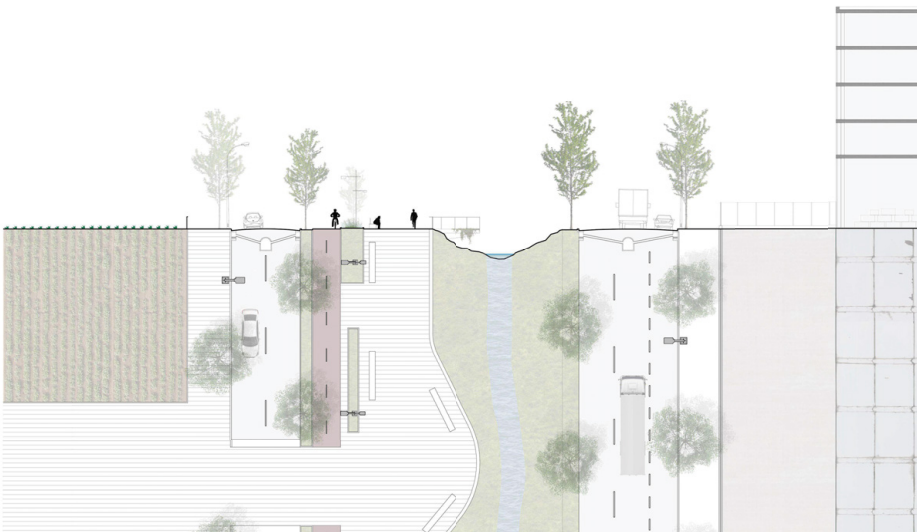
Organigrama d'usos

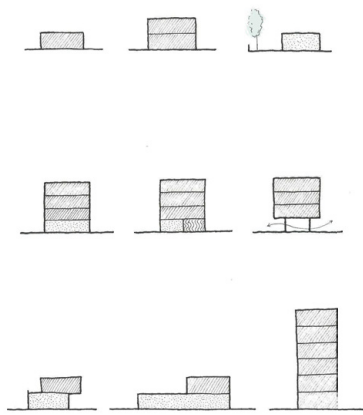

Passeig transversal

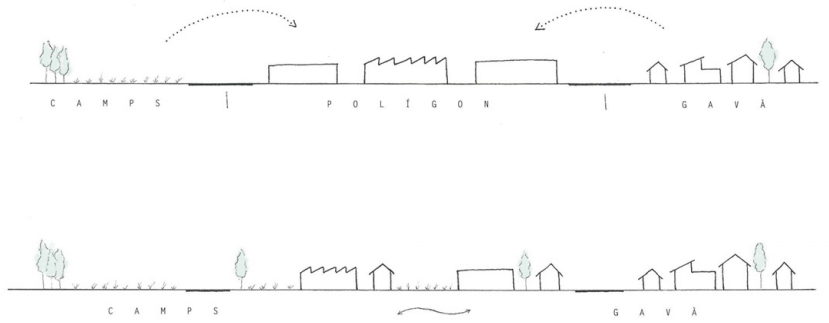

Seccions carrer de la Riera

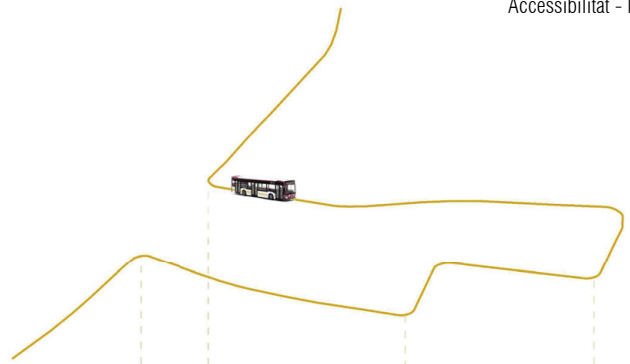
Transformacions tipologies

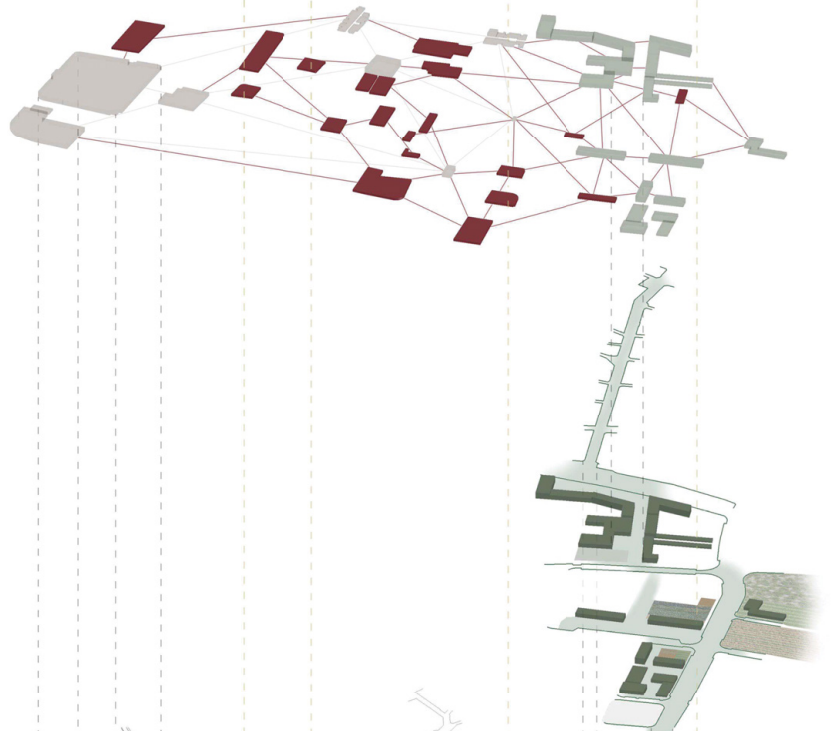
Transició

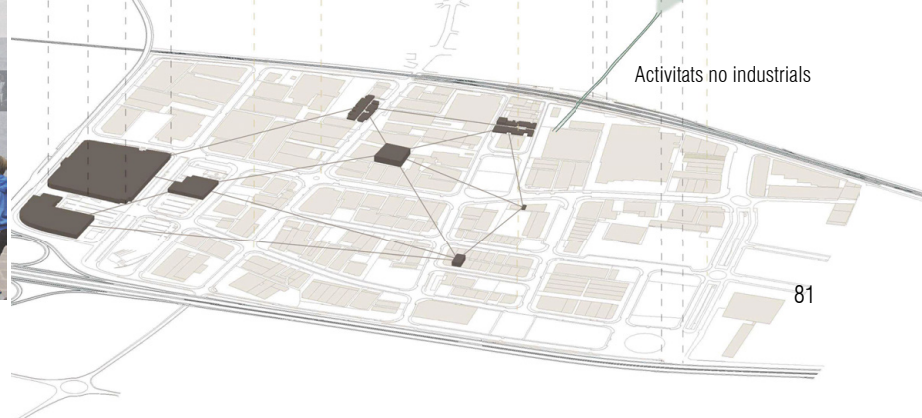
Accessibilitat - línia bus

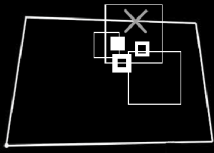

Nous focus no industrials

Activitats no industrials

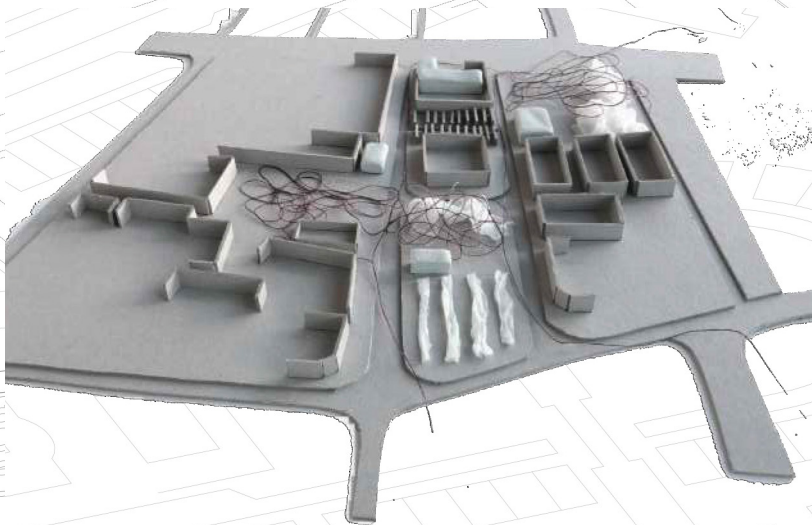
ESCOLES PROFESSIONALS

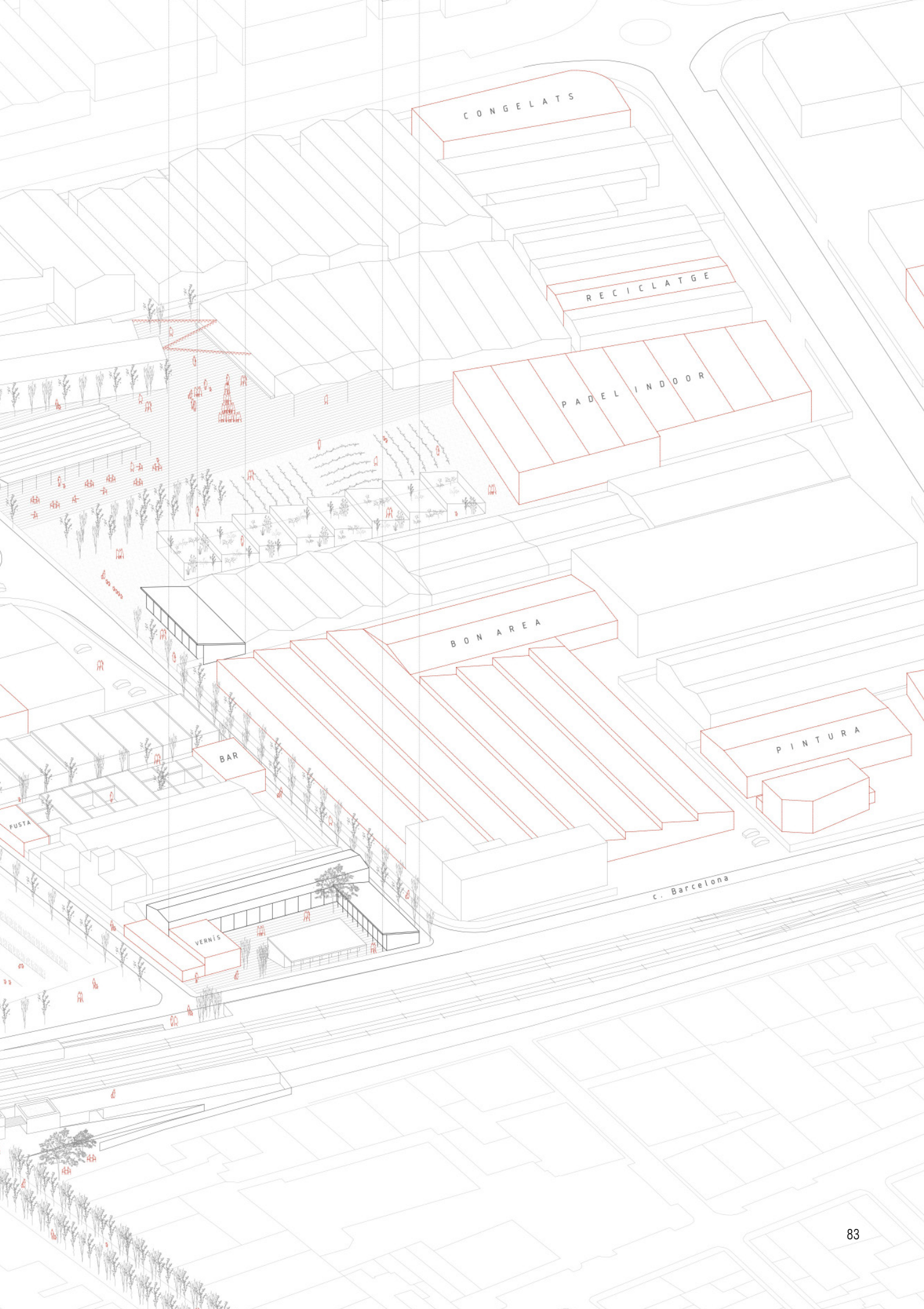
Claudia García i Aina Marquès
Taller Carles Crosas

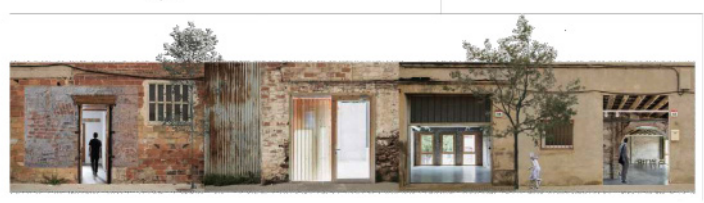
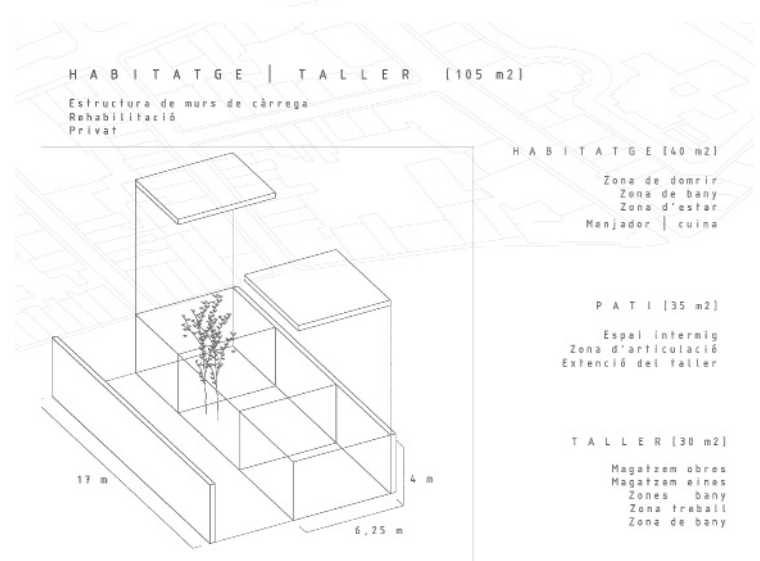
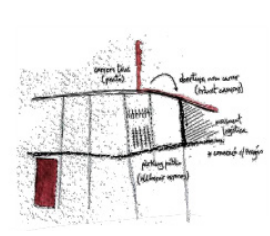
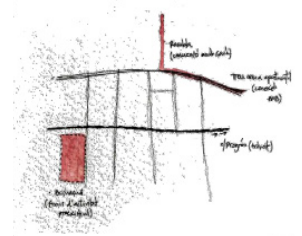
La bona accessibilitat al PEG des de molts punts de la metròpolis permet imaginar la implantació de noves escoles professionals com a estratègia per reactivar i requalificar el polígon; un nou focus d'activitat en la zona més pròxima a l'estació que crearia un espai de tensió en relació a Barnasud.

Es defineixen nous motors d'activitat per consolidar i reactivar algunes empreses existents i per atreure'n de noves. D'acord amb activitats empresarials existents i amb els potencials que s'han detectat, es proposen centres de formació de fusta, de cuina i d'art que entrarien en diàleg amb el teixit empresarial existent i podrien generar activitats privades com galeries, espais de restauració i producció vinculada.

La disposició d'aquests centres portarien a una transformació dels carrers Girona i Tarragona, amb una nova lògica del trànsit que ordenaria el pas dels vehicles pesats, l'espai d'aparcament i els recorreguts de caràcter peatonal.

ESCOLA DE FUSTA [400 m2]

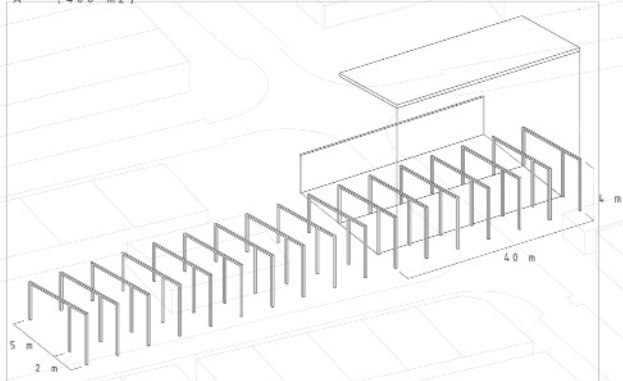
Estructura de pòrtics de fusta
Nova Construcció
Públic

INTERIOR [200 m2]

Zona de treball
Zona de bany
Magatzem d'eines i material
Despatxos
Aules de seminaris

ZONA PORXADA [200 m2]

Zona de treball
Zona d'exposició
Possibilitat de ser interior

Scaffold - Like Pavilion
Estudiants d'arquitectura
Letònia

Hands Pavilion
Estudiants d'arquitectura
Suïssa

Timber Pavilion
Mallitils Alim Studio
Letònia

ARRIBADA AL FOCUS D'ACTIVITAT

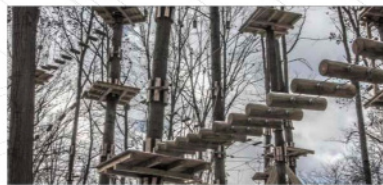
Arribada per cota interior al carrer
Estació de tren
Connexió amb la Rambla de Gavà

Primer punt de reciclatge
Espai públic que rep a les persones limitat per grades

Parc d'aventures amb estructures de fusta
Pistes esportives a l'abast dels habitants de Gavà
Plaça amb zona d'aigua

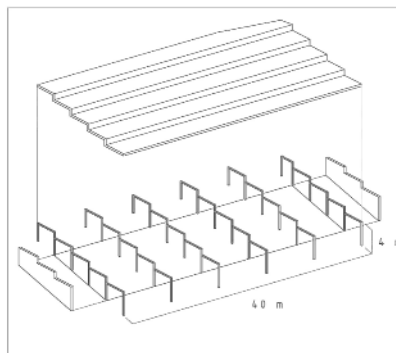
Miroir d'eau
Michel Corajoud
Bordeaux

Parc d'aventures
Estructures de fusta

RESTAURANT [200 m2]

Estructura d'encavallada
Rehabilitació d'una nau
Privat

Cuina
Menjador
Bar
Terrassa
Lavabos
Vestidors
Magatzem

ESCOLA D'ART [1300 m2]

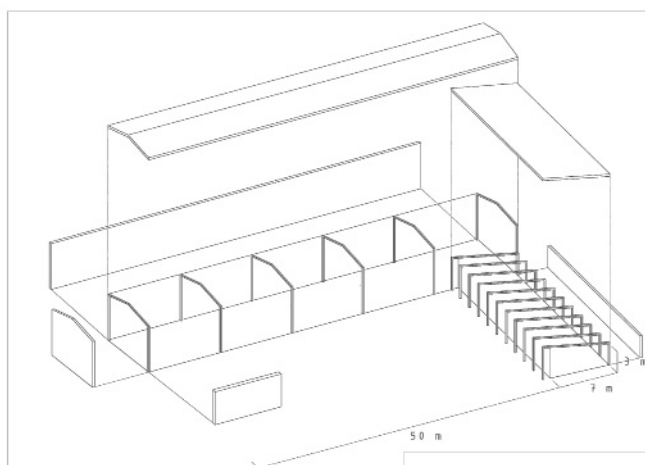
Estructura de pòrtics
Rehabilitació de la pell
Públic

Zona de treball
Zona de bany
Espais experimentals
Magatzem de material
Aules taller
Aules de seminaris
Despatxos

GALERIA D'ART [200 m2]

Estructura de pòrtics
Nova Construcció
Privat

Zona d'exposició
Zona de bany
Sala Polivalent
Despatxos

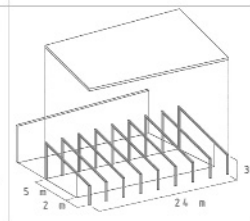
MAAM
Museo dell'altro e dell'altrove
Roma

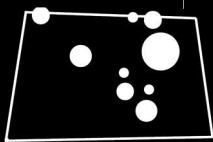

Mural graffiti
Barry McGee
Nova York

Nave 16
Matadero Madrid
Madrid

'SHARING'

Carlos Maria Azpiroz i Miguel Benjamín
Taller Manuel Bailo i Sebastià Jornet

La proposta es basa en l'exercici de Reciclar, Reutilitzar i Rehabilitar interferint mínimament en el funcionament actual del polígon. Amb aquest objectiu es busca potenciar una economia basada en el reciclatge i la reutilització dels productes, l'energia i els materials: els excedents d'algunes empreses podrien convertir-se en *inputs* per altres, per crear un cercle de beneficis.

Amb el mateix objectiu s'imaginen estratègies de 'sharing economy', per tal d'assentar-hi activitats que contribuïrien al desenvolupament dels ciutadans més necessitats. Es crearien plataformes no lucratives de "Food Sharing" (recol·lecta, processament i distribució d'aliments), "Thing Sharing" (objectes, mobles, articles) i altres més convencionals com el "Car Sharing" (vehicles). Per tal d'implementar aquesta idea s'imaginen uns nodes en forma d'infraestructura efímera de construcció sostenible, catalitzadors de la transformació i espais des d'on es coordinarien i gestionarien les relacions de complementarietat entre empreses.

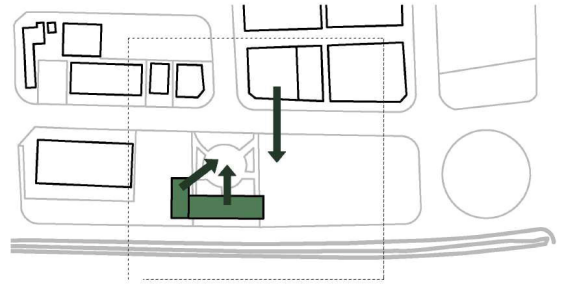
El projecte defineix un micro-node inicial en un espai pròxim a l'estació sobre naus rehabilitades. Més al sud, un altre node on aquests usos es combinarien a més amb una residència.

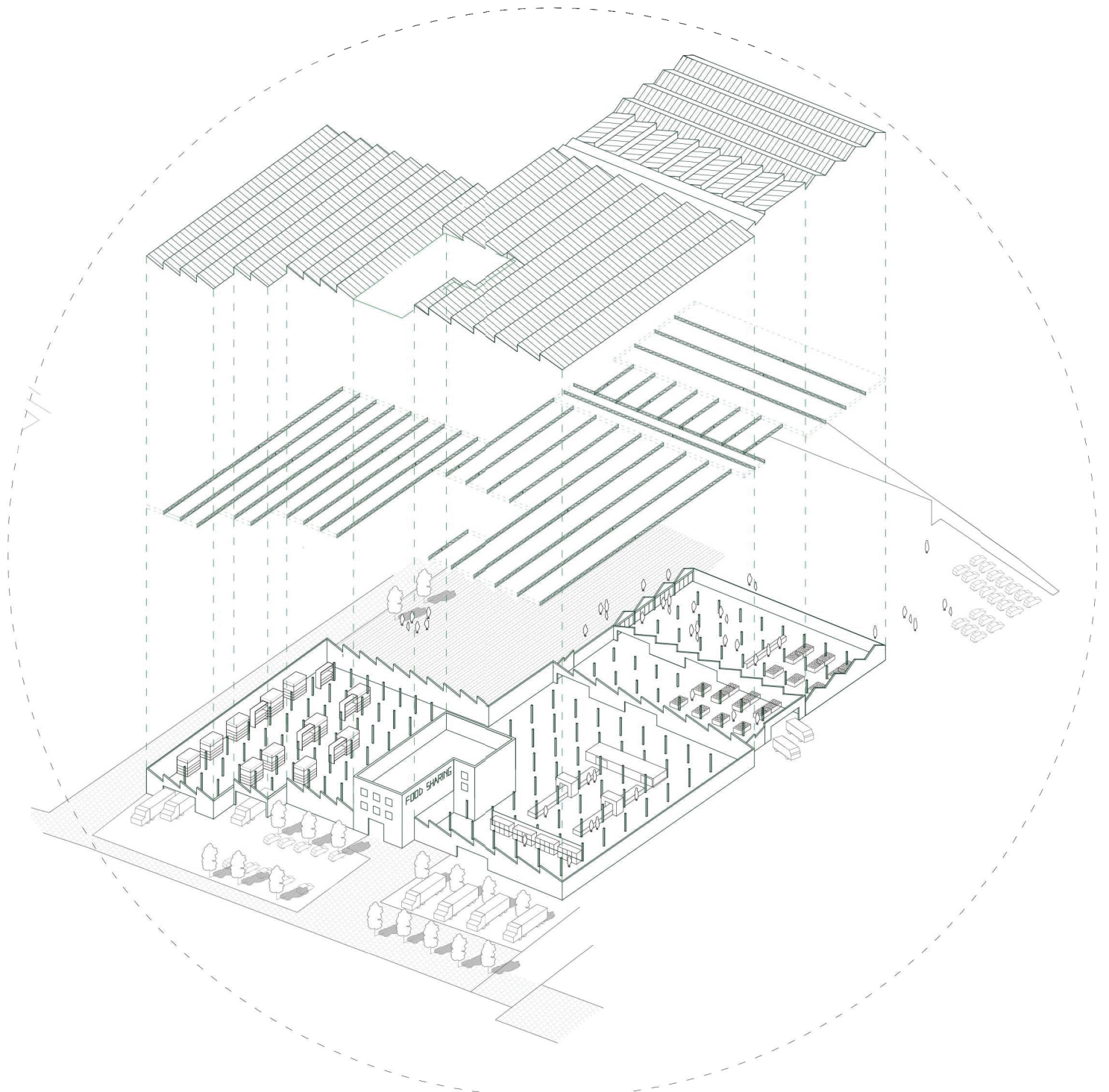

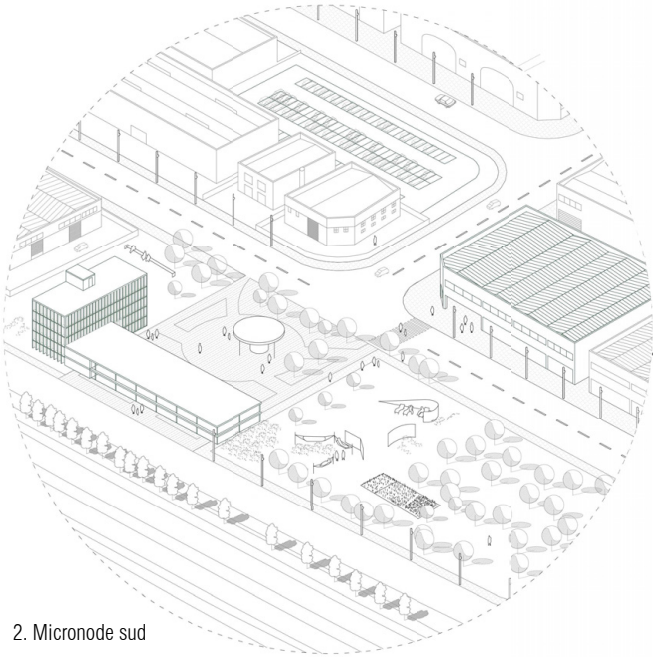

Micronode nord

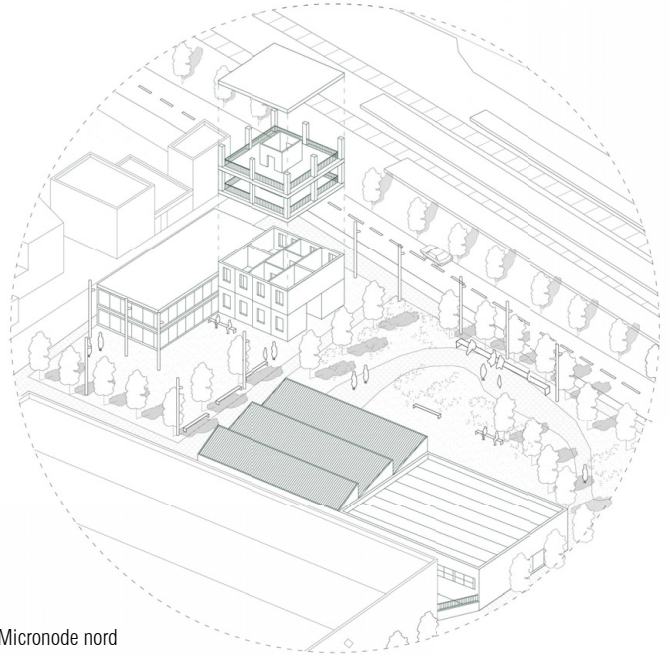

Micronode sud

2. Micronode sud

3. Micronode nord

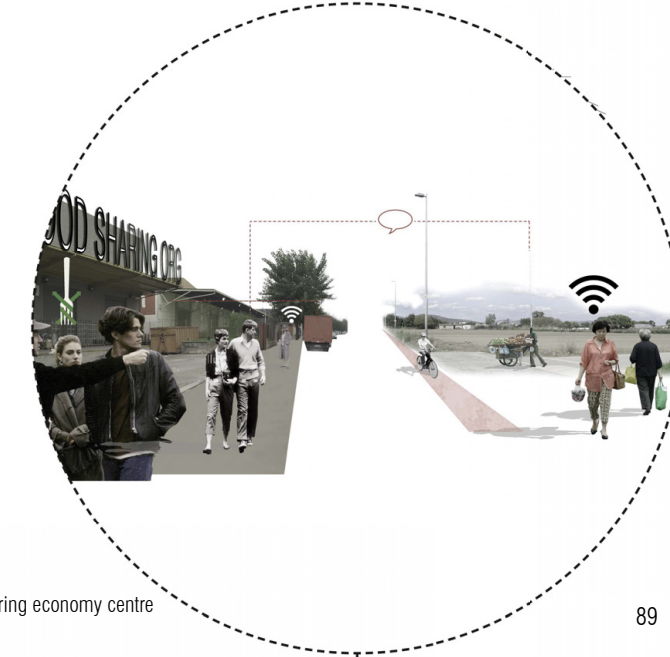
4. Ambient centre

5. Residència artistes

6. Food sharing

7. Sharing economy centre

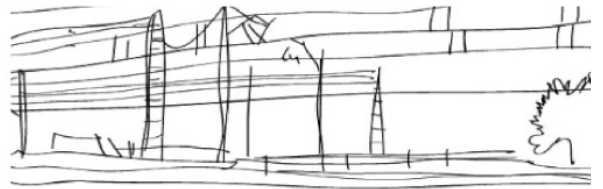
las tiendas

la calle

la vida

El ferrocarril

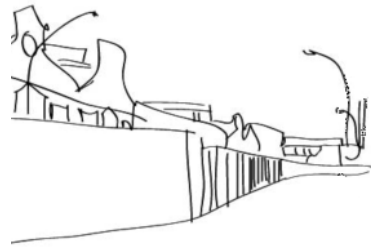

El paso subterráneo

El solo pasaje

La pared

La infraestructura

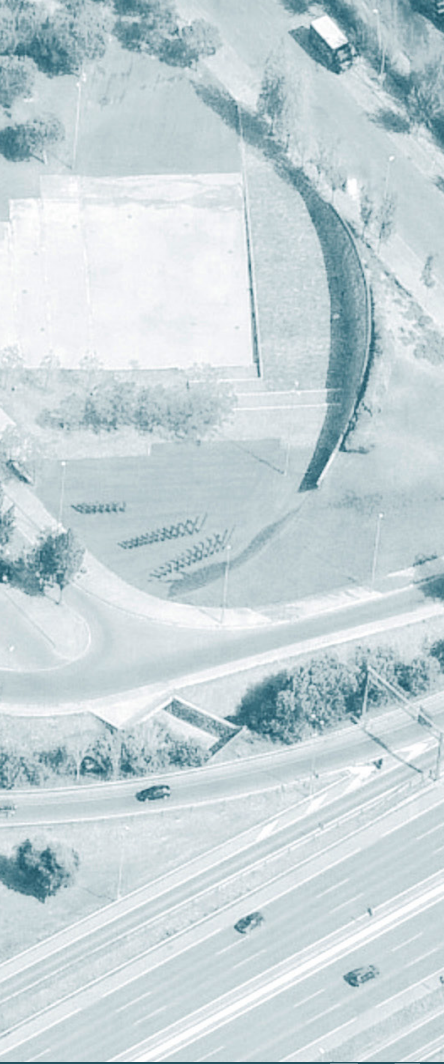
La sección de carretera
amplia

La nueva calle

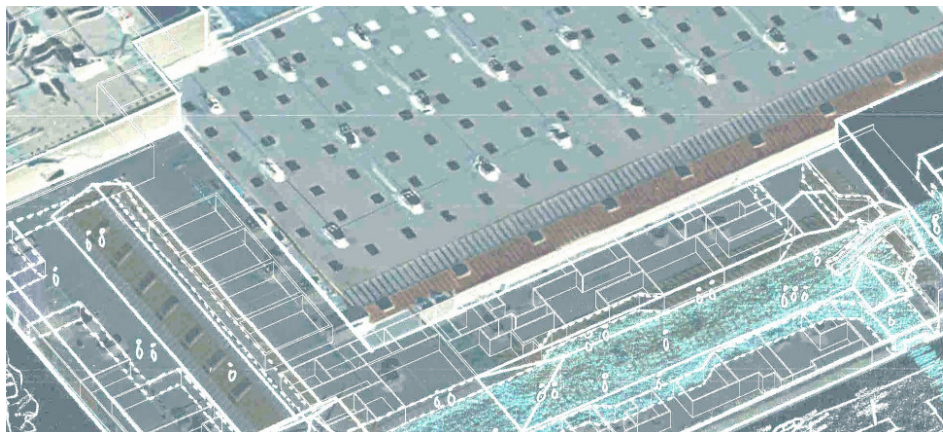

N

OVES INFRAESTRUCTURES

Les noves infraestructures de la ciutat “apedaçada”: El cas de Gavà

Jordi Bellmunt, Arquitecte i Professor ETSAB

El fet de poder repensar els nous límits de la ciutat i proposar la seva estructura a partir dels dubtes que genera el futur d'un polígon industrial a mitges i en certs casos obsolet, és una oportunitat que no han desaprofitat els alumnes d'Urbanística de quart curs de la carrera d'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Catalunya.

Es tracta d'un polígon industrial escàs per si mateix, sense sinèrgies amb d'altres episodis veïns i difícil receptor d'urbanitat, alhora que instal·lat en terrenys deltaics i per tant extremadament plans i molt sensibles als cicles de l'aigua. Un lloc on s'entrecreuen tantes qüestions lligades als criteris contemporanis de fer ciutat.

Ja no es parla de creixements en forma de taca d'oli, de zones de creixement mal connectades, d'eixamplaments, de barris superposats a sentiment o d'una suposada “ciutat collage”. Ara ens trobem amb noves ciutats fetes des del mestissatge tipològic i d'ús, des de la hibridació de conceptes i expectatives, aconseguint una gran intensitat en els seus nous escenaris molt allunyats de la ciutat del XIX, inclús de moltes certes de la del XX.

A les nostres latituds ja no es fan ciutats de primera mà, ara refem, estructurarem, repensem els errors d'un temps i els nostres estudiants busquen en l'energia de les noves idees, en la força latent de les preexistències, en els “genius” del lloc i en les complexitats del nou pensament, cuinar urbanísticament un nou sabor urbà ple de matisos de contemporaneïtat, de revolució, d'estructura lògica i solidària i de generositat per la natura.

Els treballs realitzats en aquest curs aborden tantes maneres d'intervenir sobre un teixit urbà feble, amb usos ni coherents ni cohesionats i amb una estructura pràcticament inexistent.

Sobre aquest camp d'acció operacions de reforma, buidats, implementacions, recorreguts, creació de sistemes estructurants enllaçats amb la ciutat i el delta o entre si, es barregen en apostes tant des d'una òptica de teixit continu com territorial.

És en aquest apartat on trobem diverses lectures de la ciutat que com a resposta a la intervenció sobre el polígon aposta per elements de disseny urbà tant siguin interns,

longitudinals o transversals, i en clara interpretació d'una evident necessitat de travar usos, edificacions, equipaments o espais públics sempre en relació a la ciutat i en els elements que la han generat com la Rambla de Joaquim Vayreda o la mateixa C-245, com a eix longitudinal de creixement.

Una lectura en longitud de la ciutat fa pensar en el treball en membrana d'aquesta primera faixa de terrenys deltaics lligats i relacionats amb les poblacions veïnes de Castelldefels o Viladecans i que es defineixen a Gavà per la zona delimitada pels carrers Barcelona (costat del tren) i Marie Curie (costat de l'autopista) amb el carrer Progrés com a eix central. Tots ells objecte de la creació de noves estructures lligades a la ciutat i al verd.

En sentit transversal destaca el punt estratègic de l'Estació ferroviària i el lligam del carrer de Tarragona o els abocats al trànsit de cotxes com la Avinguda de Joan Carles I, Avinguda Bertran i Güell o carrer de la Agricultura.

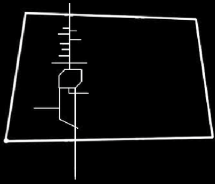
Les noves infraestructures tant fan façana com relliguen nous usos i espais servidors, ajudant-se d'unes construccions que faciliten les interrelacions i, al temps, clarifiquen la ciutat donant-li imatge i referència.

El Centre Comercial Barnasud, en el que es recolzen moltes d'aquestes propostes, és una empenta en aquest procés de revitalitzar una peça de ciutat necessitada de fluxos (cotxes, transports i persones) i d'usos i funcions, fins ara pràcticament inexistentes, transformant-se en un element de seguretat urbanística tant imprescindible com problemàtic.

Les noves infraestructures són doncs més intel·ligents, treballen a favor de la ciutat i d'acord amb una forma de pensar més contemporània.

En conjunt, un pas pioner en la volguda proposta de transformar l'Àrea metropolitana de Barcelona.

Gavà s'ho val.

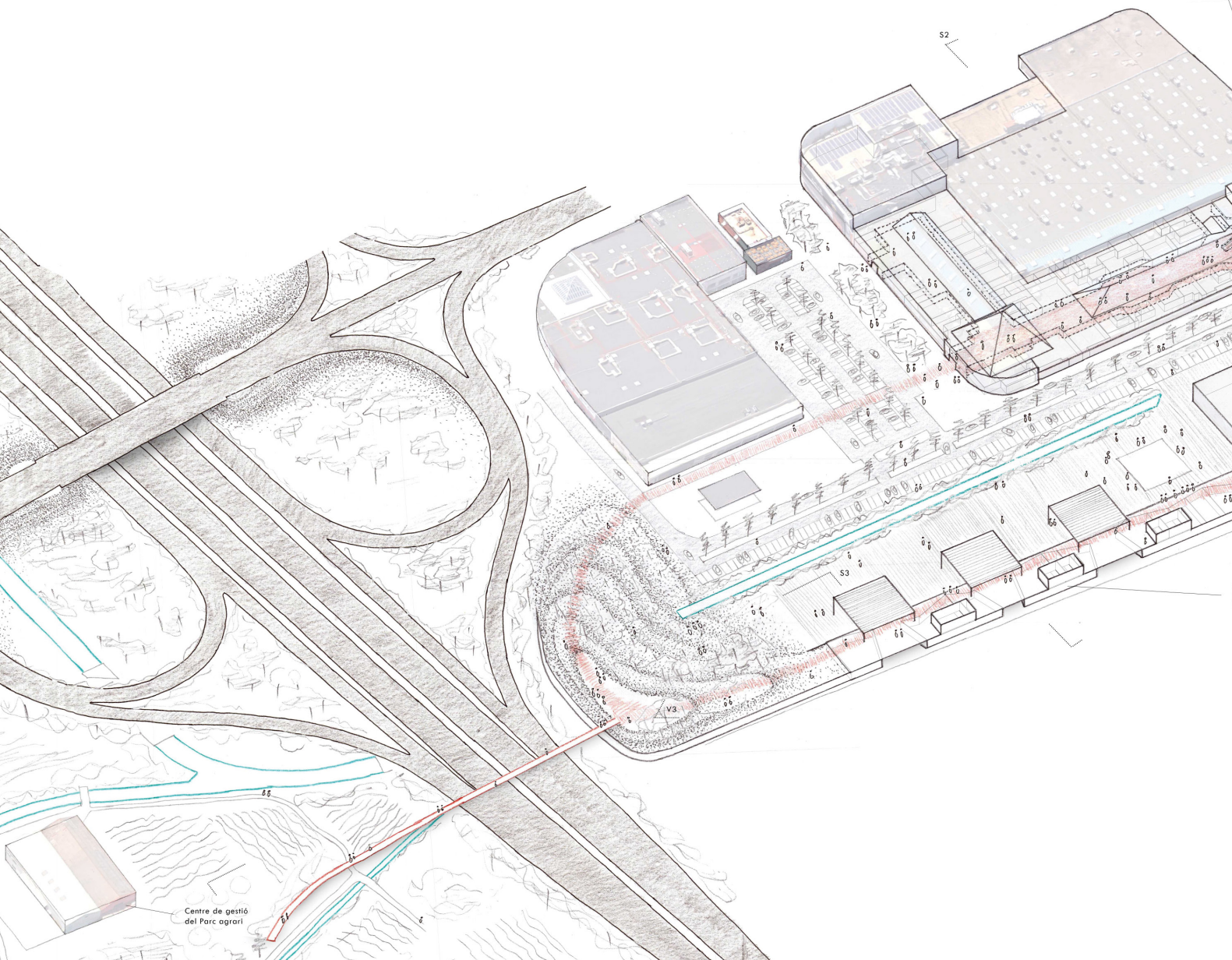
DESDOBLAR

Joan Casas i Andreu Caballer
Taller Manuel Ruisánchez

La proposta s'emmiralla en la idea d'utopia i pren com a referència el projecte Golden Lane de A.&P. Smithson. Buscant-hi certs paral·lelismes, s'imagina superposar a l'estrat de la indústria actual, noves activitats econòmiques i diversificades a un nivell superior, amb múltiples interconnexions que generarien noves circulacions i intercanvis. L'objectiu de la convivència de les dues estructures és aportar compatibilitat i simultaneïtat a unes activitats que podrien estar tan relacionades amb la producció com amb la cultura i l'oci.

Al nord, una extensa rampa permet una amable superació del tall de les vies, buscant un punt elevat que es manté com a nova cota al llarg del polígon. En l'extrem sud, la infraestructura busca un nou encaix amb el centre comercial i la configuració d'un node en aquest punt, per finalment superar, també a través d'un pont, el pas de l'autopista.

Integració de la infraestructura amb el centre comercial Borna-sud.

General

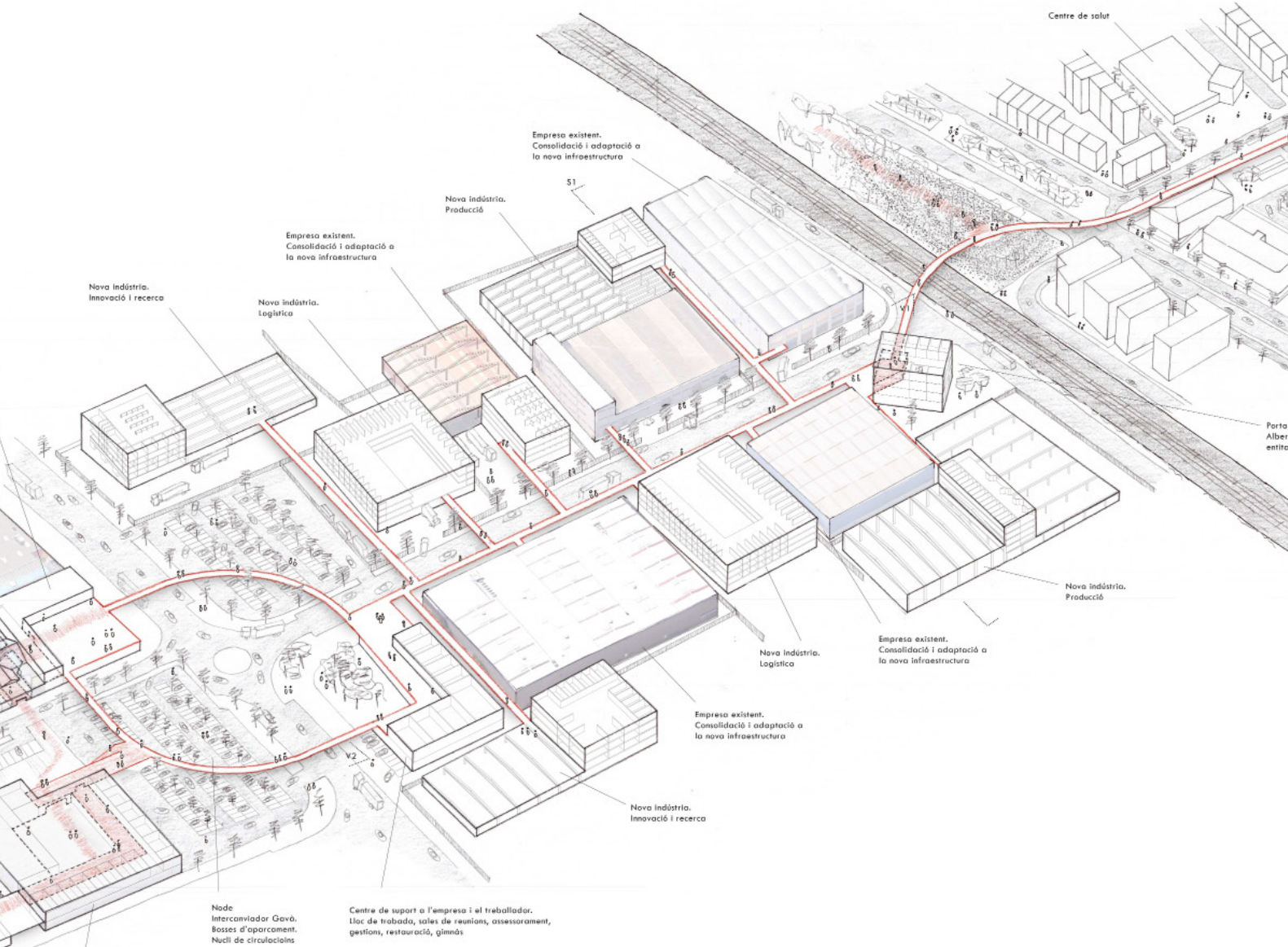
Oportunitats

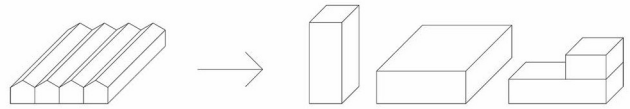
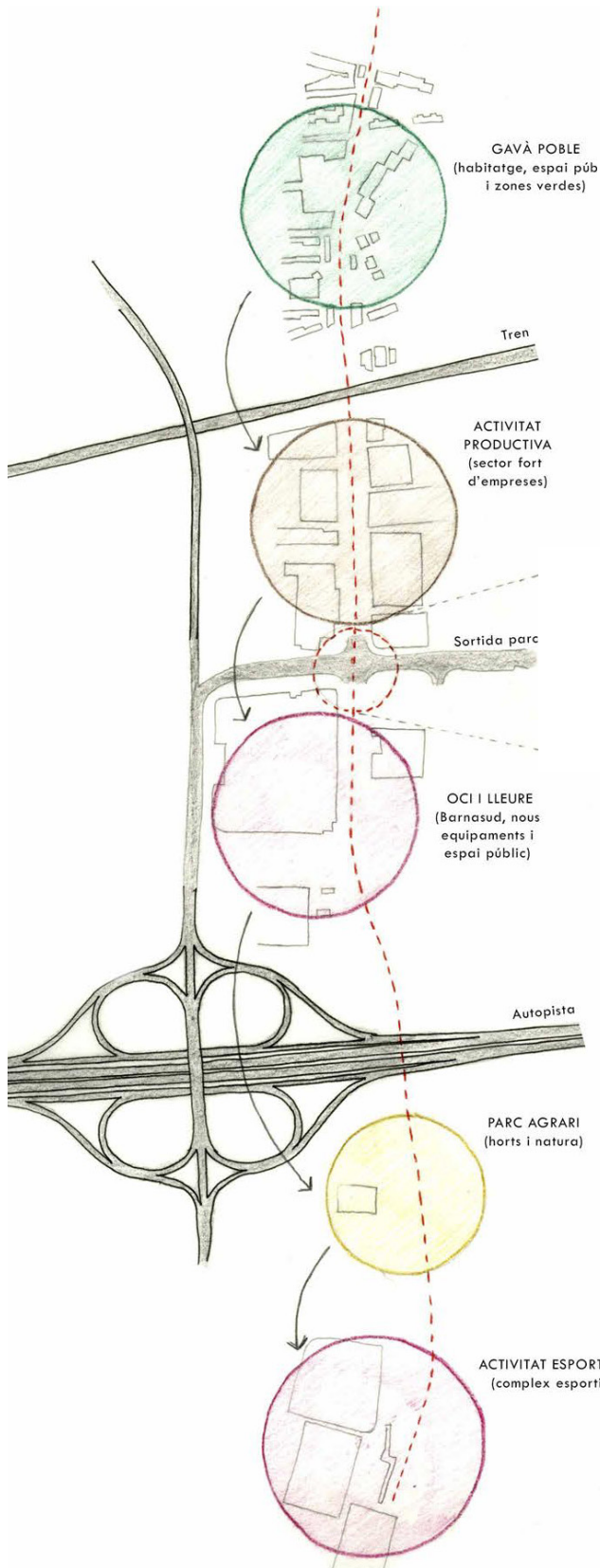
Connectivats

Utopia

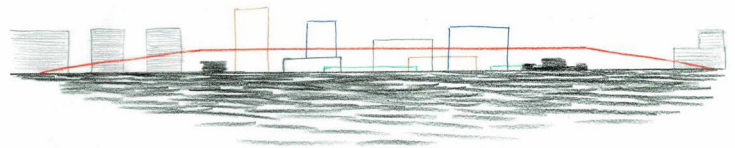

Rehabilitació de l'antiga "bolera", equipament cultural i de serveis. Centre d'associacions. Actes i esdeveniments.

INC

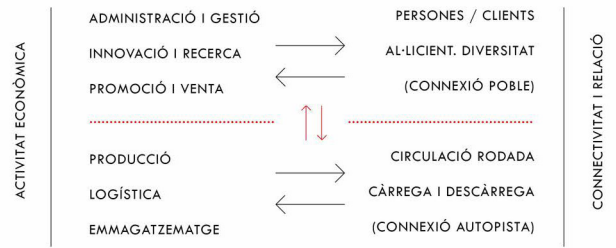
Indústria vs. Activitat econòmica: Noves formes

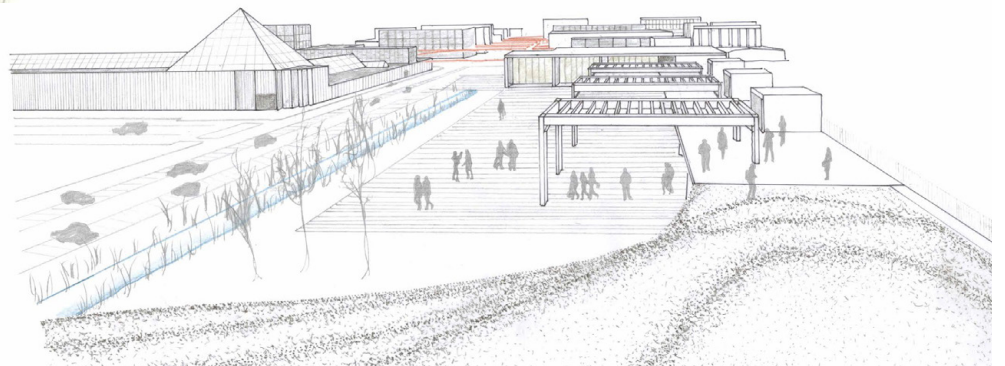
Nova Estructura

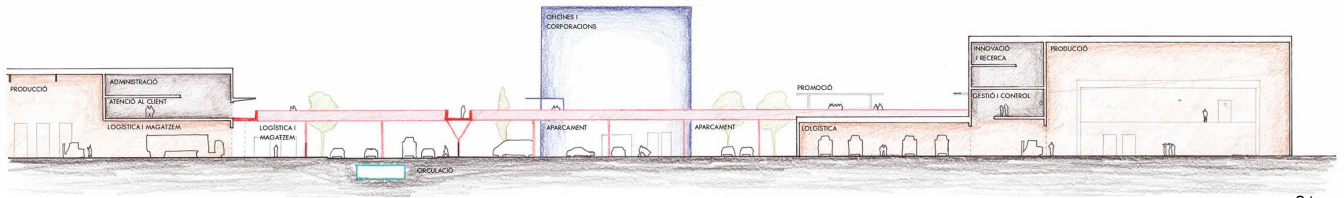
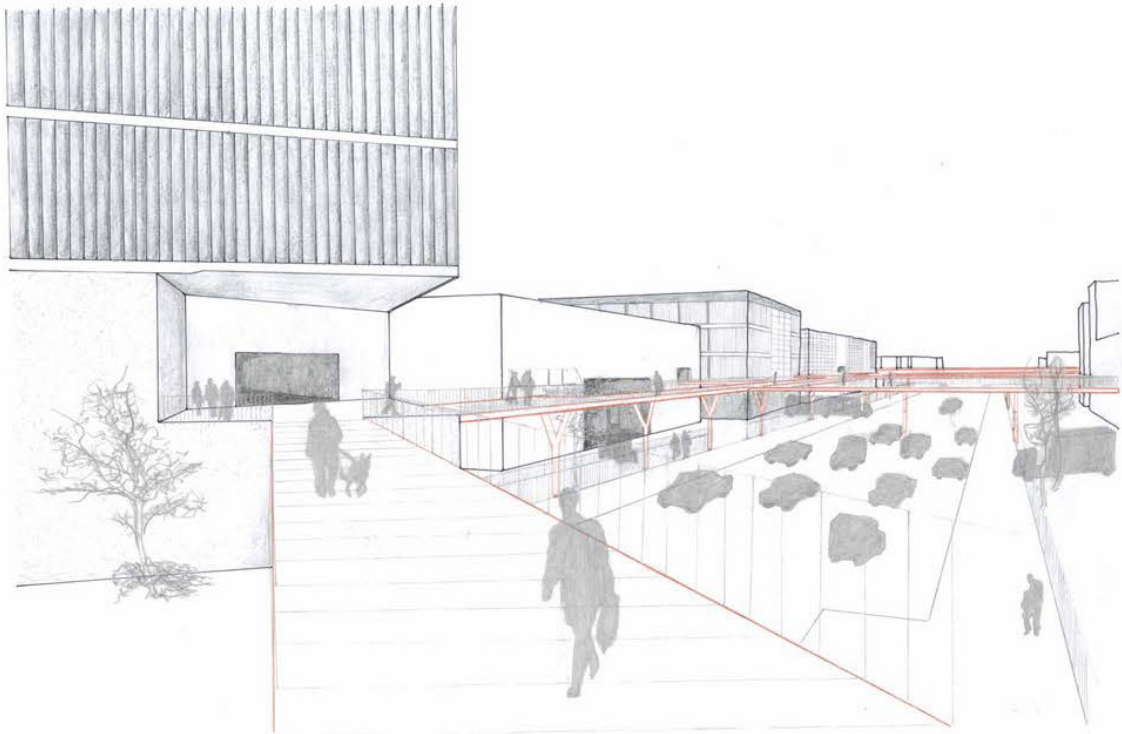

City of the Future.
Harvey W Corbett.
1913

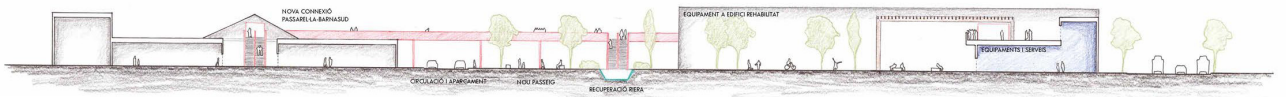

Compatibilitat i simultaneïtat d'activitats

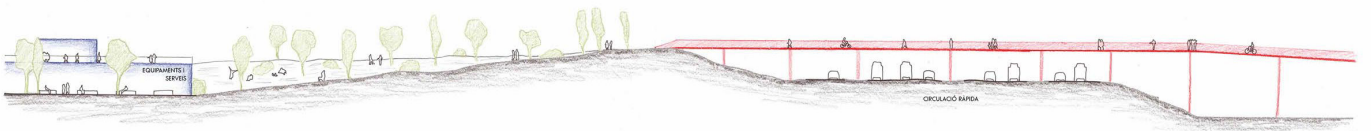

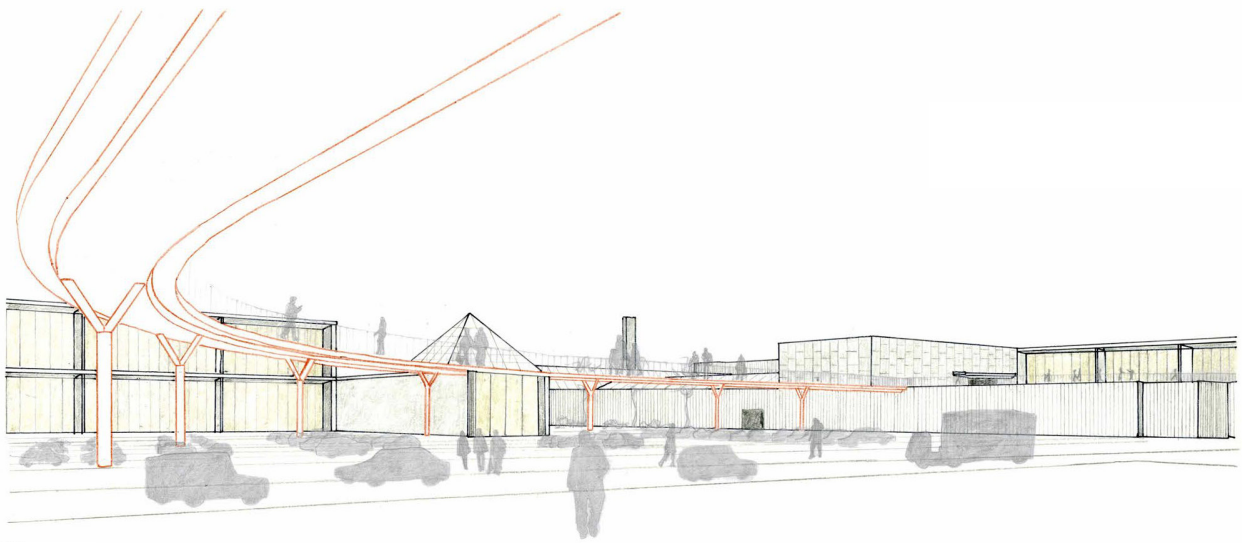
S1

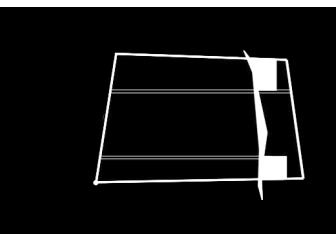

S2

S3

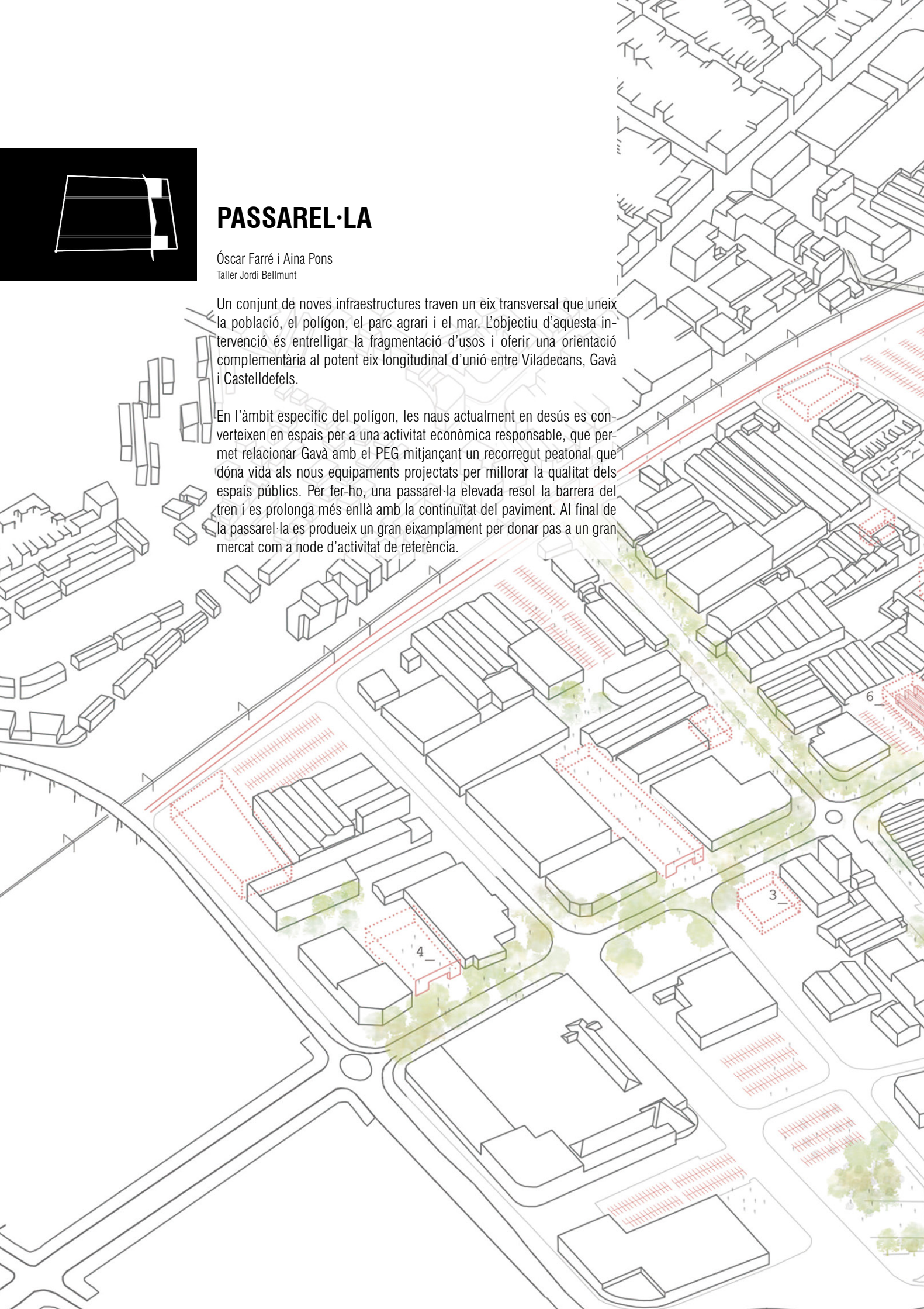

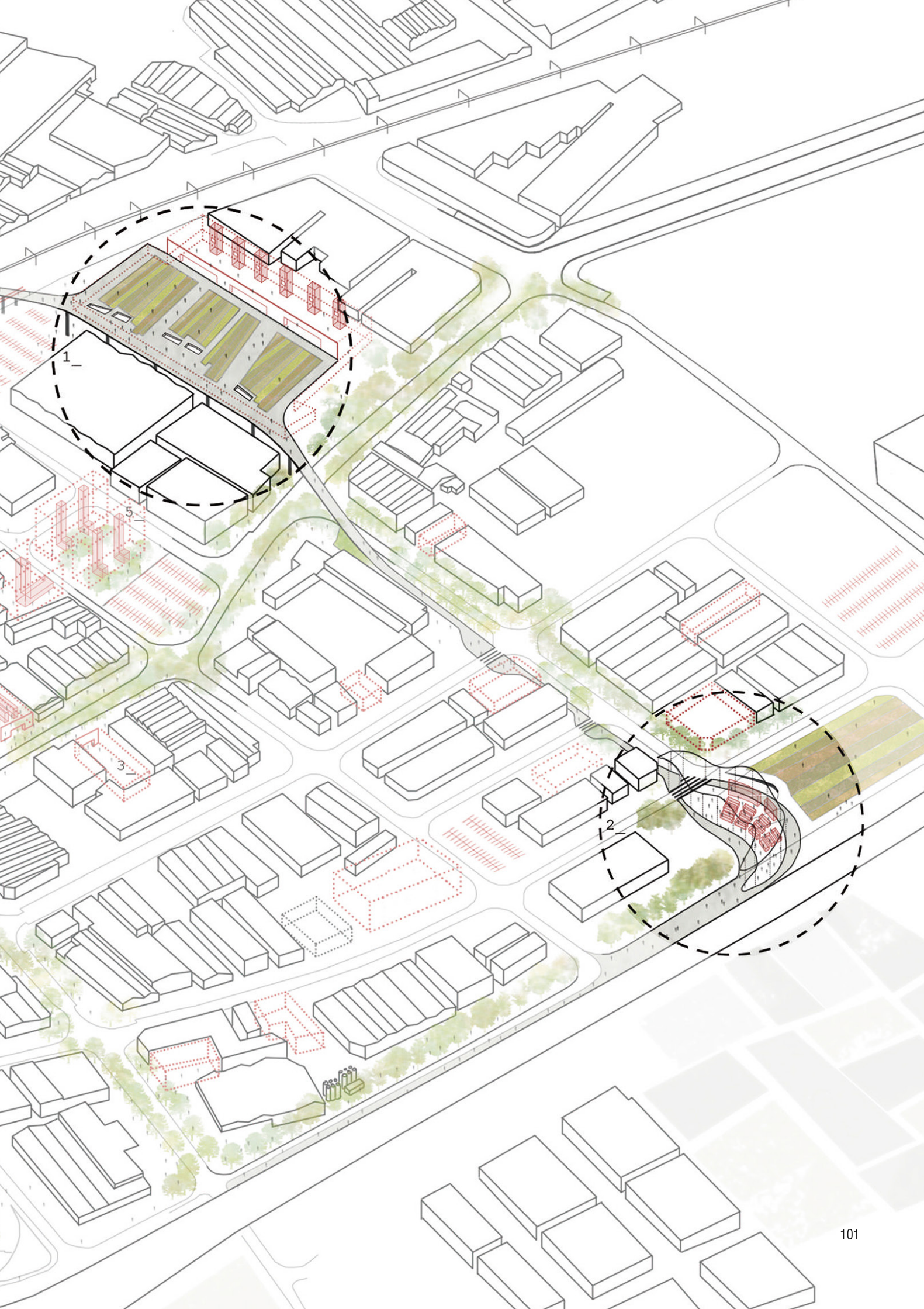
PASSAREL·LA

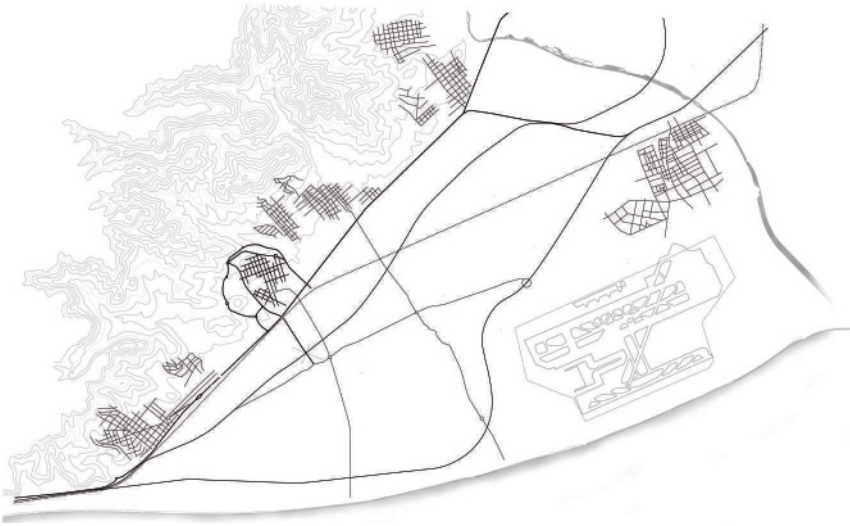
Óscar Farré i Aina Pons
Taller Jordi Bellmunt

Un conjunt de noves infraestructures traven un eix transversal que uneix la població, el polígon, el parc agrari i el mar. L'objectiu d'aquesta intervenció és entrelligar la fragmentació d'usos i oferir una orientació complementària al potent eix longitudinal d'unió entre Viladecans, Gavà i Castelldefels.

En l'àmbit específic del polígon, les naus actualment en desús es converteixen en espais per a una activitat econòmica responsable, que permet relacionar Gavà amb el PEG mitjançant un recorregut peatonal que dona vida als nous equipaments projectats per millorar la qualitat dels espais públics. Per fer-ho, una passarel·la elevada resol la barrera del tren i es prolonga més enllà amb la continuïtat del paviment. Al final de la passarel·la es produeix un gran eixamplament per donar pas a un gran mercat com a node d'activitat de referència.

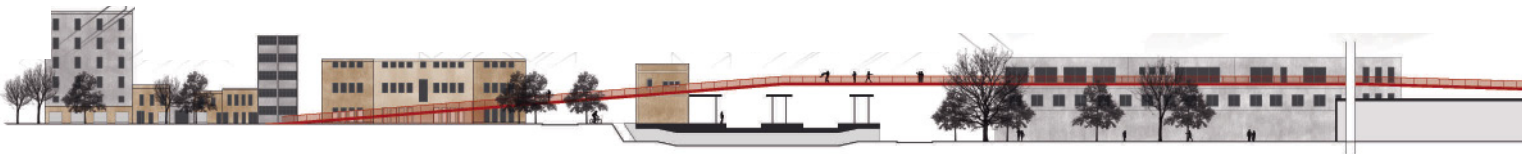
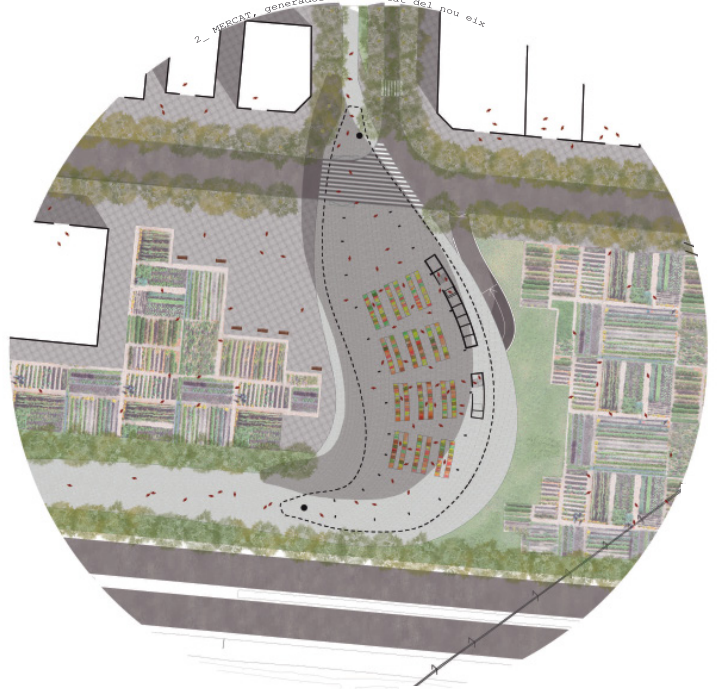

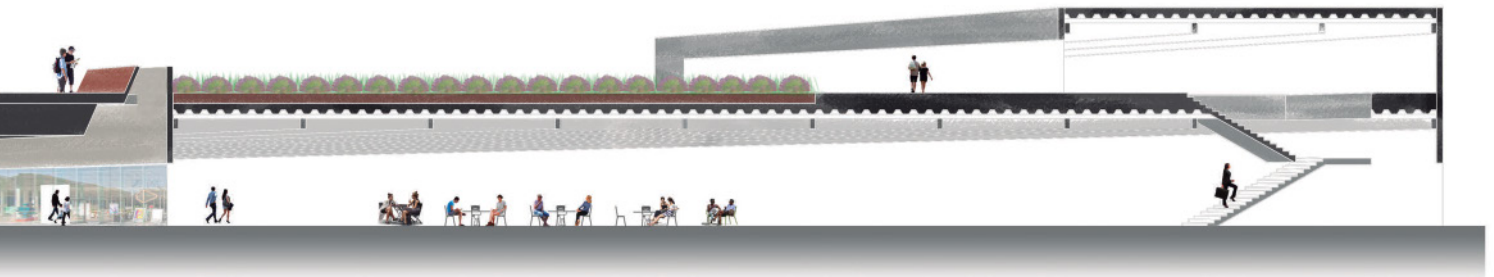

1_ complex comercial i droci.

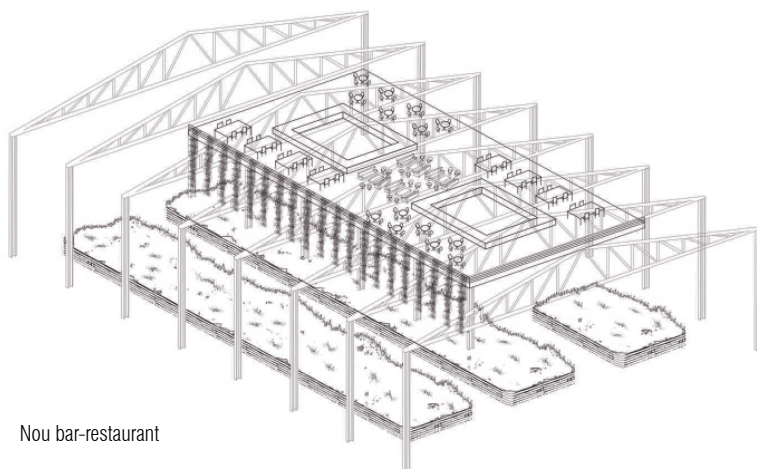

2_ MERCAT, generador d'activitat del nou eix

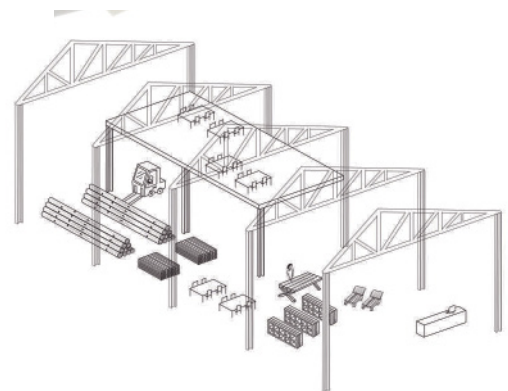

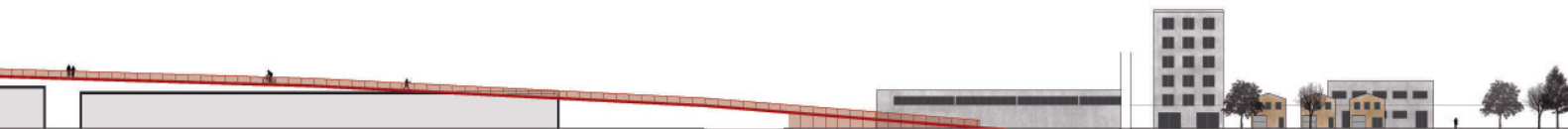
Secció transversal passarel·la

Nou bar-restaurant

Nou taller

Secció longitudinal passarel·la

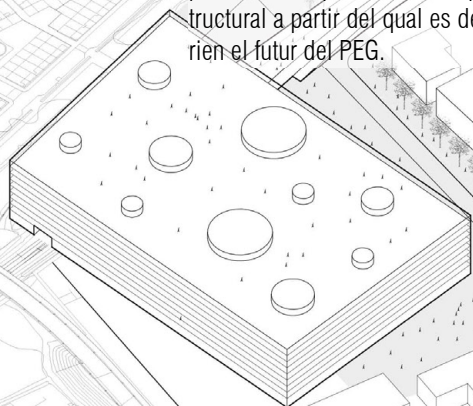

PORTA METROPOLITANA

Nil Carbó i Angel Casino
Taller Manuel Bailo i Sebastià Jornet

L'autopista C32 a l'alçada de Gavà és un punt on es produeixen retencions en direcció al centre de Barcelona, en hora punta tot els matins. Aprofitant la proximitat entre l'autopista i el ferrocarril, a més de l'enllaç ja existent, es planteja situar una gran estació-intercanviador en la cruïlla amb la C-234. La tradicional estació canviaria d'escala per convertir-se en un gran edifici, un gran "hub" metropolità que concentraria a més d'aparcament, comerços i altres usos.

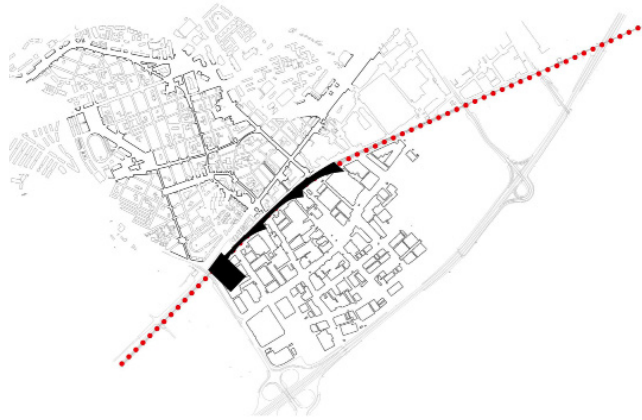
La polaritat entorn a aquest punt s'estira per sobre de les vies per crear un nou passeig amb rampes. A més de crear un sorgit transversal entre ambdues bandes, s'inventa una nova circulació longitudinal que uneix el gran volum (el ple) amb un nou parc (el buit) emplaçat en una posició pròxima i complementària. El projecte doncs, sorgeix d'un sol traç infraestructural a partir del qual es defineixen els tres elements que estructurarien el futur del PEG.

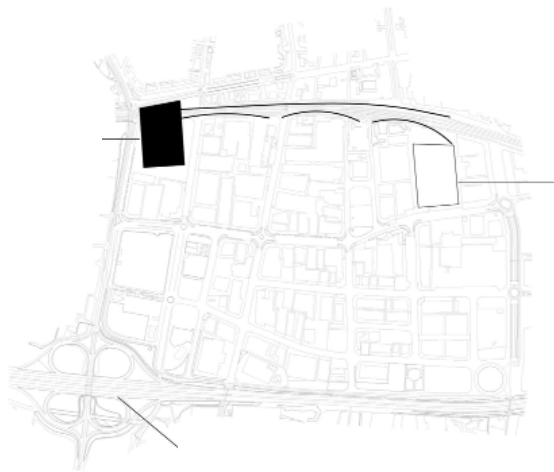

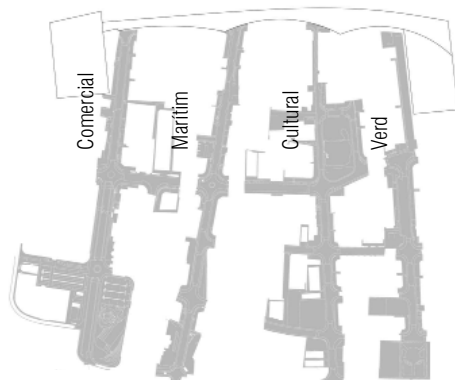
Accessibilitat metropolitana

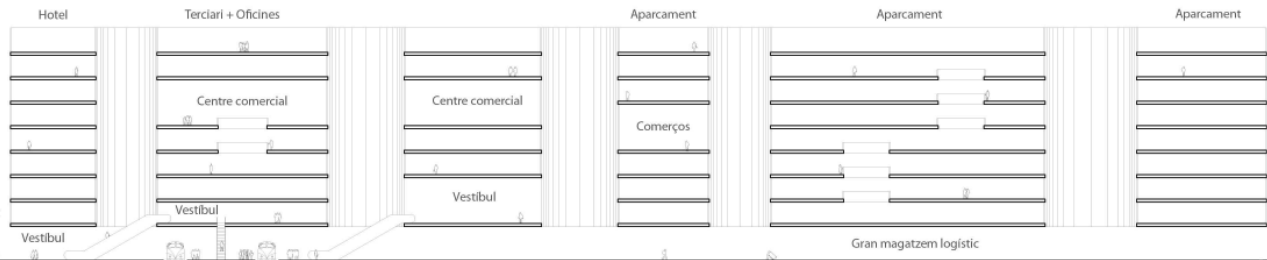
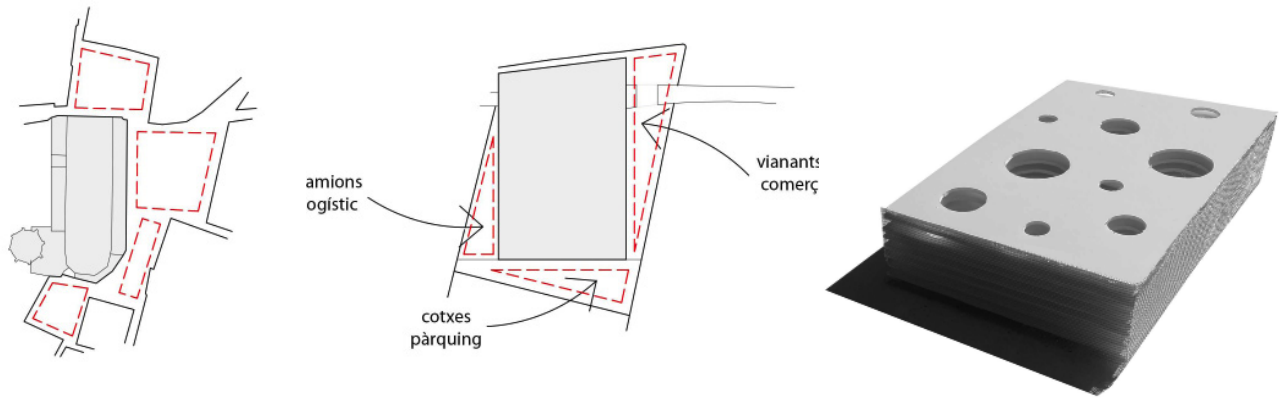
Recosit local

Ple/ Estació/ Buit/ Parc

Dits temàtics

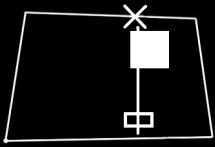

Secció edifici-porta

Secció parc

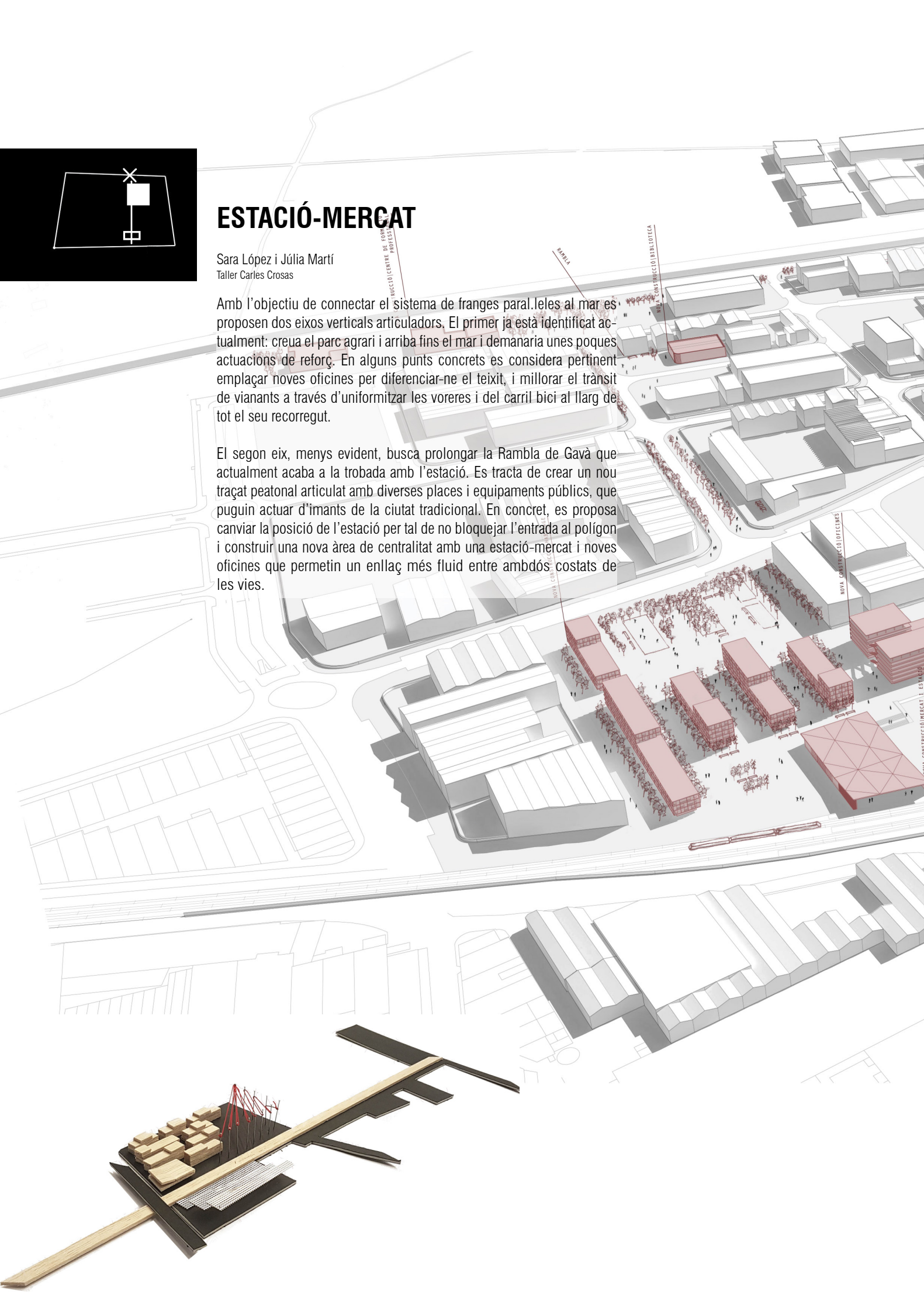
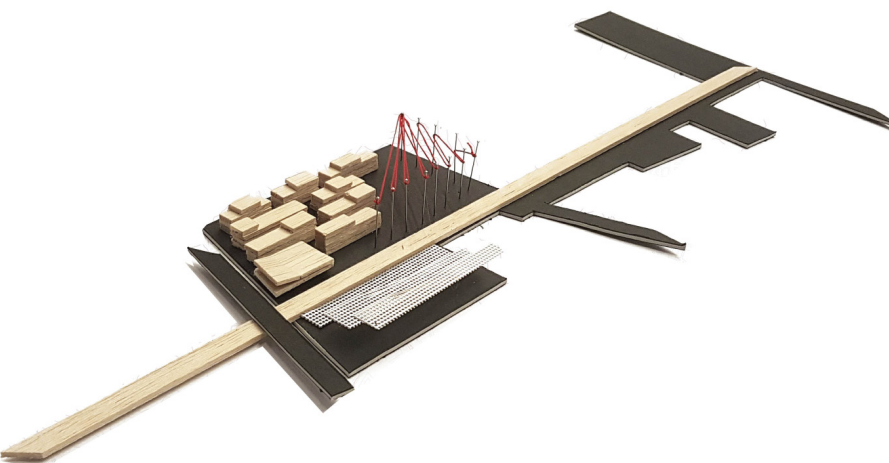

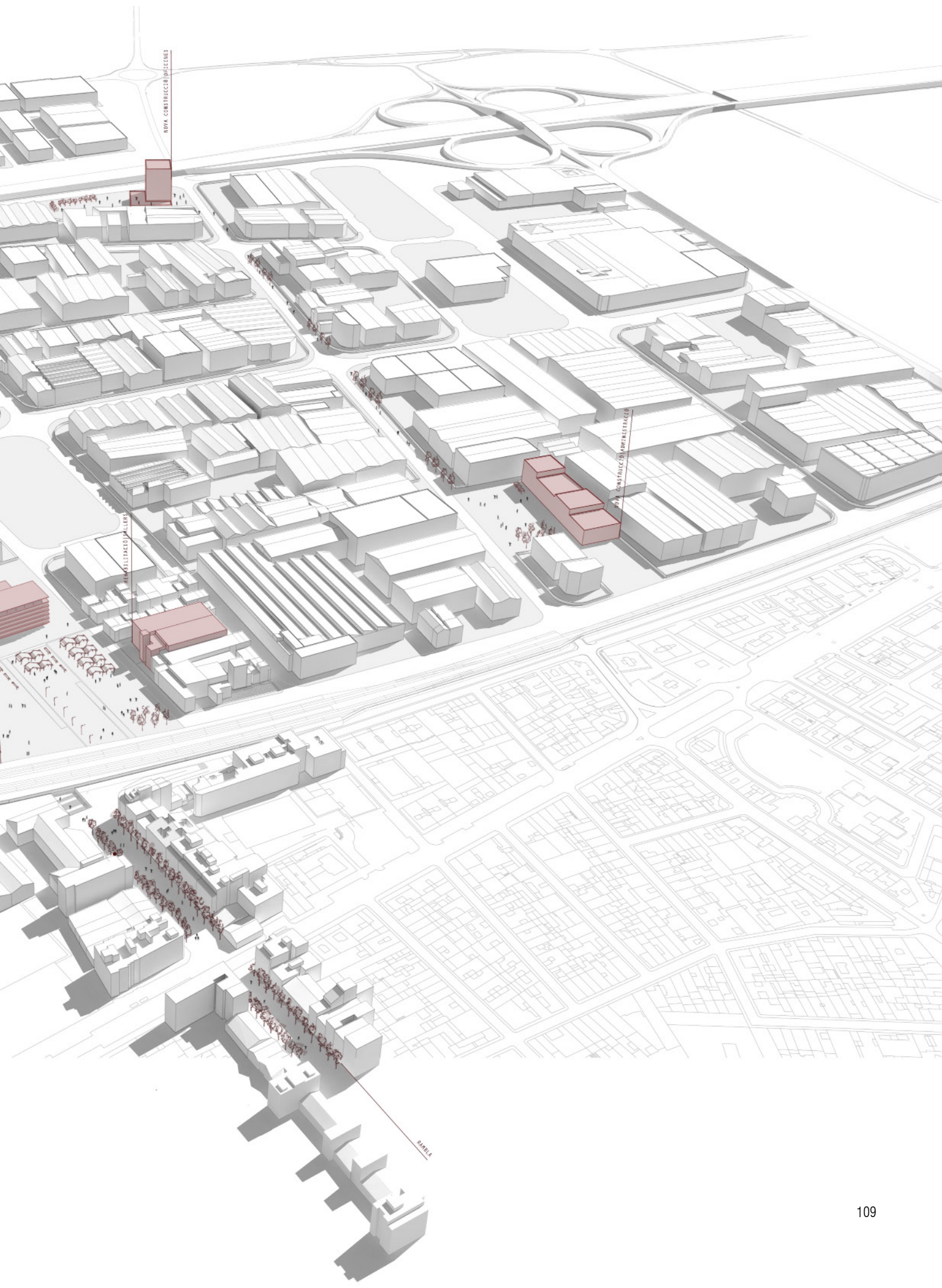
ESTACIÓ-MERCAT

Sara López i Júlia Martí
Taller Carles Crosas

Amb l'objectiu de connectar el sistema de franges paral·leles al mar es proposen dos eixos verticals articuladors. El primer ja està identificat actualment: creua el parc agrari i arriba fins el mar i demanaria unes poques actuacions de reforç. En alguns punts concrets es considera pertinent emplaçar noves oficines per diferenciar-ne el teixit, i millorar el trànsit de vianants a través d'uniformitzar les voreres i del carril bici al llarg de tot el seu recorregut.

El segon eix, menys evident, busca prolongar la Rambla de Gavà que actualment acaba a la trobada amb l'estació. Es tracta de crear un nou traçat peatonal articulat amb diverses places i equipaments públics, que puguin actuar d'ímants de la ciutat tradicional. En concret, es proposa canviar la posició de l'estació per tal de no bloquejar l'entrada al polígon i construir una nova àrea de centralitat amb una estació-mercat i noves oficines que permetin un enllaç més fluid entre ambdós costats de les vies.

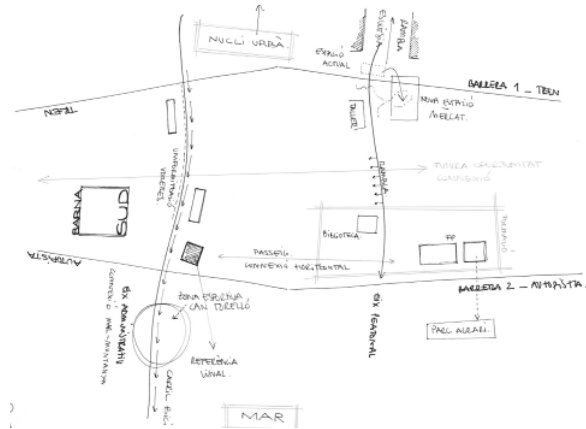

ROVA CONSTRUCCION IMPACTORES

REHABILITACION ALER

ROVA CONSTRUCCION IMPACTORES

SABLA

Secció pas ferrocarril + estació

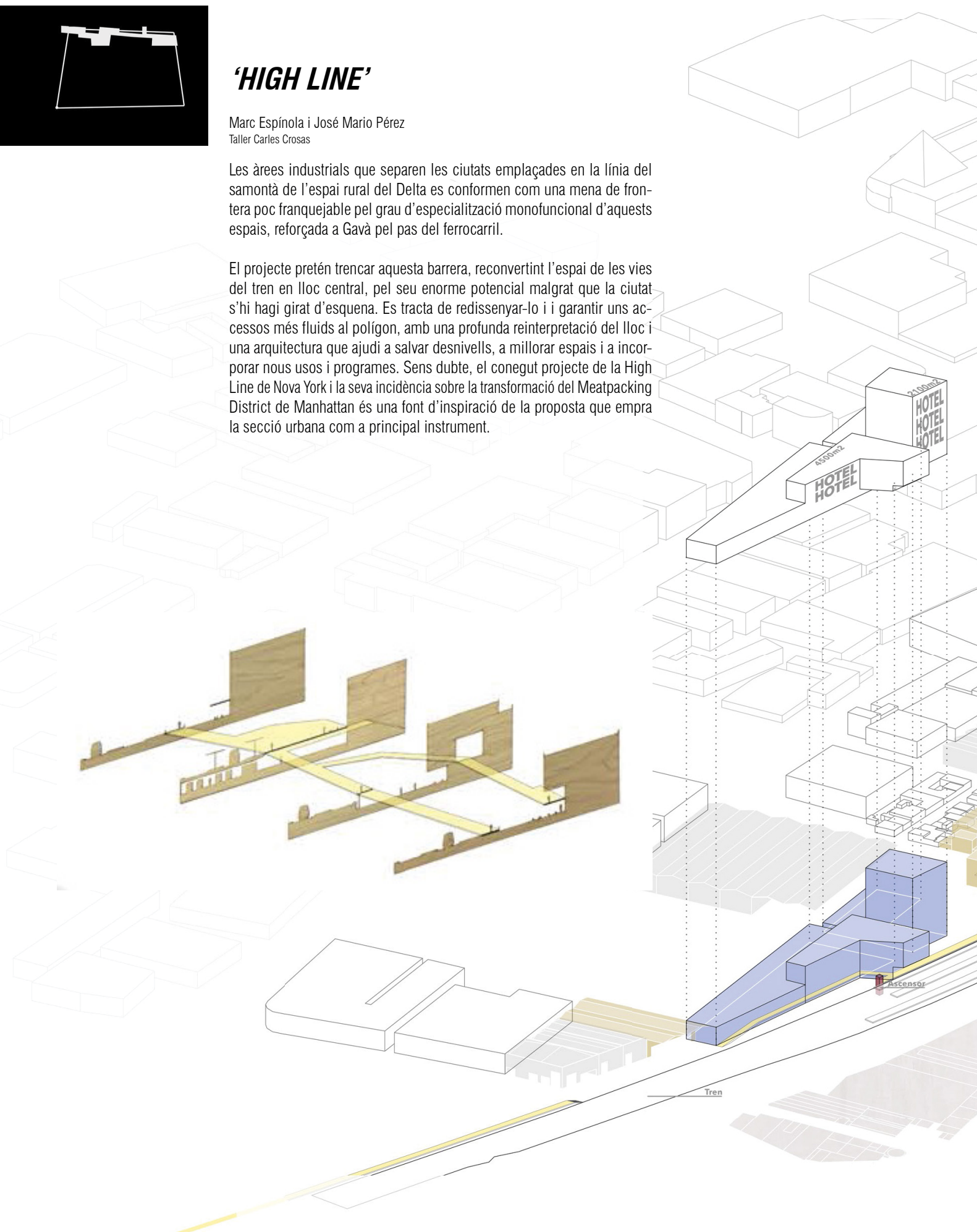

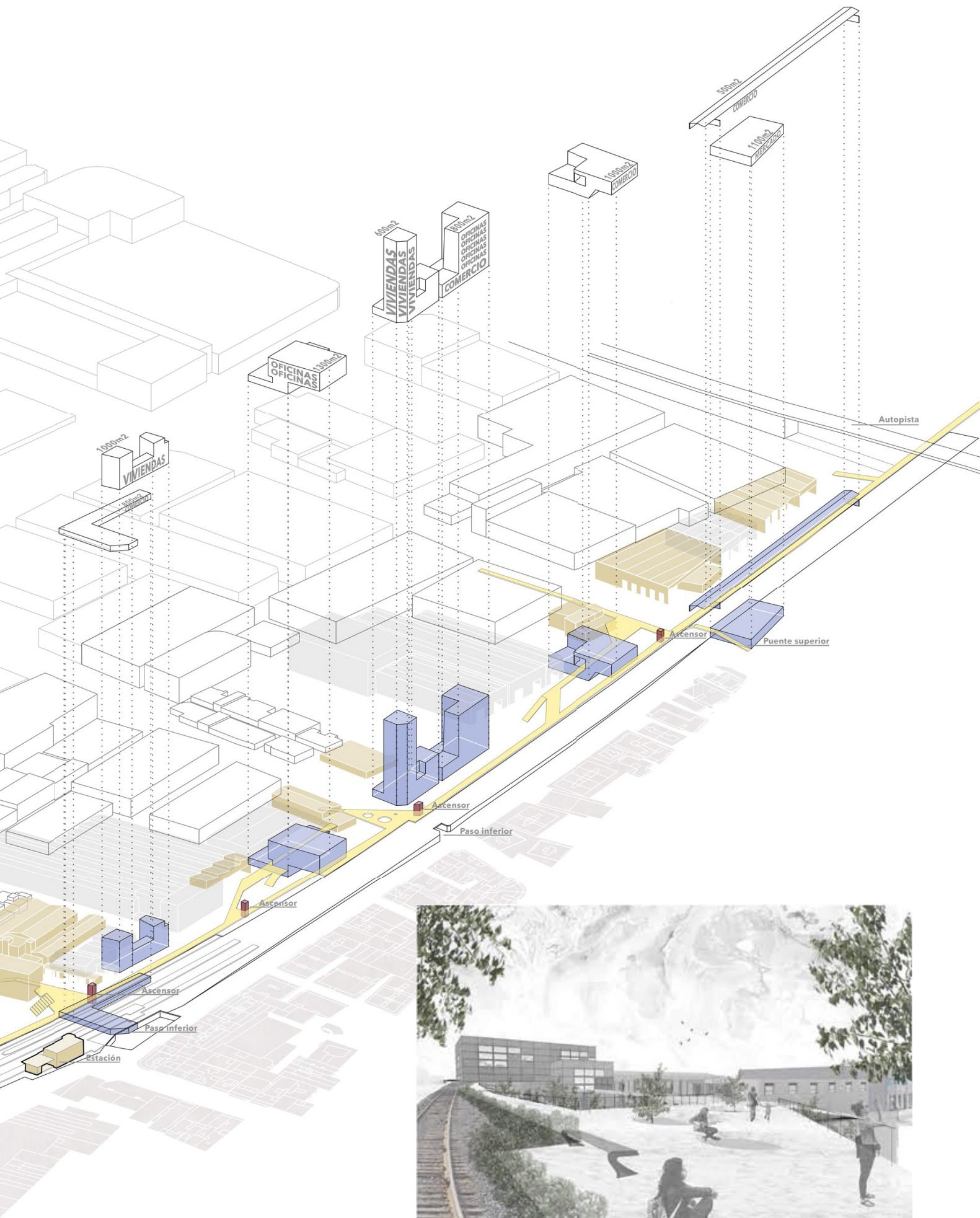
'HIGH LINE'

Marc Espínola i José Mario Pérez
Taller Carles Crosas

Les àrees industrials que separen les ciutats emplaçades en la línia de la samontà de l'espai rural del Delta es conformen com una mena de frontera poc franquejable pel grau d'especialització monofuncional d'aquests espais, reforçada a Gavà pel pas del ferrocarril.

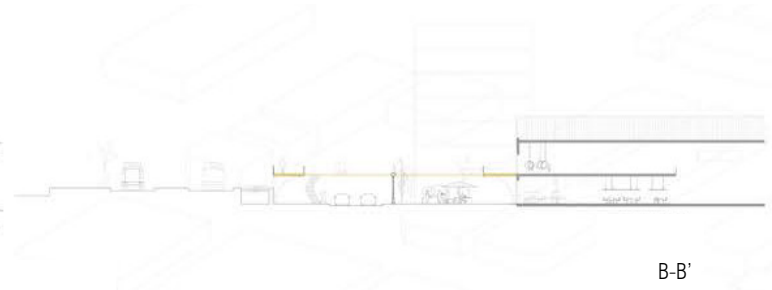
El projecte pretén trencar aquesta barrera, reconvertint l'espai de les vies del tren en lloc central, pel seu enorme potencial malgrat que la ciutat s'hi hagi girat d'esquena. Es tracta de redissenyar-lo i garantir uns accessos més fluidos al polígon, amb una profunda reinterpretació del lloc i una arquitectura que ajudi a salvar desnivells, a millorar espais i a incorporar nous usos i programes. Sens dubte, el conegut projecte de la High Line de Nova York i la seva incidència sobre la transformació del Meatpacking District de Manhattan és una font d'inspiració de la proposta que empra la secció urbana com a principal instrument.

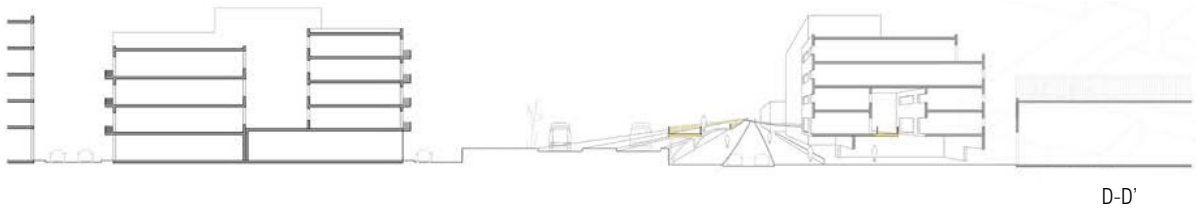
A-A'

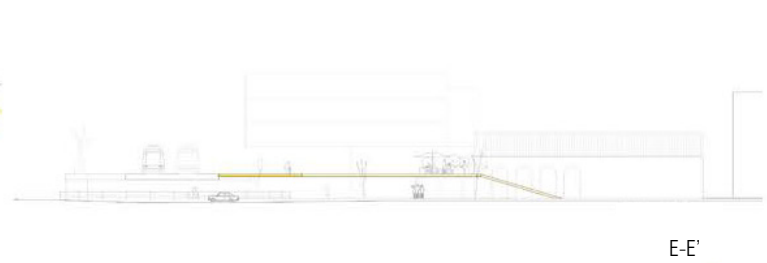
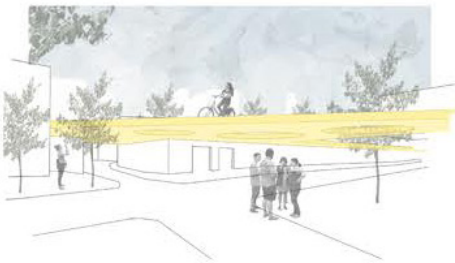
B-B'

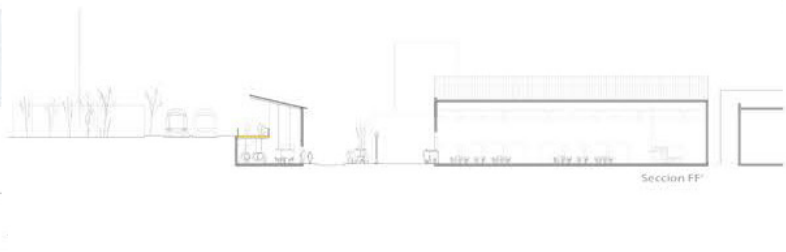
C-C'

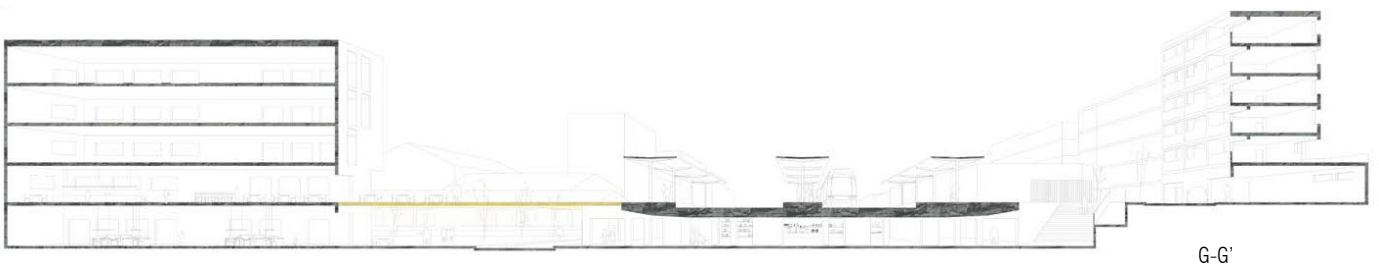
D-D'

E-E'

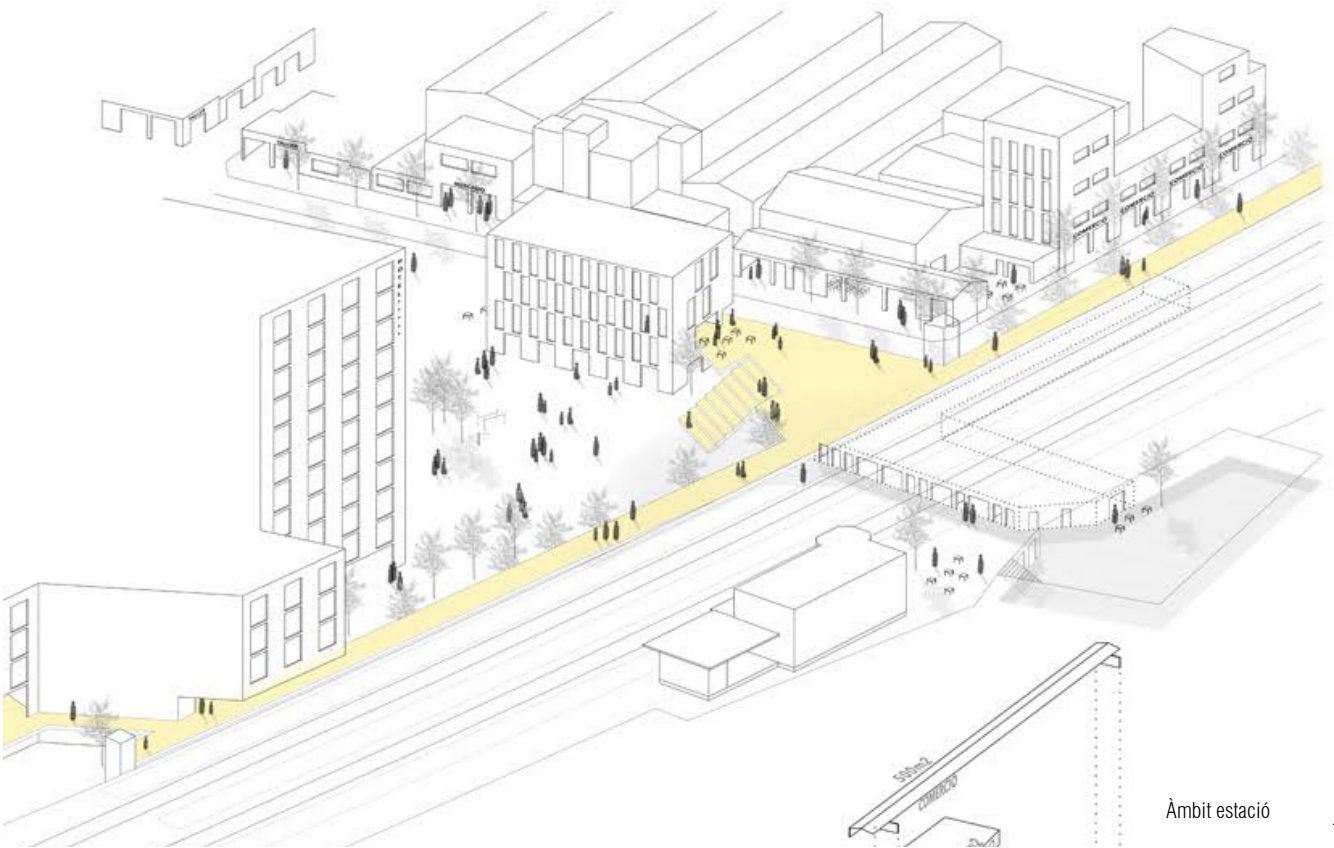
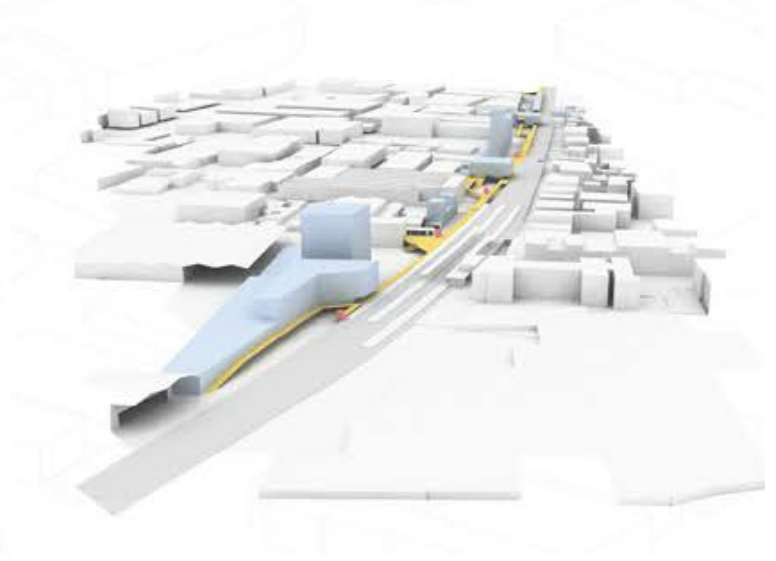
F-F'

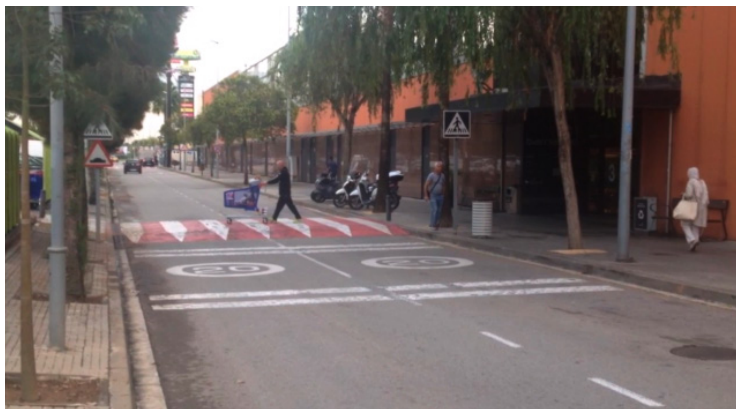
G-G'

Àmbit territorial

Àmbit estació

UNA DEFINICIÓ I UNA IMATGE

Fidel Vázquez Alarcón

Arquitecte i Director de serveis de Ciutat i Territori
Ajuntament de Gavà

Objectiu del conveni i del curs:

a partir de la mirada inicial, condicionada per la experiència prèvia dominant de cada participant, avançar cap a una mirada final, alterada per la barreja i el canvi de rols induït al curs.

Resultat desitjat: en forma de projectes i reflexions, obtenir una visió final d'un mateix lloc que transformi els possibles problemes de la zona industrial en oportunitats a incorporar en la gestió futura de l'urbanisme local.

El canvi de rols induït en la barreja del curs: alumnes que fan d'arquitectes, professors de tècnics municipals, tècnics municipals de professors, empresaris de polítics, polítics d'empresari,

Definició de "barrejar":

1 2 v. tr. [LC] Reunir en un tot (coses heterogènies). Barrejar la civada amb l'ordi.

1 3 v. tr. [LC] Reunir (els objectes, el contingut, de dos grups diferents) de manera que els uns restin interposats entre els altres. Heu barrejat els meus llibres amb els vostres. A Ripoll barregen llurs aigües el Ter i el Freser.

4 1 tr. [LC] Introduir el desordre i la confusió (en un estat de coses). Els menuts van entrar al rebost i van barrejar-ho tot.

4 2 tr. [LC] ant. Saquejar.

La imatge:

Uns estudiants d'arquitectura explicant als seus professors i a representats de l'Ajuntament de Gavà els seus projectes en el taller de l'empresa Garcia Faura, al parc empresarial de Gavà, cridant per superar el soroll de les màquines plegadores que fan perfileria d'alumini per construir façanes pensades per altres arquitectes.

En temes d'urbanisme i arquitectura l'Administració pública ha d'obrir la mirada en temes de participació ciutadana i també a d'altres entitats del territori. La col·laboració amb el món acadèmic, i la presència del teixit empresarial, és una nova via per ampliar la reflexió de temes de competència de l'àmbit de Ciutat i Territori en matèria de planificació urbanística i estratègica de la ciutat. En aquest cas la capacitat i posició de l'ETSAB ens permet formular propostes conceptuals que han sortit de dos tallers simultanis d'arquitectura i urbanisme que s'han fet.

El lloc del Parc Empresarial de Gavà no és ni lleig ni bonic, ni brut ni net, ni aïllat ni connectat, ni gran ni petit..., és part d'un sistema urbà i territorial en què cada part o element no es pot pensar ni canviar de forma aïllada. Cal la visió complexa i diversa i també el pensament obert. Barrejar als qui el fan servir, amb els que ho gestionen i amb els que ho veuen al passar ens permet potser extreure allò essencial: els valors de la localització, la matriu física de l'emplaçament, entendre demandes d'un ús canviant, aplicar innovació per a la renovació i l'evolució de la ciutat.

Es diu que anem cap a un urbanisme social, de conversa i d'accions concretes, un nou paradigma de creació urbana on la societat digital permet un enteniment més humà de la ciutat amb la implicació dels seus habitants en la transformació del territori. També volem aplicar aquesta idea als teixits urbans destinats al que anomenem de manera tradicional zones industrials.

Parlant d'espai públic, però potser també aplicable a altres usos de la ciutat, diu Richard Sennet al seu llibre "L'espai públic. Un sistema obert, un procés inacabat", que l'urbanisme pràctic, que jo anomenaria de conversa, és aquell urbanisme on preguntem a la gent com fa servir l'espai públic. Si fan seu l'espai públic és quan aquest és converteix en vehicle d'expressió social. Seguint amb la reflexió de Sennet, amb accions concretes, Gavà ha estat pionera amb el programa Junts fem Barri, exemple de pressupost participatiu per a millorar l'espai públic de la ciutat, en què es busca el compromís de la ciutadania per fer créixer la ciutat. Es pretén fugir de l'urbanisme paralitzat com a sistema tancat (estancat i en equilibri harmònic) i volem caminar cap a un urbanisme alliberat entès com un sistema obert (amb incerteses i en evolució inestable). Amb iniciatives com la provocació, sense mala intenció, que suposa aquest curs és pretén abordar la gestió del conflicte que mou el dinamisme urbà, amb eines per treballar en l'educació del consens i la co-decisió. És determinant per a un govern local democràtic el tipus d'intercanvi que es pugui donar en la reflexió de la transformació de la ciutat, en el qual tots hi col·laborem.

Per a aquest curs entenem la ciutat com a laboratori i s'ha ofert com a camp de treball per dur a terme els dos tallers simultanis, un de projectes d'edificació i un altre d'urbanisme. Ha estat l'oportunitat de treballar a dues escales al mateix temps i en un mateix lloc.

Des de la visió local ha estat una oportunitat de comprovar la complementarietat d'ambdues aproximacions. No es pot entendre la complexitat de la ciutat sense enfocar al detall dels edificis, i no es pot pensar en els usos i construcció d'aquests sense entendre el sistema urbà en què s'insereixen. Reciclatge urbà amb la revisió d'edificis amb usos que poden quedar obsolets i trames urbanes amb necessitats i usos canviant han estat la matèria prima amb la que la ciutat avança. Una manera d'avançar es pensar en la idea de les sharing cities.

En temps on es parla, potser abusivament, de smart cities, sembla necessari parlar de smart citizens y sharing cities. No podem aspirar a ciutats intel·ligents sense ciutadans que les comparteixin. Sense corresponsabilitat ni espais de co-decisió, sense legitimitat democràtica, no hi ha ciutat viable, ni transformació, ni creixements reals. Espais de transferència de coneixement com els que ofereix aquest conveni entre l'Ajuntament de Gavà i l'ETSAB són també un marc pel diàleg, el lloc on compartir coneixement, compromís, opinió, participació, en aquest cas l'espai de l'intercanvi.

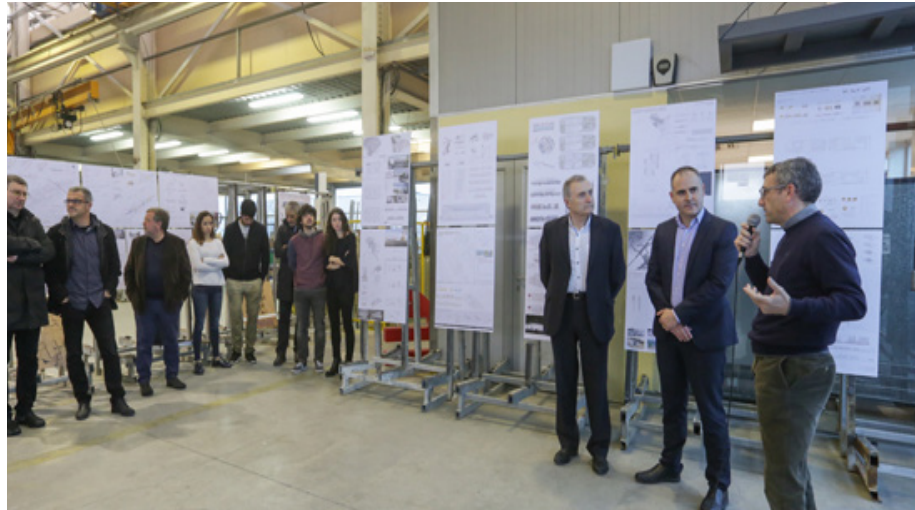
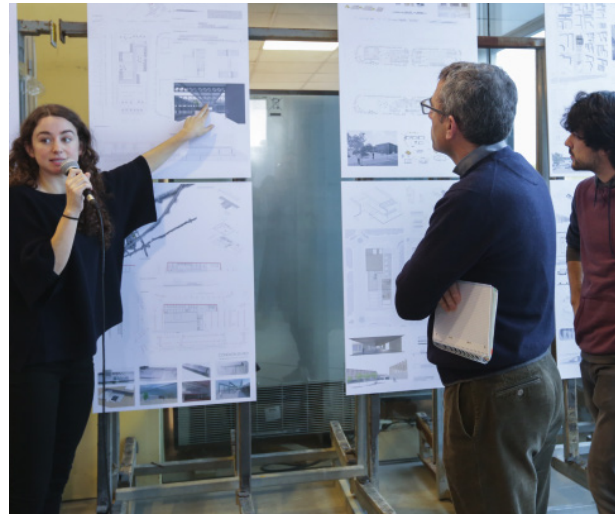
L'encàrrec al taller de projectes:

A 30 alumnes de cinquè de l'ETSAB, en l'assignatura de Taller Temàtic d'Arquitectura i Tecnologia, se'ls va encarregar un projecte que consistia en dissenyar un o diversos edificis on està situat l'actual Planet Bowling, a la zona del C.C. Barnasud. Havien de crear un centre d'alt rendiment de drons, que contingués zones de circuit indoor i outdoor, sales d'oficines i zona de formació, complementats amb altres espais annexos. Les decisions de projecte més rellevants que van haver de decidir els alumnes durant l'execució del centre de drons va ser fins a quin grau volien preservar l'edifici de la bolera i la resta de contingut de la parcel·la, com donaven resposta a les circulacions de trànsit rodat i de vianants de l'entorn i el tractament de l'espai públic. D'aquest taller van sortir 25.

L'encàrrec al taller de urbanisme:

A uns 140 estudiants de quart de l'ETSAB, en l'assignatura d'Urbanística V, se'ls va encarregar un projecte urbanístic que abastés tot el Parc Empresarial de Gavà, però que produís una millora per a tot el territori. Alhora, des del propi Ajuntament es va animar als estudiants a que a més a més, els seus projectes solucionessin un tema important; la unió entre les franges en que es troba dividit el territori de Gavà, tenint en compte la influència d'aquesta franja productiva de la ciutat. Així els estudiants van afrontar el repte mitjançant diferents estratègies, com la de treballar amb els enllaços i jerarquia de vials, solucionar els problemes que produeixen les pluges torrencials o d'altres. D'aquest taller van sortir 55 projectes.

Amb el convenciment de que de tota barreja surt alguna cosa diferent, ara cal dedicar temps a mirar atentament totes les propostes d'aquesta publicació i esperar el moment on es vagin convertint en accions concretes d'alguna manera no sempre previsible.

Manel Faura

Gerent Empresa Garcia Faura

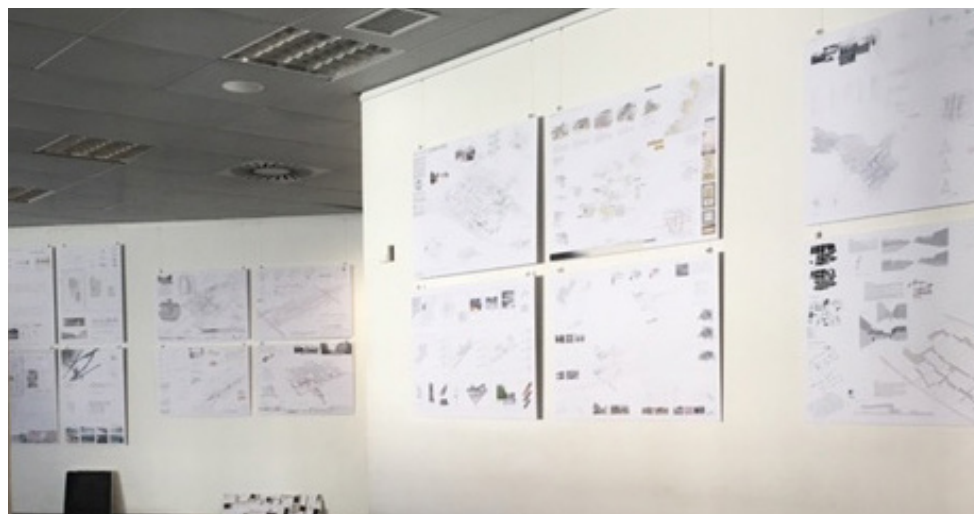
És tasca de les administracions públiques dissenyar el planejament urbanístic del territori i definir les necessitats de desenvolupament de la societat que administren. I és obligació d'aquestes administracions establir els termes d'aquest desenvolupament de manera consensuada amb els agents del territori, implicant-los no només en la recollida d'opinions, sinó també en la presa de decisions. I és que el coneixement i l'experiència de tots esdevé suma de capacitats al servei d'objectius compartits.

Si portem aquesta premissa al terreny de l'arquitectura i l'urbanisme, ho veurem molt clar. Si fem que els arquitectes siguin participants reals d'un projecte constructiu facilitarem la seva implicació en les motivacions d'aquell projecte, afavorint la projecció d'una solució constructiva que vagi més enllà dels requeriments físics d'una parcel·la. I si a aquesta suma d'implicacions afegim l'experiència i capacitat de la indústria –massa sovint relegada a un paper únicament executiu, sense veu ni vot– acabarem obtenint una suma de valors multiplicadors.

El treball de fons que recull aquesta publicació, i els projectes concrets que s'hi mostren, són un bon exemple de tot això.

GARCIA FAURA va tenir l'honor de ser l'empresa escollida per acollir la presentació dels projectes elaborats pels estudiants de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona en l'àmbit de l'arquitectura i l'urbanisme, en resposta a necessitats reals de desenvolupament de la ciutat de Gavà. Un doble motiu de satisfacció per a la nostra empresa: d'una banda per seguir participant d'iniciatives que posicionin Gavà –la ciutat que acull les nostres instal·lacions– com a capdavantera en innovació, negoci i projectes de coparticipació. I de l'altra per poder evidenciar, una vegada més, la voluntat de GARCIA FAURA de col·laborar amb l'àmbit acadèmic, en especial del camp de l'arquitectura.

S'ha acabat l'època de treball lineal, on el flux de responsabilitats és seqüencial: l'administració decideix, l'arquitecte projecta i l'industrial executa. Benvinguda l'era en què tots plegats abordem un projecte de forma conjunta, analitzant les seves necessitats, estudiant les seves possibilitats i treballant de manera corresponsable per fer realitat el model de territori que necessitem, el model de societat que volem.

urbanística 5-M el projecte de la transformació urbana ETSAB 2016-17

Treballs seleccionats
estudiants ETSAB - U5-M curs 2016-17:

Bernice Aneiros	Pol Gaynés
Alba Araguas	Joel González
Carlos M. Azpiroz	Omar González
Miguel Benjamín	Elisabeth González
Irene Berdonces	Albert Hueso
Andreu Caballer	Anna Jou
Nil Carbó	Sara López
Jan Carol	Aina Marquès
Joan Casas	Júlia Martí
Angell Casino	Guille Mayol
Daniela Da Silva	Ferràn Mora
Elisenda Dalmau	Andrea Nicolás
Mireia de la Asunción	Alex Novell
Viviana Dionisio	Andrea Palomino
Marchese Eduardo	J.Mario Pérez
Marc Espínola	Pau Pizà
Óscar Farré	Aina Pons
Gala-Cristina Feliu	Lucia Redondo
Núria Gómez	Ana Rodríguez
Alicia Francisco	Javier Salvador
Tiaré Gálvez	Irene Sánchez
Laia Garcia	Núria Tarrés
Clàudia Garcia	Mar Tarrida

Professors

Carles Crosas, coord.
Manuel Bailo
Jordi Bellmunt
Sebastià Jornet
Manuel Ruisánchez

Col.laboració publicació i exposició
Becaris LUB

Enric Villavieja
Eva Garcia

Grup de Recerca Laboratori d'Urbanisme de Barcelona

ISBN 9788498806823

ETSAB Escola Tècnica Superior
d'Arquitectura de Barcelona

 **UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA**
BARCELONATECH

DUOT Departament
d'Urbanisme i
Ordenació del
Territori

en col.laboració amb:

i el suport de:

 **Ajuntament
de Gavà**

 GARCIA FAURA
ARQUITECTURA
EN ALUMINI, INOX
FERRO I VIDRE